

309370 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 5. } డిసెంబరు 1918 సం॥ జూన్ నెల 15వ తేది శనివారము } No. 64
సంపుటము. ౫ } కాళియుక్తి నామ సంవత్సర శ్రేష్ఠమాస శుద్ధ పంచమి ౭. } సంచిక ౭౪

కాళియుక్తి సంవత్సరాది సంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది.

పింగళి సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రహ చరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేష విషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు మహాజనుల వటములును ఇతరములైన, చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకితములపై చక్కగ ముద్రింపబడి సిద్ధముగ నున్నది.

కాగితముల కలపునం జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధముచేసి యిందుకువలన వలయువారు వెంటనే వ్రాసికొను టుచితము.

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	రెల రు	1-0-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " "	" "	0-8-0
" ఆంధ్రసంవత్సర " "	" "	0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 8 మాసముల చందాదారులకు	" "	1-0-0

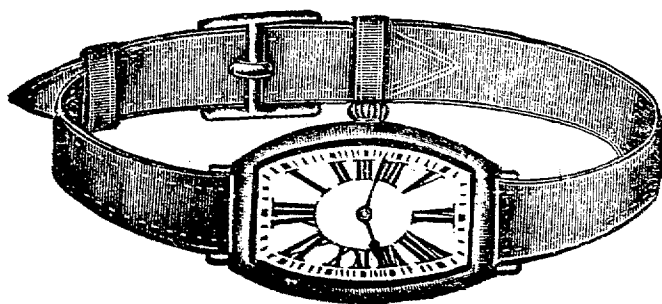
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధౌషధము

తామరతైలము	గజ్జికీతైలము	మోహినితైలము
డబ్బీ 1-కి 0-6-0	డబ్బీ 1-కి 0-4-0	సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము దీహి 6, తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు.

ఒక నిమిష మాలస్యమైనను !

ఒక గంట ఆలస్యమైనట్లే !

ఎలక్ట్రా వాచీలు

క్షణమైన తేడాలేక పని చేయును. ఏ దేశమందున్నను ఏ స్థలమందు యుంచినను సరిఅయిన గంటలను తెలుపును. భూసైన్యములకును, నావికాదళమునకు,

(1049)

వ్యాయామక్రీడాపరులకును అనుకూలించును.

గడియారములు పెక్కు రకములు మావద్ద గలవు. నమ్మకమైనవి. చాల స్వల్పధరలు. సాగునైనట్టియు, అందమైనట్టిన్ని సరియైనకాలమును చూపునట్టిన్ని గడియారములను స్వల్ప యేయగలవారము. జేబులో వేసికొనుటకును, మోటారుబండ్లకును, వేటకును, ప్రయాణమునకు పయోగించు గడియారములు కలవు.

అందఱి వద్దను దొరకగలవు.

ఏజెంట్లు:— జి. ఇ. సంవత్సర శ్రేష్ఠి అండుకో, ఎన్ స్టేషను, మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యె దాంద్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యువస్వామి ములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములగులవు. రెల రు 1-8-0. పోస్టేజీ పేలు 1-0-0. త్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

శ్రావణ దాంబ

ఇది శ్రీ భర్తృబోధిని యను నాటకము. సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గమునుచూపబడినది. అందరును జదివి తీరవలయును. రెల 4 అణాలు. పోస్టేజీ పేరు. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

సర్వవృత్తిక విషసంజీవిని.

(8జిల్లర్లు లేకు మార్కు) 886
దుఃఖమునో వచ్చువారు సంకోచముతో పోవుచును. నుణములేదని రుజువుచేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.

ఇది ప్రతి కుటుంబమునందుండవలసిన మౌఖ్యౌషధము. ఆంక్ష, యూవాని, కేళియైన ద్యులలే పొగ ద్రాగించబడియున్నది. ఎన్ని దినములుంచినను మందు నుణముమాటు. తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక, కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు విషజంతువుల కాటులకు నుపయోగించును. కలపాకెట్ 1-కి 0-8-0 పోస్టేజీ 0-8-0. 1 డజన్ పాకెట్ల రెల రూ 5-0-0. పోస్టేజీ పేలు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు లేప్పించుకొనువారికి పోస్టేజీ ఇవ్వం. కర్తవ్యులకు 100కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును. చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ, 1-6 కెంకలేకమేట్రి, పిథి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

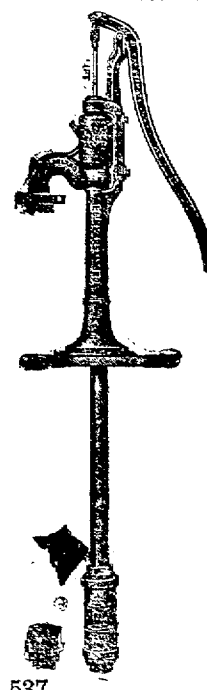
AWARDED GOLD MEDAL 490
IN THE BARODA EXHIBITION
For its Sweet Lasting & Delightful Smell TO THE WORLD-RENOUNDED OTTO PARASTAN (REGD.)

Therefore, please just try and enjoy.
Prices: 1/2 oz. 1 dram. 1/2 dram. Card. 2-0-0 0-12-0 0-8-0 0-1-0
Sample Free on sending 3 annas postage Stamps.

ALSO, PLEASE TRY OUR PARASTAN HAIR OIL (REGD.)
Free from mineral oils. Best for the Hair. Prize Re. 1, and Postage Extra. Sample Free on sending 1 anna postage Stamp.

The Parastan Perfumery Co.
No. 1, PYDHONIE, BOMBAY 3.

What is a Myers Pump.

Read the following and you will know it.
Rev. A. F. A. Nendoerffer, Manager, A. E. L. M. Training School, Rajahmundry, writes on 24th April 1918:—
"I take great pleasure in referring to your Deep Well Force Pump, which has been placed on a 72 feet deep well in the A. E. L. M. School Compound. Nearly 300 students of our school have very freely used the pump for drinking, garden and other purposes, during the past year, the pump is as good to-day as it was on the day it was set (one year ago). It works very easily and has a beautiful flow of water. I like the make-up of your pump, it is neat and attractive. I sincerely thank you for having given us the fullest value of our money.
Fresh Stock Just Arrived.
We also carry a large stock of Plows, Sugar-cane Crushers, Fertilizers for Sugar-cane and other Crops and all other agricultural implements.
Write at once for further particulars stating your requirements.
K. B. JOSHI & Co.,
321, Hornby Road, Fort, Bombay

నమకాలికాభి ప్రాయములు.

రాయబారుల నిరీధము

భారత జాతీయోద్యమమునుగూర్చి ఆంగ్లేయుల కెంతక పరమ నుద్దేశ్యముతో ఆంగ్లేయజేతమునకు బోవుచున్న జాతీయ వాదుల స్వామిసోదరులకు చదువరి వారి ప్రయాణ నిరీధము గలిగించుటకు ప్రభుత్వము వారిని కారణములకు వేరొక చోట ప్రకటించినారు. ఆ ప్రకటనను “కాంగ్రెసు ప్రతి నిధు” అనునాటల నేల యుద్ధము యోగించి “కో తెలియును న్నిది, మాం ట్రాన్స్ గూర్ గారు తమ సంస్కరణనిధానమును ప్రకటించి అవసరమగువెదల వానిని విమర్శించుట కొక ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము జరుగు వచుక కాంగ్రెసు ప్రతినిధుల నాంగ్లేయజేతమునకు బంపవలదని కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిశ్చయించిరి. ఈవిషయ మెల్లరకు దెల్లమే! ఆంగ్లేయజేతమున కిష్టమిహి ప్రయాణమైన వారెల్ల యను కాంగ్రెసుసభ్యులే! కాని వారి మహాసభాపక్షమునగాక హోము రూలు సమితి పక్షమున ఆంగ్లేయజేత ముఖ్యులైనారు. మరియు “వీరెల్లరును తమ హోమురూలు ఉద్యమమున కనుకూలముగ, సమాధాన విరహి తాండోళనము గావించు! నుద్దేశ్యముతో! బయలుపడెదరి” రని యీసందేశపత్రములను తూలవాడుట విచిత్రము. ప్రస్తుత ము మన మెల్లరమును ఆంగ్లేయజేతమునకు! యుద్ధయంత్ర వర్తమవారు హడ మనకీ విషయమున తీరిపోరు. ఇట్టివాక్యములు పరిస్థితులను మరింత కలవరపరచును. కాని, “తమయిచ్చకచ్చిన స్వరాజ్యమును” అను మాటలలో నగ్గ మేమి? భారతదేశ నిజస్థితిని, తమ తోడి దేశభక్తుల ఆశయము లను, కాంగ్రెసు-లీగు సంస్కరణనిధానస్వభావమును (బ్రిటిషు ప్రజల కెరుకపరచుటకే యీ ప్రతినిధులు! ఆంగ్లేయజేతమునకు రావల వెట్టియుండిరి. ఈవిధానము బాధ్యతాయిత ప్రభుత్వమును సంపూర్ణముగ సెనంగజాలదు; కాని యిది మధ్యస్థముగ నుండుటచే నెల్లర ఆహ్వాదమును బడయ గలిగినది. రాజకీయ సంస్కరణముల సంస్థిపరచుటకు బూర్వము మాంట్రాగూర్ గా రా దేశమునకు బోయియుండగ, భారతీయులు తమ స్వీయ దేశీక స్థితి గతులను, దాని అవసరము లను గూర్చి ఆంగ్లేయులకు దెలుపుట కిచ్చుటి కేల రాకూడదో తెలియకున్నది. హిందూదేశము సందిగ్ధమయమున నున్నపుడు, ఆదేశమునుగురించి ఆంగ్లేయుల కేమియు తెలియకున్నప్పుడు, భారతజాతీయనాయకుల నిజేశమున నను గిడవలదేవుట ఆశ్చర్యజనకముగ నున్నది. “మాంఛెస్టరు గార్డియను” పత్రిక తన సంపాదకీయ వ్యాసమున వ్రాసినటుల “ఆట్టి సందేశపత్ర లీదేశమున బ్రవేశించి, తమ అభిప్రాయముల వ్యక్తీకరించుటవలన హిందూ, ఆంగ్లేయజేతముల కెట్టికీడు వాటిల్లనో మే మాహింపజాలకున్నాము.” ఇందు మూలమున నాంగ్లే ప్రజలదృష్టి సంగ్రామమునుండి మరలు నను వెదల, ప్రభుత్వమువారి ధీకీ విరహిత కార్యమును, అసందర్భ తుమాసణమును ఆ దుస్థితిని మరింత హెచ్చు గావించును గదా? ఇందు మూలమున హిందూదేశమున ప్రజాభి ప్రాయ ముతీత్రముగ నుండుటయు, ప్రజానిర్యకమునకు ప్రకటితమును గావించుటయు నని వాదనము చేయుటదిన సంస్కరణములు ప్రకటింపబడక పోవుటచే నిరంకుశాధికారులు ‘మరల తమ అధికారము చెల్లించెదరను అనుమానము వ్యాపించు టయు తటస్థింపగలవు.

భారతజాతీయ గావించుటదిన నేరములచే విరిమనను స్వామిసోదరులను ననేకచిక్కులు బయలుపెడలివని సంగ్రామ ముంత్రివర్తము వారు జ్ఞప్తినుండుచు కొనవలెను. కాని హిందూదేశ సమాస్యా పరిష్కారము కూడ, మానవకాలము నుడివినటుల విరిమననుస్వరతేనే సంగ్రామ విషయకము. మరి, విరిమ ప్రతినిధులు స్వాగ్ధ మెంటులోనుండి, తమ స్థితిగతులను బ్రిటిషువారి కెట్టింప నవకాశములం గలిగి యుండిగా, స్వాగ్ధ మెంటులో వెట్టి ప్రాతిపద్యము లేకయుండి యు, తమదేశస్థితిని బ్రిటిషు ప్రజలకు తెలియబరచుటకు విచ్చేయవచ్చు భారతదేశ ప్రతినిధులను తిరస్కరించుట రాజనీతి విజ్ఞానసూత్రమేగాని తే రొండు కాదు. ఈ కార్యము వలన సంస్కరణములను శాంతివాదావాదులను చచ్చింపవలె ననెడి ప్రభుత్వోద్దేశ్యము విఫలమగుననియు, భారతదేశమున నింకను ఆంగ్లేయజేతము ప్రజలనుగుననియు మేము మితభావము తో ప్రభుత్వము వారికి దెలియబరచుచున్నాము. ఒకవిషయము మాత్రము నిశ్చయము. స్వరాజ్యప్రతినిధులుతిరస్కృతులైనను, ఇచ్చట ఇంకో బ్రిటిషు సంఘమువారి దురుద్దయములనువారించుట కెట్టిప్రయత్నములను జరుగలేదు. ఈ సంఘమున కెట్టి స్వా తంత్ర్యము సెనంగుట కిది హిందూదేశమున యథాప్రకార ము స్థితిగతుల నిబ్బటకు వీరచ్చటిస్వార్థపరుల ప్రతినిధులా? (ఇండియా పత్రిక)

స్వ.దేశ విస్తృతులు

స్వదేశమును రుచికరము బలకరము. ఆంధ్రదేశముక ఆంధ్రులకొరకు ప్రత్యేకముగ తమూనవేయబడినది.
చక్కెరని పాను 1-కి రు. 0-10-0
నప్పురిది పిల్లలకు రోగులకు పయోగించునది పాను 0-12-0
అల్లంవి పాను 1-కి 0-12-0
బాదంవి పాను 1-కి 0-14-0
రెండు ఆకాళు తపాలబిళ్లలు, పంపిన నాలుగురకములు మాదిరి పంపబడును. 0-14-0 పంపిక మాజవాదువారి మిద బిస్కెట్టులు నాలుగు రకములూ ఒకపాను తపాల ఖర్చులు మేమే భరించి పంపెను. మొత్తముగా కొనువారికి భర తగించబడును.

స్వదేశ సాయముల అంగడి
నెం. 25, రంగనాథులుచేట, నెల్లూరు.

శ్రీలకు వరప్రసాదినీ.
డాక్టరు జె. కె. రావుగారి భౌతికసార.
బురుకులు, బురుకుబద్ధ, కాలముతప్పి బురుకురక్త (సానము, అపస్మారము (మూర్చ) తప్పక నివారణమునకు.
నెల 80 మోతాదులు రు. 2 4-0 మాత్రము.
(1209) ధన్వంతరి ఆశ్రమము,
45, వెడ్లపేట, ట్రిప్లికేను, మదరాసు.

నోటీసు
నర్సారావుపేట డిప్రెస్సరు మునసపుకోర్టులో
O. S. No. 577/1917
తూనుగుంట్ల అప్పారావునాథులకు బెల్లంకోడ-వాది
కాకిరాజు వేంకటనారాయణ నాథుల కోసంకి-ప్రతివాది
వాది యీ నెంబరున ప్రతివాది వ్రాసియుచ్చినది 16-8-14
తేదిగల ప్రామాణికనోటును బట్టి ప్రతివాదివైన వావా తెచ్చి యున్నాడు. సదరు దావా 19-6-18 తేది ప్రతివాది హాజ రగుటకుగాను వాయిదా వేయబడివున్నది, గనుక ఆనాడు పగలు 11 గంటలకు నర్సారావుపేట డిప్రెస్సరు మునసపు కోర్టు వారి యెదుట హాజరై తనకుగల ఆక్షేపణలను తెలియజేయు టకు గాను యిందుమూలకముగా ప్రతివాదికి తెలియజేయడ మైనది.
నడింకుల్లి జగన్నాథరావు.
(1217) వాదితరపు స్టీడరు, నర్సారావుపేట.

స్వ రాజ్య ము మనకు నమి పములో నున్నది

మన మెల్లరమును స్వదేశీ సరకులనే వాడ వలెను. వాటినే ప్రోత్సహ పరచుచుండవలెను. మన దేశస్థులెల్లరును మరియే ఇతర దేశముల నా మానులను వాడకుండునట్లు చూడవలెను. స్వదేశో ద్యమునకు దోహదము చేసి తోడ్పడవలయును. త్వరలో కంజీవరము స్వదేశీకంపెనిలో మిారు పా ల్గొను టుత్తము. భాగము 1-కి 25 రూ చొ॥ 300 భాగములు మాత్రమే కలవు. పెద్ద పెద్ద వాండ్రందరు దీనిలో భాగములుగ జేరిరి. పరతులకు ప్రాప్తిస్థుకు ఇట్లు వ్రాయవలెను. (962)
మ్యానేజింగు డైరెక్టరు,
స్వదేశి ఇండస్ట్రియల్ లిమిటెడ్,
బ్రాంచి: మధుర.

కంజీవరం.
1 ఆంధ్ర సంరక్షణి:— ఒకసంచిక (అనేకనూతన విషయములుగల తెనుగుగ్రంథముచక్కనివ్యాసములు.) 0-1-0
2 వర్ణావళ్యకత:— (వర్ణావళ్యకత త్వమును గరతలా మలకముగా బోధించును. జాతిద్యమములకు మందు. మతాభి మానులకు విందు.) (1218) 0-8-0
3 జన్మాంతరము:— (పూర్వోత్తరజన్మలను సాధించును. మరణభీతిని బాధించును.) 0-8-0
పోస్టువ్యయము వేటు:— ఇట్లు వ్రాయుట:—
కాకిరాజు } గోవిందరాజు హరిశ్చంద్రరావు.
గోదావరి జిల్లా.

కన్యక కావలయును.
14-సంవత్సరముల లోపుగలదియు విద్యాగరితయుత్పత్తి యకన్య గావున్న నెలమత్పత్రియు, బొందితిత్పత్రియు, నాయు డు, వగైరాలలో బాలవితింతు వయనను అంగీకరించబడును. వరుడు 32-సం. గౌరవకుటుంబమునకు చెందిన నుండరుడైన త్పత్రియును. నెలకు 100-0-0 లు స్వాస్థితమవలన సంపా దించుకొనువాడు—వివరము తెలియగోరువాడు.
ఆద్రసు:— వెంకటేశ్వర్లు.
(1201) కేరాఫ్ ఆంధ్రపత్రిక.

బాధాపీడితులకు వరము: బహుదీక్ష నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోదధి సారసవరిల్లా

ఇదిచుట్టల రక్షణమునకు జనించు బాధ్యములకు కీరీటుమునాటి మందు. తుటపులను, మచ్చలను, గండములను తుండ్లను, ప్రాంతోద్భవము అన్నివిధములవలన గలగు చర్మరోగములను తోగట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తకు శుభకారిణి (28)

వనోదధిసారసవరిల్లా నుండి మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యమస్థమున అన్నివిధములైన దోషములను తోగట్టును. శరీరమునందలి పూదోషదోషములను, మలబద్ధకమును శాస్త్రసంబంధమున బోధ్యములను తోగట్టి రక్తమును సృష్టపరచును. శరీరాలోగ్ధమును గలుగజేయును. 15 రోజులవరకు మందుటకు 4 టేబులు బాడ్జిల్ అయ్యబడును.

ప్రాప్తిటగు:— పి. డి. సావంత్. 144, ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

మిక్కిలి మనోహరముగు నువాదన 126
(0బజ్జరు కాలిదీనది.) ఆటో డిల్ బహార్. (0బజ్జరు కాలిదీనది.)
ఇచ్చటికాలపు దుచి కనువగునది, సాటిలేనిమనోజ్ఞమగు నువాదనగలది.
అల్పాహారగాని, సారాహారగాని, చేర్చబడకలేని నిధము వేయబడిన కేవల పుష్కసారము.
నీ తువాలపై కొన్ని తిందువులు చిలుకరించిననో, మనోగ్యమగు నువాదన ని స్తులవరించును.
ఈ క్రింది పరిమాణములు నీ సాలలో నుండును.
విచ్చుటై (అర (డాం) నీ సా 1-కి రు 0-3-0
కర్ణురకము పైజా 1-డాం " " 0-12-0
కోకాళపైజా 2 " " " 1-4-0
నెడ్లపైజా 4 " తేక క్షే బోస్సు " " 2-0-0
వి. పి. ఖర్చులు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.
చల్లెల, తల్లెలునులందరి ప్రసిద్ధమగు ప్రతినిధులలోను బోరగును. దీనిక అనేకమగు నకలు నెంట్లు కలవు. కావున, రాము కొనునపుడు నీసావెను ను, శాస్త్రమైనను ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపును. ఈ ఆటో డిల్ బహార్ బిల్లులనుబట్టి నుండును పరిశీలనచేయ గోరువా రీ దివదము. (వాసివనో అవాదిచ్చుటగల నువాదనకార్తా ఉచితముగ పంపుచును.
గూరుయేజంటు: ఆంగ్లేయుండిచుక డ్రగ్ ఆండు కెమికల్ కర్మపెని, నెం. 155, జుమ్మామసీదు పేట, బొంబాయి.
నుదాను యేజంటు:— మెహర్ డి. పురమోత్రంకూర్, చైనాబాదురోడ్డు, మదరాసు.

వృత్తాంతములు

—(౦)—

మెసపాటేమియా రంగము:— ఈరంగమున నేమియును మార్పులేదని తెలిపి వచ్చినది.

పోస్టాఫీసు సర్టిఫికేటు:— ఈ సర్టిఫికేటు కలవారు నేవింగ్సు బాంక్స్ గల ఏ పోస్టాఫీసుకు వెళ్లినను సామ్యము కలుగును. కారణము తెలుప నక్కరలేదు.

ఇటీవల ప్రాన్సునందు యుద్ధమొనరించి మరలిన కార్మిక దళమునకు స్వాగత మొసగుచు ఆస్సాము చీపు కమిషనరు చీట్టును వెల్లుగారు గంభీరపద్యానము నొసరిరి.

సము అసిస్టెంటు సర్జనులచేతము:— ఇదివరకు ౪౦౦లతో వారంభమై ౧౦౦ వరకు వారి కిచ్చుబడుచుండెను. ఇకముందు ౫౦ లతో వారంభమై ౧౭౦ ల వరకు నియ్యబడును.

ఎం. బి. పరీక్ష:— తెలంగాణియా వైద్యకళాశాలనుండి 68 గురు ప్రెలిమినరీ ఎం. బి. పరీక్షలో కృతార్థులై. ఈ కళాశాల ఇటీవల కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునకు చేర్చబడినది.

బొంబాయి యుద్ధమునకు:— ఈసభ జరుపుటకు సంకేతములు చేసినవారిపట్టికలో నుండి తమ పేరులను తొలగింపవలెనని యమునాదాసు ద్వారకదాసు, బమ్మంటి హర్షిమను, ఉమరు సోభనీగార్లు బొంబాయి షెరిఫుగారికి వ్రాసిరి.

రిక్రూటింగు ఏజెంటు మోసముచేయుట:— విదేశములలో పనిచేయదగిన వాడని ఒక మైనరును పంపి ౪ 88 లు పుచ్చుకొనినందుకుగా నొకనికి కలకత్తాలో 2 ఏండ్ల కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

లంచపు కేసు:— పంజాబులో ఎక్స్ ప్రెస్ అసిస్టెంటు కమిషనరుగా నుండిన పండిత ఆమరనాథ ముత్తు బి. ఏ. గారు లంచము పుచ్చుకొనిరిని ఆయనపై కేసు చేయబడెను. విచారణ జరుగుచున్నది.

యుద్ధప్రతిక:— సంయుక్త రాష్ట్రముల దొరతనము వారొకప్రతికను ప్రారంభింప దలచిరి. దానికి రికరెండు దాక్టరు గార్సిల్లా విలియమ్సు (గోరఖపూరు) గారు ప్రధానసంపాదకుడు. పండిత సత్యానంద జోషిగారు సహాయ సంపాదకుడు.

12 వ తేదీని బొంబాయి రాష్ట్రపు రెండవ యుద్ధమునకు సభ జరుపబడెను. గవర్నరుగారు సభాధిపత్యమును వహించిరి. ఆసమయమున 86 లక్షల రూప్యములు క్రొత్తగా మొసగబడెను. దెంగాలును మించిపోవలయునని చాలమంది విశేషముగ నోరుమన్నటుల సభలో వ్యక్తమయ్యెను.

భారత పారిశ్రామిక సంఘమువారు తాము తయారు చేసిన చిత్తు నివేదనము నాలోచించు నిమిత్తము 15 వ తేదీని సిల్లాలో మరల సమావేశమగుదురు. నర్ దొరభాతాతా, మదనమోహన మోక్షగౌర లవ్వడే సిల్లాజేరిరి. సర్. ఆర్. ఎన్. ముఖర్జీ, నర్ ఫజల్ ఖాన్ కరీంఖాన్ గారలు ఇంకలోనే బోయెదరు.

నిర్బంధ వాస శిక్షలనుగూర్చి విచారణ చేయ నియోగింప బడిన సంఘమున వ్యాయ మూర్తి జీచికాపుగారు లోగడ బొంబాయి హైకోర్టు వ్యాయమూర్తి సర్ నారాయణచంద్రావార్మగారిలో గలసి పనిచేయుదురు గావున వారి స్థానమున నింతలోనే మరియొకని కలకత్తా హైకోర్టు వ్యాయమూర్తిగ హిందూజేత దొరతనమువారు నియోగింతురు.

పంజాబులో కొంత మంది రూపాయి నోట్లను పుచ్చుకొని కుప్పూరిని విని దొరతనమునా కట్టి బహిష్కారమున కేమియు కారణము లేదనియు, సంగతి సందర్భములు బాగుగా నెఱిగినవారే తెలియని వారల దెదరించి లాభము తీయజేయుచున్నారని గాన నట్టివారు శిక్షింప బడుదురనియు, రూపాయి నోట్ల వెళ్ళునను తెప్పిచేయగూడదనియు హెచ్చరిక నందిరి.

యంత్రకాల కూలీల సమ్మేళనము:— హవరాజ్ లోని వెల్లడెరు యంత్రకాలలో 400 మంది కూలీలు కేసుక సమ్మేళనము. పిమ్మట రాజ్ పడిమరల పనిచేయుచుండిరి. సోమవారమునాడు వారు మామూలుప్రకారము పనిచేసి సాయంకాల మింటికీపోవునపుడు కావలా బంట్రోతులు వారిలోకొందరిని కొట్టిరవితెలిసి మేజిస్ట్రేటు గారు పోలీసు విచారణజరుపుట కాజ్ఞాపించిరి.

మైసూరు మహారాజుగారి ప్రభుత్వపు ప్రథమ సభ్యుడు సర్దారుకాంతరాజు ఉర్సుగారి యాజమాన్యమున బెంగుళూరులో రెండవ యుద్ధ ఋణాధ్యక్షుడు బహిరంగసభ జరిగెను. సభలోనే 251 వేల రూప్యములు చందా వసూలయ్యెను. కాంతరాజుగారు రూ 20,000 లను, విశ్వేశ్వరయ్య గారు రూ 15000 లను, మహారాజుగారి ఆంకరంగిక కార్యదర్శి క్యాంపులెల్లు గారు రూ 10,000 లను ఇచ్చిరి.

17 గురు నిర్బంధితుల కేసు:— ఈ కేసు కుల్పాడి యాలోని 17 గురు నిర్బంధితులపై చేయబడినది. ముద్దాయిల పక్షమున సి. ఆర్. దాసుగారు వాదించిరి. వారు ఆనుమతి లేకుండ మేనెల 10 వ తేదీని నిర్బంధస్థానమును వదిలిపోయిరిని వారినిద కేసుచేయబడెను. మేజిస్ట్రేటుగారిలో చెప్పకొనుటకు మేము చిటగాంగుకు పోయి ఆచటి పోలీసు ఉద్యోగిని జూచి పిమ్మట మేజిస్ట్రేటు గారిలో చెప్పకొంటి మని ముద్దాయిలనిరి.

నేవనలు లిబరలు లీగు:— బంగాళములోని మిరవాది నాయకులలోని ప్రముఖులు కొంద రీ పేరుతో నౌక సంఘము నేర్పరచిరి. ఇది ఒక రాజకీయసంఘము. హిందుజేతమున బాధ్యతగల ప్రభుత్వము నేర్పరచుటకు వ్యాయకాసనాను కూలముగ పనిచేయును. దీనియందు కాసింబజారు మహారాజు దిగపాటియా రాజా సర్. ఎన్. సి. మిశ్ర, సర్. ఆర్. ఎన్. ముఖర్జీ, ఆర్. డి. మెహతా, పృథ్వీచంద్రరాయగార్లు మున్నగువారు సభ్యులుగా నున్నారు.

సంయుక్త రాష్ట్రములు:— ఈదొరతనమువారు యుద్ధ వార్తలను తెలుపుట కొక వార ప్రతికను ప్రకటించుటకును సినిమా ప్రదర్శనములను జరుపుటకును నిశ్చయించిరి. అందులొక సంఘము నేర్పరచిరి. ఆసంఘమునకు పంజాబు కాంటెలుగారధ్యక్షుడు. ప్రతిక ఇంగ్లీషు, హిందీ, ఉర్దు భాషలలో ప్రకటించబడును. ప్రతివారము వేలకొలదిప్రతికలు పంచి వెట్టబడును. ఉపవ్యాయములుగూడ నీయుబడును. లీడరు ప్రతికా ప్రధాన సహాయ సంపాదకుడు ప్రతికకుగూడ సహాయ సంపాదకుడుగా నుండును.

భారత జాతీయమహాసభయొక్క బ్రిటిషు ఉపసంఘము వారు గత ఏప్రిలు నెల, 16 తేదీ మంగళవారమున నౌక సభ గావించి, యాక్రిందితీర్మానము నామోదించిరిని “ఇండియా” ప్రతిక తెలుపుచున్నది:— “ఇండియా ప్రభుత్వమున గావించవలసిన రాజకీయ సంస్కరణములయెడల భారతజేత ప్రజాభిప్రాయమును బ్రిటిషు జనలకు తెలియజేయు నుద్దేశ్యముతో నింగ్లాండునకు వచ్చు భారతీయ నాయకుల ప్యానుపాట్లులు రద్దు గావించబడినందుల కీసభవారు విచారించుచు, యీ ఆంక్ష తొలగింప బడునని నమ్ముచున్నారు.

1917 డిసెంబరులో ఇంగ్లాండులో జరిగిన ఇండియను అర్థికకాళా పోటీపరీక్షలలో నీ క్రిందివారు కృతార్థులైరి. బాహిడు ముస్సేనుగారు (ఇస్లామియాకాలేజీ, లాహోరు) ప్రథములు; ఎస్. అంబరేశ్వరుగారు (ఎస్. సి. జి. కాలేజీ, నయింటుజో నెప్పు కాలేజీ, తిరుచినాపల్లి) రెండవవారు; రామచంద్రవర్మగారు (గవర్నమెంటు కాలేజీ, లాహోరు), మూడవవారు ఈ పరీక్షాఫలితముల బట్టి ఇంకొరి యలు కష్టముకావులో రానున్న భారీ కళాచరిన సయవాడీగారిని నియమించెదరు.

బొంబాయి ప్రాథమిక విద్యాచట్టము:— ఈ కాసనత్తి చిత్తునిబంధనములలో నీ క్రిందివియుగలవు. కాసనము ననుసరించి పనిచేయునట్లేచిన ప్రతిపురపాలక సంఘమును విద్యుత్ తగినవయస్సునం దుండువారలను లెక్కింపవలయును. హాజర సంఘమునొకదాని నెలకొల్పవలయును అందిద్దరు పాఠశాల సంఘసభ్యులుగ నుండవలయును. వారిలో నొకడు “స్పెషలు ఆటండెంటు ఆఫీసరు” పేరు భృశోన్మోగిగ నుండవలయును. అతడు ప్రతిదినమును విద్యాభ్యాసమునకు తగిన వయస్సుగల పిల్లలు చదువుకొనుచున్నదియు లేనిదియు విచారింపవలయును. తల్లితండ్రులు పిల్లలబంపలేనపుడు బలవంతముగా పిల్లలు బడికి వచ్చునట్లు చేయవలయును. నిర్బంధిత నుపయోగించు తావులందు “అనర్దుల” గు ఉపాధ్యాయులగునో నుద్యోగమున నుంచవలయును. నిర్బంధించిత విద్యవలన గలిగిన వ్యయములో సగము వ్యయమును దొరతనమువారు భరింతురు. ప్రత్యేకవిషయములందుమాత్రమే దొరతనమునా లెక్కకు విరాళము మొసగదరు.

ఇంగ్లాండునందలి న్యాయశాస్త్రపరీక్షా ఫలితములు.

న్యాయవిద్యాసంఘమువారిచే జరుపబడిన ఇచ్చు ఆఫ్ కోర్టు విద్యార్థుల చిత్తు పరీక్షాఫలితములు:—

కోమను లా:— క్లాసు II: మహమ్మదు అన్యాయక అజీము, బ్యూనుచావత్త్రు, ధీరేంద్రమోహనధరు, ఇమాముల్లాజీదు, స్టీ వెను క్రిష్టఫరు కెనివిరాతక్.

కాంటిట్యూవనలు లా— క్లాసు I. కమాలు చంద్రా క్లాసు III. సయ్యదు అహిముద్దీను, అబ్దుల్ అజీజు, గులాబు చందుచాదరీ, హరీఖాయి జోఖాయి జీఖాయి, సయ్యదు హైదరు ఇమాము, ఆయనారు చిన్న స్వామిపిల్లే, సయ్యదు మహమ్మదుసలీము, స్టీ వెను క్రిష్టఫరు కెనివిరాతక్.

క్రిమినలు లా:— క్లాసు I: కరకృంద్ర దెవర్జీ, క్లాసు II: కమల కుమారచంద్ర. క్లాసు III: ఇక్రీబారు ఉద్దీను అహమదు నుధీంద్ర నాథగుప్త, సయ్యదు సఫరు ఇమాము.

రియలు ప్రొపర్టీ— క్లాసు II: ఇల్లహీము గులాబు ముస్సేను అరీఫు, మోములు ఆంగు పాను తోకరేన, ఫిరోజ్ జీజీఖాయి.

హిందు, మహమ్మదను లా— క్లాసు II: చంద్రినానకు చంద్ర, రామకృష్ణ హండు, క్లాసు III చున్నీలాలు లక్ష్మణ దాసు అర్జ్య.

వైసలు:— క్లాసు I: నుధీరాజు దాసు, నాయిమా ము, బ్లాసెంగు కై గాలు. క్లాసు III: హేమంత కుమారజే, నాథన్న మోహన గుప్త, డేవేంద్రనాథ జోషీ, హంగు టూనుప్రూ, మతుకుల్లి కోకయ్య కాష్ట్రీ, మంగులాలు సింగు, మహమ్మదు జహురుద్దీన్.

వైద్యగుభయము లేదు. వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి వైద్యు వైద్యు ని వార కౌ ష ధ ము లు మా మందులు గడచిన యిరువది వత్సరములుగ ఇండియా, సర్వా, సిలోక దేశములందును, స్వదేశసంస్థానముల యందును అనేక వైద్యులతోగలను కాపాడుట లోకవిదితము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన వైద్యు సో క దు. హైమాదిపానకము 6 బొమ్మల బుడ్డి ౧-౩ రు ౧-౦-౦ | తిథిభాగ్యులం 1 బొమ్మ బుడ్డి ౧-౩ రు ౧-౦-౦-౦ డిల్ 8 " " ౦-౧౦-౦ | డిల్ 8 " " ౦-౦-౦-౦ ప్యాకింగు పోటీజేనేలు. కొరువారి మావెద్ద క్యాటలా గుచితముగ పంపబడును. తింతి విలాసము:— “పండిట్” మదరాస్. ఆయుర్వేదాశ్రమం, గిరి, ఆచార్యన్ విధి, జి.టి. మదరాసు

ఆంధ్రదేశవార్తలు

నల్లూరు జిల్లా కందుకూరు తాలూకా సింగరాజు కొండ గ్రామమున బేంబేయియగు యోగానంద లక్ష్మీపురింగు సామెయివారి నవాగ్నికలియకల్లలొనవహారము జేర్చిన కుర్చు నవమి మంగళవారమున 18-వ తేది రాత్రి ప్రారంభమై 27 వ తేదివరకు జరుగును.

గంటూరుజిల్లా ప్రవృత్తుల దేశసేవకాసంఘపు ప్రథమ సాంస్కృతికోత్సవము 1-వ తేది శనివారమునాడు శాశిరామ మూర్తి పంతులుగారి యాజమాన్యముక్రింద ఆపురమునందలి ప్రాహ్లాదమాజ మంగళవంతు జయప్రదముగా జరుపబడెను. కొందరు వక్తలు సంఘసేవ, శాశిభక్తి, జేవాపరిశ్రమము మొదలగు అంశములను గూర్చి సభయందు పర్యవసించిరి.

కృష్ణాజిల్లా విజయపురమున గోసంగిరాజు సమితికి గడ్డి బుట్టతోలి ఒప్పగించునట్లు కొన్ని గ్రామములలో కొంత మంది సజ్జనకులవలన వాదానిములు చేసిరిగాని యింకను వారు పంపలేదు. వెనుక వ్రాసిన 20 బండ్ల గడ్డి గాక మరియేమియు నింజవరకును రాలేదు. కావున యియ్యదలచిన వారు వెంటనే పంపుటకు తావ్యదిష్టి ప్రార్థించుచున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా నూజివీడు తాలూకా తాడోకి గ్రామము లోని యువజన సంఘ విద్యరవార్షికోత్సవ విగ్రహము 9 తేది ఆది వారమున తాడోకి వేంకట పుష్పయ్య పంతులుగారి ఆగ్రాహనమున జరిగినది. దైవభక్తిని గురించిన మహత్త్వ మోహనము గాంధీగారి జీవితమును గురించియు, కృష్ణసాయమునుగూర్చినను, సభయందు పాఠ్యాసములు జరిగినవి.

గుంటూరుజిల్లా, సత్తెనపల్లి తాలూకా, తొండపి గ్రామమునెల్ల 11-వ తేది సాయంత్రమున 4 గంటలకు మిడి గొండ వీరభద్రరావుగారి యాజమాన్యముక్రింద సౌక సభ జరు పుచున్నది. గుంటూరు జిల్లా గ్రంథభాండాగారసంఘ సంచార కార్యదర్శి కోన శేంకట రామకృష్ణగారు "గ్రంథాల యోగ్య మము"ను గూర్చి యుపదేశించిరి.

గోదావరిజిల్లా తాళ్లచేవునందే శ్రీరామమూర్తి పుస్తక నిలయమునాటి ముఖ్య వ్రాయుచున్నార:- నుమారు వారమురోజులక్రిందకు కొక ఎల్లవన్నె, మందువరంగియున్న గిన్నెలకు దువకొమ్మలయెత్తు నుమారు రూ 80|| కిమ్మిచ్చు చేయవలసి తప్పియి వచ్చి కోరగిడివిజను తాళ్లచేవు బాండులో ప్రస్తుతము ఉన్నది. 15 రోజులలో ఎలం వేయవలను. ఎద్దుగలవారు త్వరపడవలయును.

బెజనాడగా నైపులను భృగవరత్నములు, ఆస్తికశిఖా మణులును వాడోపు దేశ రాజుపంతులుగారు ఆగిరిపల్లి వేద శాస్త్రపాఠశాలయందు విద్యనభ్యసించేది విద్యార్థులలోనొకరికి అన్న వాడుచేయుటకై సంకల్పమున కొకటికి రూ 72లు ఇచ్చుటకు నేర్పించుచేసియున్నారు. ఈభృగవ కార్యక్రమముగా జరుగుటకు కావలసిన కట్టుబాట్లను వెంటనే పూర్తిచేయ నున్నా నని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు.

గుంటూరుజిల్లా చీరాలయందు ధరణి పెరిగి దొంగతన ము వృద్ధిగలుగుటవలన వద్దు రంగరావులు శ్రేష్ఠిగారు తమ కులాధిపతి లేమందగ నే విద్యయును విక్రయించెదమని వాదన ముచేసి ఇంతవరకును చీరాలలో పెట్టలేదట. ఇప్పటికి దొంగతనములు ప్రబలివని. తొండరలో సర్కారువారుగాని, గ్రామములుగాని తగిన సదుపాయములు చేయనియెడల కాంతికి భంగము కలుగునని ప్రజలుభయపడుచున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా చలపల్లిపాడులో చేరియున్న యార్లగడ్డ గ్రామమున దొక భాండాగారమును, రాత్రిపాఠశాలయు కలవు. రాత్రిపాఠశాలయందు ప్రస్తుతము 15 బాలురు చదువుకొనుచున్నారు. వారియందు 4 ఉపాధ్యాయులుకలరు. పాఠశాలకు ప్రభుత్వమువారు గ్రామమున దయచేయుచున్నారు. పాఠశాల నెలవేరికొలిదిరి భాండాగారపు ప్రయోజనము ప్రజలందు వృద్ధియగుచున్నది.

జూలై 15-వ తేదిని కృష్ణాజిల్లా దుమాంజేతం గ్రామము లో శ్రీ లక్ష్మీనరసింహ పుస్తకభాండాగారమున జేయట కై కాకినాడ రామారావుపేట వాస్తవ్యులు కొటవర్తి చిన

రఘుపతిరావుగారి యాజమాన్యముక్రింద సౌక సభ కావించు చున్నది. ఆసమయమున అందోలి చిన నరసింహముగారు రాంధ్ర భాషా ప్రాశస్త్యమును గూర్చియు కర్లపాలెపు బ్రహ్మనంద రావుగారు పుస్తకభాండాగారముల యావశ్యకతనుగూర్చియు మృదుమధురముగ మాట్లాడిరి.

ఒకవిలేఖకు లొకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: గావకోటి యతిరాజులు నాయుడుగారు బల్లారిజిల్లా ఆలూరుతాలూకా లో ఇద్దరుటర్ని ఖయిదీలను సాహసముతో 80 రూపాయలు నగదుతోను పట్టితెచ్చి పోలీసువారి స్వాధీనము చేసినందుకు బల్లారి మిలిటరీ కమ్యూన్ డెంకు అఫీసర్ దొరవారు రామకో టిగారికి నందనములతో 25 రూపాయలు బహుమానము బల్లారిజిల్లా పోలీసు సూపరిక డెజ్ టు అఫీసర్ దొరవారి వ్యారా యియ్యబడినది.

గోదావరి మండల విద్యార్థి సభనుగురించి యొక రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- ఈ సంవత్సరము మే 28 వ తేదిని రాజవీలులో జరిగిన మన మండల విద్యార్థి సభలో చర్చించిన తీర్మానములలో ప్రస్తుతము పాటింపవలసినవి. (1) ప్రతి కళాశాలనుండియు, ఉన్నత పాఠశాలనుండియు స్థాయిసంఘ సభ్యుల నెన్నుకొనుట. (2) విద్యార్థులు సాంఘిక సేవజేయుట కొక 'మేజీక్ లాంటరు' కొనుటకు కళాశాల విద్యార్థు లొక యదాయ, ఇతరు లొక అర్ధభాగము యియ్యవలెను.

ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- నెల్లూరుజిల్లా ఆత్మ కూరు తాలూకా ఆత్మకూరు గ్రామమునందు, నుమారు నెల గోజులనుండి కలరా ప్రవేశించి 50 మందిని పట్టినదిమిడి కొని పడిపానురోజులనుండి నెమ్మదిగ నున్నది. 8-వ తేది రాత్రి 12 గంటలకు నుమారు 500 జనులవలయుగా వచ్చి వైశ్యశ్రేణిలో ప్రవేశించి 18 యిండ్లు లూటీచేసి నుమారు 80 పుట్టధాన్యమును అయిదువేలలమించిన యితర సభకును కొల్లగొట్టినటుల తెలియుచున్నది.

6 వ తేదిని గుంటూరుజిల్లా సత్తెనపల్లి గ్రామమున గుంటూరుమండలసభాధనమున గుంటూరు తాలూకా గ్రంథాలయ ప్రతినిధుల మహాసభ న్యాయతి హనుమంతరావుగారి యధ్యక్షతక్రింద గావించబడి క్రిందవ్రాయబడిన కార్యకర్తా వాక సంఘముగల గుంటూరుతాలూకా గ్రంథాలయ సంఘము నెలకొల్పబడినది. చట్టి నరసింహారావుగారు, న్యాయతి సారా యణ రావుగారు, దండమాది గోపయ్యగారు, బండారుపల్లె వేంకట సుబ్బారావుగారు, బండారుపల్లె రంగారావుగారు, వీరికి మరికొందరు సభ్యులను జేస్తుకొను సభికారము కలరు.

ఒకవిలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: గోదావరిజిల్లా తుని దివిజులో అయ్యపరాజు కొత్తపల్లి గ్రామసమితియ నందు సన్నికల్ మెట్టయొకటి కలదు. అక్కడ యెంతలోతు త్రవ్వెను నీరు పడనేలదదు. ఒకవేళచాలలోతు త్రవ్వినవెనుక నీరువచ్చినను అనీరు త్రాగుట కష్టముగ నుండదు. అట్టి స్థితి యందు దక్కడకు పనుల కాపరియెకడు వెల్లి తలుపు లయ్యవారికి మహావ్యయములే ఈ రాత్రిక్రిందకు నీరు గావలయునని వైకి యెత్తెనట. అంతట జలధార యొకటి బహిర్గతమయ్యె నట. అందులో కొన్నిగ్రామము కూడ దొంగినదట. అక్కడ యుత్సవము జరుగుచున్నవట.

విశాఖపట్టణముననుండి ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- మాపట్టణమున గడేగారిల సంఖ్య నానాటికి పెరిగినది. వీరలు నిశి రాత్రులయందు వచ్చి యిండ్లకిలుపులు తన్నుటయు, కొట్టుట యు లిట్టుటయు యుత్సవాదులలో అల్లరిచేయుటయు ఇండ్లలో ప్రవేశించి దొంగతనముచేయుటయు నింక అనేక మయినభూరి కృత్యములు చేయుచున్నారు. ఇటువంటి దుర్మార్గులను మందలించు వారెవరును కానరాదు. వీరలు చేయు హానికరములగు పనులవలన ప్రజలకు చాల భాధకరముగ నున్నది. కనుక ఇట్టి బాధలను తొలగించుటకు మాపోలీసు యనస్పెక్టరు వారు తగిన జాగ్రత్తను వెంటనే తీసికొనుట సమంజసము.

గోదావరిజిల్లా గాజపేట తాలూకా చేతయల్లి పూడి సానం గ్రామమునందు 3 సం॥ల క్రితము నెలకొల్పబడి ట్టిణదేశయందున్న శ్రీ ఉమాసోమేశ్వర భాండాగారము సభ్యు డ్లికి తెచ్చుటకు సమాసభ 9 వ తేదిని సమావేశమయినది. 100 సభ్యులు చేతయల్లి పూడిసానం, పాలగుమ్మి పాదలాడ రాజ

వోలు గ్రామములనుండి వచ్చియున్నారు. కస్తూరి మాణిక్యంగా రు అభ్యుత్థులగు నెన్నుకొనబడిరి. భాండాగారమునకు స్థాయి సంఘ మేర్పరుపబడి దానికి గోపేటి సత్యనారాయణమూర్తి గారు విషి అభ్యుత్థులగును, పాపాడి కృష్ణమూర్తి గారు పాభ్యుత్థులగును కస్తూరి నూర్యనారాయణ మూర్తిగారు కార్యదర్శి గను ఎన్నుకొనబడిరి. రు 50 లు చందాధనమును, 415 పుస్తకములును భాండాగారమునందున్నవి.

ఒకవిలేఖకు డిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- కృష్ణాజిల్లా తిరు పూరుతాలూకా రెడ్డిపూడెంలో నుమారు 80 కైశ్యులయిండ్లు గలవు. అందులో 5 గురు లక్షాధికారులు. గవర్నెంటుకు నుమారు 1000 రూపాయలు యిక్కంటాకు కట్టుచున్నారు. గ్రామజనసంఖ్య 3000 లలోను 2000 లకు పైగా నిరుపేదలుగలరు. వీరివృత్తి కూలినాటిచేసి జీవించుట. 0-4-0 యిద్దనయెడల 3 సోలలు విద్యయుయిచ్చెదరు. గ్రామములో నుమారు 500 పుట్ట ధాన్యమును నిలువచేసివారు. ఆధాన్యమును రూపాయికి 4 శేర్లు అయినగాని ఆత్మగట. బీదల దుస్థితి వినువారు ఎవరు. ప్రభుత్వమువారు ధరలనిర్ణయాధికారిని నియమించియున్నారు. వారు మాగ్రామ స్థితిగతులకు గమనించి బీదలమగు మాకు మరకామున చేయ ప్రార్థించుట.

ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- కృష్ణాజిల్లా భీమవరం తాలూకా పిన్నరపాడులో చేరిన చినకాకినాడ గ్రామమునందు మనసలు ఇందుకూరి జానకీరామయ్యగారు పాము మంత్రము వేయుటయందు నుప్రసిద్ధులు. వీరివలన చాలమంది యువకార మును పొందుచున్నారు. చినకాకినాడ గ్రామము తాడేపల్లిగూడెము రైలువే స్టేషనుకు 10 మైళ్ల దూరములో దక్షిణముగ నున్నది. స్వయముగ రాలేనివారు సర్వసప్త మైన భాగమును, వారి యింటిచేరు, పేరు, వారు పొడగరియూ, పొట్టియూ, స్త్రీలవిషయ ములో నువాసినా లేక వితంతువాయను యంతములను ఉత్తరము వ్రాసి అందులో వ్రాసినవారి చిరునామాతో విశ్వం టించిన యెడల కవరును నెట్టినయెడల వెంటనే సమాధానము వచ్చును. వారికి నింపాదిక నుండును.

గంటూరుమండలసభయందు రెండవదినమునందు తీర్మానములు జరిగినవి. వానియందలి ముఖ్యతీర్మానములను క్రింద వివరించుచున్నాము. గంటూరు మండలమునందు ప్రతిగ్రామము నందును గోవులు మేయుటకు బీదల నేర్పరుచుటకును, సోం పేటయందు నీటియేర్పాటులను ప్రభుత్వమువారుచేయుటకును, జిల్లాయందు నూతనముగ పాలకులకులు మొదటితరగతి కళాశాలను నెలకొల్పించుటచే వారికి ప్రజలు కృతజ్ఞులనియును, విద్యావ్యాప్తి కవసరమైన ప్రాథమికపాఠశాలలను స్థాపించుట కును, ఛత్రపురమునందు నెలకొల్పిన బోధాధ్యసన పాఠశాల నక్కడనుండి మార్చుకూడదనియును, దర్శి చెంచయ్యగారిని విడుదల చేయవలసినదనియును మండలమునందు వైద్యశాలలను నెలకొల్పవలసిన దనియు, పరిపాలన మెట్లు జరుగుచున్నది యు తెలుపుచు మండలగజెట్టునందు పాలకులకులు ప్రకటింప వలయు ననియును, మైనరు యూనియనునందు గుమస్తాల నుంచకూడదని చేసినయుత్తరువును రద్దుచేయింపవలసిన దని యు సభవారు తీర్మానించిరి. స్థానికప్రాముఖ్యము గల తీర్మానము తెన్నియో సంగీకృతము లయినవి. స్వరాజ్యతీర్మానమును సభయందంగీకృతము.

పితాపురం రాజావారికి హిందూదేశపు చక్రవర్తిగారు సి. బి. ఇ. బిరుదు నొసంగి వారని కొత్తపల్లి గ్రామస్థులం దరును శ్రీ రాజావారి బంధుమిత్రులును అమితాశందభరితు లయి పితాపురం కాపురస్తులగు పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుపంతులువారికి ఆధిపత్యము నొసంగి గొప్పసభ జరిపిరి. ఆసభలో తద్దానికాపురస్థులగు సత్యనోం సోమసుందర కవి గారును అయన కొమాల్లు రాధామాధరరావు గారును పద్యములు శ్రీవారివై రచియించి చదివిరి. వేంకటంగాధర రామారావుగారు ప్రభువుగారి సద్గుణగణంబులను జనులందరికి తేటతెల్లముగా నుపదేశించిరి. పదప పండితులను కవిత్వయును సభాధ్యక్షులగు నరసింహారావు పంతులుగారు రాజభక్తి విద్యాసములను గురించియు రాజావారి కొసగలబడిన బిరుదును గురించియు మృగు చుధుర శైలితో చక్క గ నుపదేశించిరి. నూజులు పిల్లలు కన్నె రాలందరమను మిత్రము పంచివెట్టిరి. కలతాశస్త్రములతో సభముగిసినది. రాత్రి రామభజనలతోడను తదిర మేళములతోడను భవకేశవులకు మారేగింపులుత్సవము జరిగించిరి.

నీటియబ్బందులను గురించి యొక రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— జూన్ 1-వ తేదీన కాల్యలు తెరువబడినను నేటి కరకున పంటకాల్యలవెంబడి ముదురు అకుమళ్లు తడుపుటకు ను తర అకుమళ్లు పట్టుటకును నీరు రావడము కలుగుట పాట్లు చెప్పవీలులేదు. అందులో పంటకాల్యల చివరభూములకు నీరుయంతమాత్రం రావడము ఆరయింతులపాట్లు పరమేశ్వరుని కెరుక. ప్రభుత్వమువారు ఆకట్టులు కట్టి కాల్యలవెంబడినీరు యెంతవడిపించినను కన్న జేవుడు దయదలచవలెనను అకుమళ్లు కగయిరాలకు నీటిలేమిటన ప్రజలు బహుచిక్కులపాలు కావలసి వచ్చినది. రైతుపడుపాట్లు కష్టములుగవ్వములు రైతునకు తెలియును. ప్రభుత్వమువారు రైతుల మొర నాలకించి వారి కష్టముల గట్టెక్కించు సమర్థులగు వారు గాన నందనము లర్పించుచున్నాము.

ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— జూన్ 1 తేదీ కృష్ణా ప్రతికయందు అగ్నికులత్వము సభ యను వ్యాసములో యాకులమువారిని వ్యవహారమును పల్లెవారని పిలవెదరనియు, వీరి సామూహ్య కృత్తి చేపలను బట్టుటయనియు వ్రాసియుండిరి. వీరికి ఈజాతియొక్క ఉత్పత్తి స్థితిలు అనుభవములేక నో అనూయయే ప్రధానముగా భావించియో ఇటుల వ్రాసియుండవలెను. లేకున్న నీటుల వ్రాయుచునాసింపరు. ఈవంశజుల యాజ్ఞప్తు మొదలగు జేకములు పాలించినవారలు, ఆప్తు ములను పాలిస్తాక పాలిస్తాత్రయని పిలుచుచు యిటుల నాటికి పల్లి పుత్రులని పిలువసాగిరి. కేకయ మహారాజును : పుత్రుడే! ఈజిప్తునండి ఇంగ్లాండు, స్కాట్లాండు, బర్మాండు స్విజర్లాండు మొదలగు దీవులను పంపాలనజేసినట్లు బైబిలెయితర ఇంగ్లీషు గ్రంథములలో వ్రాయబడియున్నది.

తెనాలినుండి రాజకీయప్రబోధమును కీర్తి కతో స్వరాజ్య కార్యదర్శి వెద్దిభొట్ల లక్ష్మీనరసింహముగా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— అంగ్లానామోజ్యస్థ స్వరాజ్యసంఘపు తెనాలి కాలభవనమున పాటూరి సుబ్బరామయ్య గారు విశేషముగా కష్టించి పంపినారు. ఈయన తెనాలి రెవెన్యూకాలలో కొన్ని గ్రామముల కేగి గ్రామజనులను సమావేశించి “ప్రజా అభివృద్ధి, స్వరాజ్యము, సహకారము” మున్నగు ముగ్గురు పుటలముగను, స్వప్రముగను, జనసామన్యమున కనుగుణమును తగుభముగ నుపన్యాసముల నిచ్చి సామన్యజనులకు రాజకీయములను గొంతకేధను గలిగించినార అయిన నిపుడు క్రమసాధనయతరణ మానున్న మైండున క్యవసాయకు లియుపన్యాసములు వినుటకు సావకాశ ముండదయెంచి ప్రస్తుత మీయపన్యాసము లాపుటల చే నడమైన వ్యవసాయకాలానంతర మీయన యాపనిని చేయబూనును.

ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— గుమ్మిడెల్ల లక్ష్మీ నారాయణ శ్రేష్ఠిగారి జన్మస్థానము నెక్కిందాబాదు. వీరి బంబాయి నగరమందుగల ఆంధ్రరత్నలలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి గాంచినవారు. ఇంగ్లాండు దేశమందలి బ్రిటిష్ ఆల్ జలెన్స్ కంపెనీవారికి భరతవర్షమున కంతటికిని ముఖ్యప్రతినిధులు. ప్రస్తుత యుద్ధసందర్భమున రంగులకు ధర పొచ్చుకుటచే వీరి అద్వైతవక్తమున లక్షలకొలది రూప్యములు లాభము చేశునది. ఇందుకొంతభాగమును వీరుసర్దినియోగపరచదలచి ఆంధ్ర మండలమునందు బీదలు ఈయుద్ధసందర్భమున పడుచున్న పాట్లు గ్రహించి వీరికి అన్న దాన పూర్వకముగా తమదేశభక్తిని వెల్లడి చేయుచు నుచిలీ పట్టణమునందు ఒకగొప్ప అన్న సుత్రమును స్థాపించిరి. ఇందుప్రస్తుతము రోజుకు యిరువదిబస్తాల బియ్యము ఉడుకుచున్నది. గత్రము ప్రారంభమైన మొదటి పదిరోజులకును దినమునకు 300 రూపాయల చొప్పున ఖర్చయినది. ప్రస్తుతము అనుదినమును 500 రూప్యములకు తిక్కునలేకుండ ఖర్చుగుచున్నది.

జిల్లాకోర్టు స్టేషను కోటంరాజు రాజేశ్వరరావు గారు తెనాలి రయిల్వేస్టేషనులో బెంచిమీద మూట తలక్రిందపెట్టుకొని పడుకొనియుండగా అమాటను దొంగలు 12-వ తేదీన 4½ గంటలకు ఉదయమున తీసికొనిపోయిరి. ఆ మూటలో నున్న కస్తూరుల వివరము. సిల్క్ నూట్టు-లాగు, వెయిస్టుకోటు, గోధుమవస్త్రరంగు సిల్క్ వెయిస్టుకోటు - గోధుమ వస్త్రరంగు, తెల్లకాన్ బాగు పుట్ బూట్లు, Swiss made Competition watch దాని ముఖము అద్దముమీద అందకొంచెము చూడినది. దానికి వెండిగొలుసు వంగపు కృష్ణనిద్రా సాము వహించుట బాడ్డి ఉన్నది. తెల్ల తలగుడ్డ గుమారు

10 Xజముల పొడగు, ట్విల్లుమురు తెల్లది, ప్రిఫ్ కాల్ 17 ఆంగుళముల పొడగు తెల్లరంగు, నల్లటి బై దానియధ్య ఎట్టి చారలు గల పచ్చని అడ్డగీతలు, తాళంకెవులు గల రంగు, H. B. ఎట్టి వెనసలీ, ఒకరూపాయి నోటు, Certified copies of charge in C. E. No. 220/18 of Repalli Government Provision petition drafts in C. E. No. 219/18 & 218/18.

ధర్మవరమునుండి విశేషము లొకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— జూన్ నెల 8 వ తేదీ నాటి యాంధ్రప్రతికలో అమరింపబడిన ఆర్యత్వత్రియ వహజనసభా కృత్యవార్షికోత్సవ నివేదికను దత్తాస్వయమే నెల 21 వ తేదీ సాయంత్రము వాయుల్పాడున గౌరవకార్యదర్శులగు చింతల రఘునాథ రెడ్డి వర్మగారు ప్రసాదించిన ద్వితీయ ప్రకటనమును జదివితిన. పలు తెగలలోని యంత కృశిలన్నిటికిని గూర్చు పరస్పరసంబంధ బాంధవ్యము-స్వయంవర సంవిధానము-వితంతూద్యాచాము-మున్నగు సంస్కరణ ప్రణాళి: లిం దలిముఖ్యములు. ఆర్యత్వత్రియ లీవిషయమై భీరోదార భావమునఁ గృషిసల్పి వైదిక మార్గాభివృద్ధికి బునమార్గ సిద్ధికిని బాటుపడ గడం గుట ప్రకంసాపాత్రము. ఇట్టియెడ సాంఘిక తెల్లరు నేకభానమున మెలంగుట యుక్తము. మైసూరు ప్రభుత్వమువారి పక్షముగాను సుదేశసంరక్షణార్థమై యార్యత్వత్రియమును గంభీ

వచ్చినవారు కొనసాగును కదలలేదు. కాని స్థలము సరిపడనందున నెందరోసభ్యులు చిక్కులు పడిరిని మాత్రము విన్నవించుచున్నాను. పండితులవారి యాశ్చర్యము మహోల్లాసముననే దేశాన్నత్యమునకు మూలకారణము. ఇట్టి మతప్రబోధకు లెందరో బయలుపెడలినగాని దేశ ముక్కువద్దకను మరల రానేరదు.

ఏటేటను జరుగు సంస్కరణసభలందు బాలికలకు 16 సం॥లు వచ్చిన తర్వాత వివాహములు చేయరలె ననియు, వితంతువులకు కరణాలయముల నెలకొల్పి పునర్వివాహముల కాటంకములు గల్పింపగూడ దనియు, 10 లేక 12 గురు సభ్యు లొక సంఘముగ గూడి వీరు దేశపర్యటనము చేసి ప్రతి ఊరిలో నొకసమాజమును స్థాపించి సంఘాభివృద్ధికొరకు తగు ప్రయత్నములు చేయుచుండవలె ననియు, వనకట్టుములను తగ్గించవలెనని మున్నగు తీర్మానములు చేయుచున్నాడు. సభలైన మరుసటిదినము నుండియు వారి సంగతి తిరిగి తలచరని ఒకరు వ్రాయుచున్నారు. కాని సభ జరుపవలసినదనియు దగ్గరకు వచ్చిన మిక్కిలి ఆతురతతో పాటుపడుదురు. ఇన్నిటికి అనేకసభలు జరుపబడినవి. ఇ వెతవరకు మానవసంఘాభివృద్ధికొరకు పాటుపడినో తెలియకున్నది. “చెప్పన దొకటి, చేయన దొకటి” యన ఆచారమైయున్నది. తీర్మానములను జేయువారు వెండి అయినవారు గదా? చేసిన మేము? అధమము ఎవరైన సంఘపు చట్టముల క్యతిరేక నడచిన అట్టివానిని వెలి చేయుచుందురు. అట్టి స్థితియే గ్రతున కొకనికి సంభవించినది. అతనికి వెండి యగు అందరును ప్రోత్సహపరచిరి. వెండి రోజుననే ఎవ లేదు. తీర్మానములు చేయుటయం దున్న యాసక్తి కణలో పెట్టుట కెందు గూడదు? ఈ సభలను జరుపు ఆచరణలో బెట్టి తలెమ్మవారిని ప్రోత్సహపరచిన మనని తోచెడిని.

నెల్లూరిజిల్లా పోట్లపూడిలోని నుజనంజనీ సహజపు రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— కలియుగాయన బిరుదలగు అప్పారావు గారు కొలది కాలము క్రికము గ్రామమండలమునకు దయచేసి యుండినప్పుడు మా సమాజ వారి సాహ్వించి గౌరవించవలచితిమి గాని వలను యు. ఇట్లుండ నేను కడపలో జరిగిన ఆంధ్రయహజన కల్లి యుండగా వీరునాకు తటస్థించ వానిని ప్రార్థించి ని మా గ్రామమునకు తీసికొని వచ్చితిని. 9 తేదీ నాటి గారు ధర్మవర్మకు ప్రదర్శించి భారతకథను అచిత యని నేటిచేయుచున్న నరసాగరిక ప్రపంచమును విజాపారపాటునకు పశ్చాత్తాపపడుట్లు చేసిరి. వారు ములుగా విల్లు చేతబట్టి యెరుగకపోయినను, లక్ష్యము కాశలము నిరుపమానమై యుండెను. వీరు తిరుగాల మభ్యాసముచేసిన మునుపటికన్న ఘనకార్యములరని మా దృఢవిశ్వాసము. వీరు ధర్మవర్మనేగాక, త్రెంచుట, నిండుబండి రొమ్మునై లాగించుకొనుట, 9 నోటితోలాగుట మొదలగు బలప్రదర్శకములక ఆంధ్రవీరకంఠీరక బిరుదాంకితు లగు కోడి రామని మరపించి సభ్యుల నానందాద్ధి నోలబాడించిరి. రము గాంచినప్పుడు వీరు గొలుసును త్రెంచగలరా హించితిమిగాని వీరు గొలుసును తుత్తియుగా మా సంతోషమునకు మేరయేలేదు. వీరిని బహుశా దరులగు ఆంధ్రులనిధిగాన చంద్రునకు మాలుపోగు ను మా విధిని నిర్వర్తింపవలసినవారమై ఒక బం ముతో వారిని సన్మానించి ధన్యుల మైతిమి. వల వానులా! ఆంధ్రదేశమున పంచునైనం ఏవభారతరాజమును తెనిగించిన తిక్కన మన లేగదా! వారిభారతమును చదివినప్పుడు అర్జునుని కనికల్పన యని భావించుచుంటిమి. అట్టి కళంక జ్ఞిగొనుటకైనను వీరిని మన మండలియు తెల్లరును గాముములకు తీసికొనిపోయి ప్రవర్తనములు జరి న్మానింప గోరెద.

రాజేశ్వరసంఘము:— సంఘమువారి 13 సాంవ 12-వ తేదీన జయప్రదముగ జరిగెను. సంఘుకు, గుండ్డి, రామచంద్రరావు, పంగజమ్మి, కోల్లూలు, జోషీ మొదలుగాగల స్నేహితులు కొందఱు నిన్నటిదినముంతయు సభ్యులు కాము చేసిన దినమును తెలిసిరి. రాత్రి సమయమున కొల్లూరి రాజేశ్వరినిగూర్చి ఉత్సాహించిరి. ముఖ్యములగు ప్రోత్సహకులగు కొల్లూరి గారు మరల ములువరకును సభాభివృద్ధిని గ నెండటి చే నుగి

విన్నవము.

యధ్యక్షానమునందు అయిదవయేడు నడచుచున్నది. యధ్యక్షుల త్వరలో ముగియవలయును నూచనలు లేవు. యధ్యక్షులకు పూర్వము రతి 18 0-1-6 నెలగల కాగిత మిపుడు రతి 18 0-7-6 నెల కమ్మబడుచున్నది. కాగితములధర అయిదు రెట్లు పెరిగినది. ప్రియమైనను కాగితములు దొరకుట దుస్థితిగా నున్నది. చందాదారులు పాత కృతకల నమ్ముటవలనను చందాధనము నందగమును తిరిగి పొందుచున్నారు. యధ్యక్షమారంభమైన తరువాతను ఇతర పత్రికలు చందాలను హెచ్చించినను యధ్యక్షులు ముగియవలయు నాసతో నాంధ్రపత్రిక చందా హెచ్చుచేయలేదు. ఆంధ్ర పత్రికకు దినపత్రికకు రూ 15-0-0 వారపత్రికకు రూ 2-8-0 నిర్ణయించినచందా స్వల్పముగనున్నది. ఇట్టి పరిస్థితులందు పత్రికానిర్వహణము దుర్భరము గాన జాలెమానము నుండియును దినపత్రికకు నెలకు రూ 1-8-0 (సంవత్సరమునకు రూ 18-0-0) వారపత్రికకు సంవత్సరమునకు రూ 8-0-0 చందా విధియు చేయబడినది. ఆంధ్రదేశాభిమాన ఆంధ్రభాషాభిమానులు ఆంధ్రపత్రికాభిమాన కారితపు పరిస్థితులను గమనించి చందా స్వల్పముగ హెచ్చించినను పూర్వమువలె దారిస్వభావమును బూని పత్రికను పోషిస్తామి.

పత్రికాధి

ఆంధ్ర పత్రిక

1918-వ సం॥ జూన్ నెల 15-వ తేది

శనివారము.

ఆంగ్ల దేశము : జాతీయవి.

జాతీయం దంతర్భూతమగు శక్తుల విజృంభింపజేయ గల విద్యనే జాతీయ గుణవలయునని, ఆంగ్ల దేశమునందీపుడ సంచలనమారంభమయినది. సంగ్రామ దేశీయుల గన్నుల తెరచెను. జీవితావ్యసనికరాని విద్య నాంగ్ల దేశమునందు గుఱముగ నేర్పబడుచుండును. ఆకుశస్త్ర, విశ్వవిద్యాలయములందు ప్రాత గ్రీకు పులను వర్ణించుటతో విద్యార్థులు కాలము చుండిరి. హోమరుచే రచింపబడిన ఇఫ్ షెక్సుస్పియరు మహాకవికి పూర్వపు గ్రంథంబింపవారే కవిత్వలయం దుత్తములగులయి. ఆధునిక ప్రపంచమున కక్కర విద్యకు మన్నన లేకబోయెను. ఫలితమే యధ్యక్షుల ప్రారంభమున పిమ్మట, శాస్త్రాది విద్యలలో తా మెటుల వెనుకడిగో ఆంగ్ల దేశీయులు గ్రహించిరి. విశ్వములో పరిపబడు విద్యకును, ప్రాపంచమునకును, సమన్వయము లేక బోవుట చున్న నష్టములు వారికి పొడగెట్టెను. ఆంగ్ల దేశమునందు విద్యా సంస్కరణలు నడుముగట్టుచున్నారు. సంగ్రామముననే యుద్ధానంతరసమస్యల గూర్చి యోచింపుచున్నారు. యధ్యక్షులు ముగిస్తామి.

నాధారమును ప్రభుత్వమువారు కలిగింపవలెను. వారిని యూరక వదలివేయుట జాతీయ దౌర్బల్యమునకు కారణమగును. ఇంతియగాక బాలబాలికలకు, దేశాభివృద్ధి కనువగు విద్యనునేర్పి, వారిని యువయుక్తమగు పౌరులనుగ గావింపవలయును. ఇంతవరకును ఈ విషయమై ఆంగ్లజాతి తగిన శ్రద్ధ వహింపలేదు. జీవిత రంగమున ఆంగ్ల దేశము తన ప్రాముఖ్యము నిరూపించునట్టివిధమున గోచించి, విద్యా సంస్కరణమును మున్నగుచుగ బోషించింపవలయును. జాతీయత్వమున కిప్పుడినుండియు బునానాల బలపడువలయును. అందుచే నాంగ్ల ప్రజలు యువయువకుల బాలలు, ఇతర విషయముల గూర్చి గూడ మననము జేయుచున్నారు. అన్ని సమస్యలును, దేశపుదృష్టిని సమానముగ నాకర్షింపుచున్నపుడే, సామ్యముగ నభివృద్ధి కనకాశ ముండును. ఒక సమస్య వరి మార్గము ముగియవరకును, వేరొక సమస్య నిర్వహణ ముగియించునది. ఫిరదుగా రీ సమయమున విద్యా సంస్కరణమునకై తమ కాలమునంతను వినియోగించు చున్నారు. ప్రయిమరీ విద్యయేగాక, నెకండరీవిద్య గూడ

గమునకు గొంపోవలయును. ఇందుకు విశ్వవిద్యాలయములు జీవిత సమస్యల గూర్చి, ఎల్లపుడును మననము జేయుచుండవలయును. విశ్వవిద్యాలయములు ప్రకృతి శాస్త్రములను నేర్పుటచే, నా విద్య యుద్ధావసరములకు గొంతవర కక్కరకు వచ్చినది. కాని యిత మాత్రముతో సంతృప్తి జెంది లాభముండదని ఫిజ్జేగారి యభిప్రాయము. రాజకీయ సమస్యలు, పౌర సమస్యలు, పారిశ్రామిక సమస్యలు, లెక్కకు మిక్కిలమగుచున్నవి. జాతీయ, అంతర్జాతీయ రాజకీయ సమస్యలు, నడిసముద్రమునందలి నావవలె, దోవ వెన్ను లేక నిలువలు గొట్టుకొనుచున్నవి. సాంఘిక సమస్యలు గూడ నట్టి స్థితియందే నున్నవి. ప్రజలు తమ స్థితిని చక్కబరచుకొనుట కేమాత్రముల సమస్యలవలయునో యని మనోవ్యాకులత జెంది యున్నారు. జీవితశాఖలన్నిటిని నడిపెను మూల సూత్రము తెలియక పరితపించుచున్నారు. వీటి కన్నింటికిని, సమన్వయ మెక్కడగలదో తెలియక నల్లాడుచున్నారు. విశ్వవిద్యాలయములు తమ ప్రతిష్టను నిలుపుకొన దలచిన యడల, ఈ సమన్వయమును గావింప నెట్లునే మొదలిడవలయును. ఇందుకయి చరిత్రకారులు, తత్వవేత్తలు తమ గ్రంథాలయములనుండి బయటకు వచ్చి ప్రజలకు తోడ్పడవలయును. తమ యభిప్రాయమును మానవ జీవితాభ్యుదయమున కుపయోగించవలయు నని, ఫిజ్జేగారు గోరుచున్నారు. దేశీయోత్పేజమునకు, ముఖ్యపాదనమగు విశ్వవిద్యాలయ పునర్నిర్మాణము నుపేక్షించుట అల్పవివాదకరమగును. భావ, వాఙ్మయము, చారిత్రము, తత్వశాస్త్రము, కళలు మొదలగువిద్యలన్నియు, జాత్యభ్యుదయమున కనువుగ నేర్పవలయును. ఆంగ్ల దేశపుహిత యంతయు విద్యాసంస్కరణముపై నిలిచి యున్నది. ఆంగ్లతత్వ శాస్త్రజ్ఞులు, ప్రకృతి శాస్త్రవేత్తలు, చండితలు, మొదలగువారు ప్రపంచమును వీడి కాలక్షేపము జేయజాలరు. దేశాభ్యుదయమునకు వీరిక త్రోవ జూపి తీరవలయును. తమ జ్ఞానమును జీవిత సమస్యపరిష్కారమున కుపయోగించి తీరవలయును. "రాజకీయ, సాంఘిక, పారిశ్రామికాదిశాఖల నెలకొల్పి నీ శాఖలలో విశ్వవిద్యాలయములు కరిగోధనల జరుపవేని, అట్టి విశ్వవిద్యాలయములకు ప్రభుత్వమువారు సాయము జేయక నిరాకరించవలయు"నని ఫిజ్జేగారు సూచించుచున్నారు. ఈ వాక్యములలో నా న్యాయసలేఖకునికి విద్యా సంస్కరణమునకై గల ప్రబలత్వాహము వెల్లడియగుచున్నది.

ఆంగ్ల దేశములో ప్రభుత్వమువారే జాతీయ విద్యా విధానమును నెలకొల్పు బ్రయత్నించుచుండ, హిందూ దేశమున జాతీయ విద్యయనిన, అధికారులే గాక మన ప్రముఖులలోగూడ గొంతరింకను పరిహసించుచునే యున్నారు. విద్యాభివృద్ధియందనేక మడంగులు ముందుజవేసిన, ఆంగ్ల దేశమునందే ప్రస్తుత విద్యా విధానమునందే నింతటి అసంతృప్తి ప్రబలియుండ, దేశభాషలయందగునను విద్యబడదు నోచుకొనని హిందూ దేశమునందు సంస్కరణమున కెంతటి యవసరముగలదో సుబధముగ నూహింపవచ్చును. రాజకీయశాఖను విద్యలో నొకభాగముగ నెలకొల్పవలయునని ఆంగ్ల దేశ ముద్దోషించుచుండ, రాజకీయ సభలకయినను విద్యార్థులు వెడలగూడదని యీ దేశమునందు శాసనము ప్రతి బంధించుచున్నది. ఆంగ్ల దేశమునందుకన్న, హిందూ దేశమునందలి విద్యా విధానము నందు సంస్కరణ

మత్స్యంతావసరము. ఈ దేశమున, నేర్పబడు విద్యకును జీవితమునకును సంబంధ మసలే గానింపదు. ఆధునిక విద్య ప్రపంచయాత్రికు నిరుపయోగమగు చున్నది. హిందూదేశ మిగియుండు ప్రపంచమున తలయెత్తి దిరుగవలె నన్ను, జాతీయవిద్యావ్యాపకమే యిందుకు మూలసాధనము. కాశీయ విద్యాభివృద్ధికై దేశమునందు గావింపబడుచున్న సత్ప్రయత్నములకు దేశీయలండగును చేయుత నొసగుట ముఖ్యకర్తవ్యము.

రాజ్యాంగసంస్కరణములు:
మాంటాగూగారి ప్రకటనము

ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారు కామన్సు సభలో 13 వ తేదిన రాజ్యాంగ సంస్కరణ ప్రకటనము గూర్చి రాబట్టుగార్హతకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. మాంటాగూగారును, రాజప్రతినిధిగారును తమ సూచనలను నివేదికరూపముగ యుద్ధమంత్రివర్గము వారికి సమర్పించిరి యుద్ధావసరములచే నింతవరకును మాత్రవర్గమువా రీ విషయమై యోచించగలరను నాశలేదు. అందుచే తగినన్ని ప్రతులు హిందూదేశమున తయారయినచో, సంస్కరణ సూచనలు త్వరలో పార్లమెంటు సభయందుంపబడును. హిందూదేశమునందీ విషయమై చర్చించుటకు తగిన యవకాశము త్వరలో నొసగబడును. ప్రజల విమర్శనలగూడ విచారించి, పిమ్మటనే ప్రభుత్వమువారు తమ యభిప్రాయము వెల్లడిపెడరని, మాంటాగూగారు ప్రచురించిరి. ఈ పద్ధతి దేశమునకుచాలా స్వబాధక మనుటకు సందియములేదు. ప్రభుత్వమువారు మాంటాగూగారి సూచనలపై నిపుడే తమ యభిప్రాయము వెలుపుచో, ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయమును ప్రజలు సాకల్యముగ విమర్శించుట కవకాశము గలుగును. ప్రజల విమర్శనము ననుసరించి పార్లమెంటుసభ వారు సంస్కరణ విధానము గూర్చి యోచించుటకు వీలగును. అట్లుగాక క్రస్తుతపద్ధతి నవలంబించుటచే, ప్రజాభిప్రాయమును విమర్శించుచు ప్రభుత్వమువారు తమ సూచనలను వెల్లడిపిమ్మట, ప్రభుత్వ సూచనలను తిరిగి విమర్శించుటకు, ప్రజల కవకాశముండనేరదు, పార్లమెంటు సభవారు, ప్రభుత్వ సూచనల కభిముఖులగుట కవకాశ మేర్పడును. అందుచే యీ పద్ధతి హిందూదేశమునకు లాభకారిగ నుండజాలదు. ఎటులయినను మాంటాగూగారి సూచనలు త్వరలో బ్రకటింపబడును. ప్రజలు వీటిని తగినటుల విమర్శించి, కాంగ్రెసు సంస్కరణములే తమ కనీసపుకోర్కెలని నసందిగ్ధముగ వెల్లడింపవలయును. సంస్కరణ ప్రకటనమునకు బిమ్మట నెలదినములకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమావేశము గూడగలదు. అందుకు దేశీయాశయములను నిర్ణయముగ వెల్లబెట్టి, ప్రజల మనోనిశ్చయమును దృఢముగ వెలుపగలిగివట్టి వారినే యోగ్యులుగ నియమింపవలయును. అధ్యక్షుల వాక్యములు ప్రజలకు ప్రమాణత్యముగ నుండి, వారిలో సత్కార్యదీక్షను పురికొల్పగలుగునకిగ నుండవలయును. రహస్యాలోచనల జరిపి, తమ యిచ్చ విన వారిని అధ్యక్షుల గావింప యత్నించెడి నాయకుల చర్యలను దేశ మేమాత్రమును సహింపజాలదు. అధ్యక్ష నియామకము దేశాభిప్రాయమునకు వదలివేయవలయును. కాంగ్రెసు విశాసపథ యొకరిసాత్తు గాదు. ఆసభ ప్రజల కందరకును సంబంధించినది. ఈ తరుణమున దేశాభిప్రాయమును త్రొసిపుట్టి, దేశవిషయములందనవసరపు జోక్యము కలిగించికొని, నిరంకుశముగ బ్రవర్తించుట ముఖ్యము.

ముగ బ్రవర్తించు వారలకు ప్రజాహిత జీవితమున స్థానముండజాలదు. ఈ సత్యమును గుర్తెరిగి, నాయకులు నడచుటభావ్యము. ఇట్టి మహోత్సాహ సమయమున చేసెడు నిశ్చయమువైననీ, దేశపు భావిభితి యంతయు నాధారపడియున్నది. ఇట్టి సందిగ్ధసమయమున నిటునటు చలించక, దేశమును గమ్యమునము జేర్చు నాయకులే, శాశ్వత కృతజ్ఞతకు బాత్రులుగాలరు. లేపు దేశమందెల్లడలను జరిగెడిసభలలో ప్రజలు తమ మనోనిశ్చయమును సువ్యక్తపరచవలెను. మాంటాగూగారి సంస్కరణముల కొరకు, ప్రజలు చంద్రునికై చకోర పక్షులవలె నెదురుజూచుచుండెడ రనుటకు సందియముండదు.

స్వపరిపాలనోద్యమ ప్రచారము.

ఆంగ్లదేశమునకు హైందవ రాయబారములు వెడలకుండ నిషేధింపబడినను, ఉదార సంకల్పులగు కొంద రాంగ్లేయులు తమ స్వాతంత్ర్యప్రియత్వమును విడనాడక హైందవ స్వపరిపాలనోద్యమము కొరకై వా దేశమునందు భారతీయులతో బాటు కృషిసలుపుట ఉత్సాహకరముగ నున్నది. బ్రెము ఆఫ్ ఇండియా పత్రికా విలేఖరి లండను నుండి ఏప్రిలు 25-వ తేదిన వ్రాయుచు, స్వపరిపాలనోద్యమ ప్రచారమునకై నాంగ్లదేశమున గావింపబడుచున్న సత్ప్రయత్నములగూర్చి నీ తీరున వ్రాసియుండిరి.

“ఈ దేశమునందు హైందవ రాజకీయ సంస్కర్తలును వారి స్నేహితులును ప్రజాభిప్రాయమును స్వపరిపాలనమున కభిముఖము జేయుటకు తమకత్తివంతను వినియోగించుచున్నారు హైందవ స్వరాజ్యపరిమితికి ఆంగ్లదేశమునందున్న శాఖకు, లాన్సు బరీగారు తమ లేబరుపత్రికలో ననుదినము స్వపరిపాలనము గూర్చి వ్రాయుచు, విశేషముగ దోడ్పడుచున్నారు. ప్రతివారమును, బ్రిటిషు కాంగ్రెసు కమిటీపత్రిక యీ విషయమై అనేక కారణములను జూపుచు స్వపరిపాలనావసరమును వర్ణించుచున్నది. ఏ యవకాశము జక్కినను సభలు జరుపబడుచున్నవి. బిసెంటుగారి ధియసాఫికలు స్నేహితులు పేరొక సంఘముగ నేర్పడిరి. అయ్యది బ్రిటిషు ఇండియను సంఘమును పేరున జరగుచున్నది. దీనికి జోసెఫీను రాస్సెను నామె గౌరవ కార్యదర్శిగ నున్నది. హిందూదేశమును నూతనముగ నుదయించిన స్వాతంత్ర్యవేదమునకు గల నిబాధములను బోధించుటకును, ఆంగ్లదేశమునకును హిందూదేశమునకును గల అన్యోన్యనిశ్చాసమును బలపరచి, రెంటికిని గల ప్రేమానుబంధమును దృఢపరచుటకును, ఈ సంఘ ముద్దేశించుచున్నది. ఈ యుద్దేశము ప్రశంసార్హమే. ఈ సంఘమువారేర్పరచిన యువన్యాసము లీ యుద్దేశమును కొనసాగించునని యూహించవచ్చును. ప్రతి గురువారము యీ సంఘము పక్షమున ఉపన్యాసము లొసగబడుచున్నవి ముందు వచ్చెడి రెండు సోమవారములయందును వరుసగ కాక్సుటరు హాలులో నుపన్యాసము లొసగబడును. అందు గా. డగ్లసు డెక్షాను ఎం. పి. నిహల్ సింగు, లేడీ రాస్సెయు, లేడీ ఎమిలీల్యూటింగు జె. ఎ. వరేఖ్, హెన్రీ పోలక్కుగార్లు నుపన్యాసకలుగ నుండురు.”

సెలెక్షను బోర్డు

ప్రభుత్వమువారు సాంకేతిక విద్యలను ప్రోత్సహింపవలయు భారతీయులకు కొన్ని విద్యార్థి వేదములను యూరపుఖండమునకు వెడలుట కిచ్చుచున్నారు. పారిశ్రామిక సిద్ధాంతము మాత్రమే నేర్చుకొనువారు మే 15 తేది

లోపల తమ ధరఖాస్తుల నంపవలయును. కష్టపడి యంత్రశాలలలో పని చేయదలచువారు తమ ధరఖాస్తులను 1-వ డిశంబరు లోపల నంపవలెను. విద్యార్థులలో నర్దులగువారి నెన్నికొనుట కొక సెలెక్షను బోర్డును అన్ని రాష్ట్రములం దేర్పాటుపవలయునని, హైందవ ప్రభుత్వమువారు గోరి. ఏ పరిశ్రమ యం దే విద్యార్థికి తగిన ప్రవేశమును చొరవయు నున్నదో, కనుగొనుట కీ సంఘము వారు ప్రయత్నించి, ఆపరిశ్రమకే విద్యార్థి వేరైన మొదలగవలయునని సిఫార్సుచేతురు. హిందూదేశమునకు విద్యార్థులు తిరిగి వచ్చునపుడు వారికి యు ద్యోగ ము చొరకునటుల యీ సంఘమువారు ప్రయత్నింతురు. ఇట్టి సంఘమును మన రాజధానియందు గూడ నేర్పఱచుటకు పరిశ్రామిక డైరెక్టరుగారితో యోచించి సూచనల నంపవలెనని, విద్యాశాఖాధికారిని, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు గోరిరి.

బంగారపు మొహర్లు

ప్రభుత్వమువారికిమీద, పదిహేను రూపకముల విలువగలిగినట్టియు, సవరనుల యెత్తునది, వన్నెగలిగినట్టియు మొహర్లును తయారు జేయుదురని, ప్రకటించబడినది. వెండినాణములకు దోచుగ బంగారు మొహర్లుతయారు జేయబడును. ఇకముందు నుండియు వెండి బంగారు నాణెములను కరగించగూడదను చట్టమునకు భిన్నముగ నడచువారిపై ప్రభుత్వమువారు విరివిగ చర్యను దీసికొనెడరు. ఇందుకు బంగారమును వెండిని కరగించుకుండను, ఆలోనాములను కూడఁజెట్టకను, ప్రజలు పోడ్డుదుచో, అది యుద్ధసహాయములలో నొక ముఖ్య సహాయమగునని ప్రభుత్వమువారు గోరుచున్నారు. లీవిషయమై తగినటుల తోడ్పడుట భావ్యము.

స్త్రీలు : విదేశ ప్రయాణము

అపాయకరమగు భాగములకుండ ప్రయాణము జేయుటకు స్త్రీలకును, పిల్లలకును బహుబడిన అంగీకార పత్రములు, ఒక్కసారి ప్రయాణము జేయుటకే యుపయోగ బడుననియు, యుద్ధాంతమువరకును మరియొకమారు ప్రయాణము జేయుటకు వీరలకు స్వామిపాద్య లివ్వబడవనియు, ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి.

సా ని క వార్త లు

ఉద్యోగములు:— చుట్టెలోనున్న ఎన్. ఇ. కుర్చోరీబాంక్సు గారిని కొనుంజుమొనమున ఆపటున్న బావ కన్నెకుగారిని పోలాదికిని మార్చిరి.

వందనారో బాలర్ సంఘము:— వ్యాపారాదీను దలి వందనారో బాలర్ సంఘము తిరపున లేపబడినము (16 వ తేదీ) యుదయము 8-30 గంటలకు రాపు బహదరు రియతము బడినది ఏ గో. వందనా. పి. పి. (విమ్మ బాతుర్నాక సంఘకార్యదర్శి) గారిని సత్కరించుట కొకసభ జరుపబడును.

శ్రీరామ పాదుకాపూజాభిషేకము:— చెన్నైలో ఆంధ్రపథివారు రేపు (16-6-1918 అదివారము) సాయం కాలము 5 గంటలకు విల్లింగ్టన్ పురమందిరమున శ్రీవేంకటగిరి రాజావారి యాజమాన్యము క్రింద వారి కనుక్షమున కీ శ్రీధృక్యవహాచార్యులవారితే (బక్సారి) రచింప బడిన శ్రీరామ పాదుకాపూజాభిషేక వాటకమును తెనుగున ప్రదర్శింతురు.

స్వరాజ్యదినవర్ధంతి:— తేదీ సాయంత్రము (16 వ తేదీ) 5 గంటలకు గోల్డెన్ హాలులో స్వరాజ్యదినవర్ధంతి జరుపబడును. ఎన్. ఎస్. కులకర్ణియ్యయ్యగారు రథ్యతర కవీంతురు. వీసెంటుక్యూ. సి. పి. రాయస్వామిఅయ్యయ్య మున్నగు వారుకన్యసింతురు. గో. రా. బి. పి. కె. రాయనాచార్యయ్యగారు పక్షమున అతిప్రాయుఖ్యులగు ప్రకటన మొకటి చ. పబడును.

రెండవ యుద్ధబుణమునకు

(1197)

ద ర ఖా స్త లి పు డ నే ట్లి త ము లు.

ఈ బుణము నూటికి రక్తిచొప్పున ఈయబడును. వృత్తికన్న లేదు. ఈ యుద్ధబుణ పత్రములు మరల 1921వ సంవత్సరములో నూటికి నూరుపాదులు యివ్వబడును. 1923 వ సం॥లో గూడ నూటికి నూరుపాదులు లీయబడును. 1925సం॥లో 100-కి 103 రూ॥న్ను, 1928-లో 100-కి 105 రూ॥పాదులును పత్రములనుకొనువారి యిష్టప్రకార మియ్యబడును.

ఇంతకంటె భద్రమైన సామ్యుదాచుకొనుపద్ధతి వేరులేదు.

ఈ ప్రకటన నే దరఖాస్తుగ ఉపయోగించుకొనుటకు దీనిని చింపి మీ పేరువ్రాసి పంపును.

ద ర ఖా స్త న మూ నా.

మదరాసు బ్యాంకింగ్ వారికి,.....1918.

కో కా థి ప తి,

(ప్రేమ ప్రేమ అయ్యో,

ఇందులో మా పాపాలచెట్టును లేక రాక్కమును పంపుచున్నాను.

దీనికోసం యుద్ధబుణపత్రమును (ప్రామిసరీసోటు *) మొదలగా నిప్పించిన మీ కెంతయు కృతజ్ఞుడను. ఈ పత్రపు సామ్యుదాచు ఏ సంవత్సరముగా సామ్యుకాలమునో ఆ సంవత్సర ముండనిచ్చి తక్కినవానిని కొట్టివేయుదు.

* 1921, 23, 25, 26 సంవత్సరములో వాపసు చేయవలయును.

(తెలిసినట్లు వర్ణించును.

ఇట్లు విశ్వసనీయుడు.

నేను..... విలాసము..... (స్వప్నముగ వ్రాయును.)

బ రో పా మ హా న ం గ మ ము

(రైతు కవిత్వము)

(ప్రాస)

శత్రువులను పరాసువారు నిరోధించుట

లండను, జూను 13:— కోర్ని లెను బోయిలీలకు మ క్య బహుత్వమును పొందు నిన్న జరిగినది. అంగ్లపరాసు సేనలు శత్రువులను నిరోధించ గలిగెను. మావిమానములు శత్రు సేనను చీకాటుచేసెను. జ్యోతులకు నష్టమత్యక్తియు 3500 గజముల రంగమున 4 దివిజులను వారు నడిపిరి. మధ్యను చాలనష్టపడి శత్రువులు ముందుకు మెట్టులోయకు పోవుచున్నారు. అచట చాల నష్టపులు గోసులున్నవి. ఫింగిగుండ్లు సరిగ తగులవు పచ్చిమను మా సేనలు ముందుకు వెళ్లి అగటనోక ప్రాముఖ్య మను భూమమును సమీపించిరి. అది జర్మనులకు విషయముగా నన్నది. ఓయి ఓకి రూపున జర్మనులు తలపడిరి. వారు పరాసు వారి తలపడగోరుచున్నారు. అది సాగునని తోచదు.

లండను, జూను 13:—పరాసు ఆనుభవజ్ఞు లిట్లు వ్రాయుచున్నారు: జర్మనుల సైన్యపు ఎడమ పార్శ్వము కాం పిగ్నీని భూమిపై కంటె వారి మధ్యప్రదేశములను పరాసు వారి ఎడమ దళము తెక్కురగ భూమిపై దున్నది. మొత్తము మీద 8 కిలోమీటరుల మారమునకు బోవుచు జర్మనులు 50 గురు డ్రైవ్ లను గోల్పోయిరి. ఇంక కొన్ని దిశములకును ఆకులక చాల అధికముగ సంక ననియు, ఎట్లయిన శత్రు మధ్య సైన్యములను మీదికి నడిపించుట మాన్పలు పొందెనబట్ట గారి ఆభిమాన ప్రయత్నమనియు వాదనవలెనుచున్నాడు. అందరే ఎయిసీ ప్రదేశమును జాగరూకతతో నాలోచింప వలయును.

లండను, జూను 13:—పారిశ్రామికస్థితి యుద్ధమారంభ మైన నాదిగ నింత బాగుగ నెన్నడు నుండలేదని యుద్ధమంత్రి కృష్ణువారు సంజోషించుచున్నారని తెలియుచున్నది. దేశ మలో నెచ్చట నొక్క కలహమైనను లేదు. కార్మికులు దివ్య ముగ పనిచేయుచున్నారు.

కాంపింగ్ వద్ద శత్రుప్రయత్నములు.

లండను, జూను 13:—జర్మనులు నిరోధింప బడిరని తెలంచుచు పత్రికలు చాలసంతోషించుచున్నవి. ఓయిలే ఎడమ తీరమునకుండిన ముఖ్యప్రదేశపు ఉత్తరకొననండి పరాసువా రు నెరుకకు పరలెట్లు వారు చేసిరను మాటవాస్తవము. కాని ఎయిసీ కు త్తరమున పరాసువా రుంచి బలవత్తర ప్రదేశ ను పట్టుకొనియున్నారు. దీనిని వెనుకనుండి భయపెట్టటకే ఎయి

సీకి దక్షిణముగ జర్మనులు యుద్ధము నారంభించిరి. మరియు వాసముచునునే వారు ముందునుండి కాంపిగ్నీని చేరుటకు ప్రయత్నములు మొనరించిరి. ప్రస్తుతపు రణరంగమునకు పశ్చిమముగ 18 మైళ్లదూరమునకు కాంపిగ్నీ యున్నది. మధ్య నింక కాంపిగ్నీ వనమున్నది. అది వారమునాడు శత్రువులకు కొలదిగ లాభము గలిగెను. ఇది మాన్సి యుద్ధమువలెగాక చాల మాన్సును గలిగియున్నది. ప్రస్తుతపు మాతపాపస్కందనములో సంతృప్తికరముగ విషయమేమనః శత్రువులు దక్షిణమునకుబోవు చుండు సంగతిని బాగుగ గుర్తెలుగుట. మరియొక ప్రక్కనుండి జర్మనులు మీదపడియెదరను భయ మిప్పుడు తేవండుట.

యుద్ధముపై పూర్తిమోదాయము, జనరలు ఫాకుగారి మూలదళములు ధ్వంసము చేయబడినవియు జర్మనయుద్ధ మంత్రి నిన్నటిదినము రీచిప్టాగుస్ ఫలో చెప్పెను. కాని యదా ర్థపురంగులను జూడనిది యిందుకును నిజము కాదనిదితము. విల్లేగ్నీ కాటిరెట్టునను మొదలగు మహాదండముల నన్ని టిని వారు వాటనలపెడుచున్నది మరియు మిత్రమండలివారి దృఢత తర మాతనంత్రి వారి కంటేయును ననుకూలముగనున్నది. స్థితిగతులన్నియు జనరలు ఫాకుగారి చెప్పవేతులలో నున్నవి

ప్యారిసు మహావిషమ స్థితి.

లండను, జూను 11:— ప్రస్తుతస్థితిని ప్యారిసు మహా భీతితో దిలకించుచున్నట్లు లున్నది. నిన్నటిదినము శత్రువులు స్థానికముగ చాలఅమాయ్యలు లగు ప్రదేశముల నాక్రమించు కొనుటయే ఈభీతికి కారణము. అయిన నీ పురోగమనమునకు శత్రువు వేలకొలది సైనికుల బలియిచ్చె నని వరంతసప్తము చే నుబడుచున్నది.

శత్రువుల అపార నష్టములు.

లండను, జూను 11:— పరాసు సైన్యముల వద్దనున్న ఆమెరికా విలేఖరివెట్టువ్రాయుచున్నాడు:— శత్రువు లెడతెర పితవంద క్రొత్తదళముల నుపయోగించుచున్నారు. నిన్నటి సాయంకాలమునకు మదింపు చేయఁ దిన నష్టసైనికుల సంఖ్య 6 పటాలములకు చాలయున్నదని అతడు చెప్పచున్నాడు.

శత్రువుల అపారనష్టములు

లండను, జూను 13:—“ఎక్సెం” తెలిగ్రాము కంపె నీ” విలేఖరి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—జూను 6 వ తేదీ నొన రించిన పశ్చిమములవలన శత్రుప్రదేశముల ఆంతరంగికస్థితి కొంత తెలిసినది. ఆందువలన వారా పశ్చిమముల ధ్వంసముచేసి శత్రువుల నడచుచున్నారు. శత్రువుల కపారనష్టములను గలగ జేసిరి.

అసాధారణపు ఘోరిదాడి.

లండను, జూను 11:—అసియా గోపితభూమిమీద పరా సువారు అసాధారణదాడి నొనరించి ఒక కిలోమీటరు రంగ మున 800 గజములను దాటి ఒక మైలు లోతునకు జొచ్చి ఎదురుపడిన ఆస్ట్రీయా మరఫిరంగుల ధ్వంసము చేయుచు 20 గురు ఖయీలను బట్టుకొనిరి.

లండను, జూను 13:— వైమానికప్రచలనమునుగూర్చి మాన్సు హేసుగా టెల్లు ప్రకటించుచున్నాడు:— పరాసు రంగమున మావైమానికదళములు 15 శత్రు విమానములను నేల గూల్చినవి. కొన్ని మంటలో నేలగూలినవి. కొని ఆకసమున బద్ద లైనవి. బ్రిటిషువిమాన మొకటి కనిపించకున్నది. బ్రిటిషు రంగమున మే మైదు జర్మను విమానముల ధ్వంసము చేసితిమి. రెండింటిని క్రిందికి తరిమి వైచితిమి. రెండు బ్రిటిషు విమాన ములు కనిపించ కున్నవి. పగటిపూట మేము 22 టన్నుల బాం బులను వేసితిమి. జూను 12 వ తేదీ నొన రించిన విజయవంతములగు దాడులలో మెట్టూస్ట్రోను రెయి లువైచినమీదను ప్రక్కనుండు సాలలమీదను ఆనేకటన్నుల బాంబులను వేసితిమి.

జూను 13-వ తేదీని మా వైమానికదళములు బ్రిటిషు స్త్రీమను నెదిరించినవి. మరియొక వైమానిక దళము డిల్లింజెను స్త్రీమనుమీదను ఫ్యాక్టరీరమీదకు ఒకటన్న బాంబుల వేసెను. ఆసమయమున నే హేజెండాంగినువద్ద నున్న ఫ్యాక్టరీలమీదను స్త్రీమనుమీదను బాంబులు పడినవి. డిల్లింజెనువద్ద రెండుకర్మా లనుములమీద రెండు బాంబులు ప్రత్యక్షముగ పడినవి. శత్రు వైమానికులు బాంబువైమానికుల నెదిరించిరి. ఒకజర్మను విమా నము ధ్వంసము చేయబడెను. రెండు నేలగూల్చబడినవి. బ్రిటిషు విమాన మొకటి కనిపించకున్నది.

పరాసువారి ప్రతియుద్ధము.

లండను, జూను 14:—నిన్న రాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:—కోర్నివానునకును మేరీ ఉత్తరపు దేశమునకును మధ్యనున్న రంగమున జర్మనులు చాల బలవత్తరముగ నెదిరిం చిరి. కాని మాఫిరంగులదాటి కోర్నూబాలకవారు వెనుదిరిగియ పారనష్టములతో పరువులేల్చిరి. 11 వ తేదీని మేము పట్టు కొనినవస్తువులలో 10 తుపాకులుండెను. అందు! నాలుగు పెద్ద ఫిరంగులు. ఇంక ననేక మరఫిరంగులను గూడ బట్టుకొంటిమి. ఓయిలే ఆయిజీలమధ్య దినమంతయు నెమ్మదిగనుండెను. ఎయి సీ దక్షిణమున శత్రువులు ఎయిసీ విల్లేగ్నీ కాటిపొట్టునన ముల మధ్య మమ్మునింకను లోనికి తరుముచున్నారు. అనేక ఫలములందు తరిమివేయ బడినను తేనెరీయు గ్రామము నందు శత్రువులు కొంతప్రదేశము నాక్రమించుకొనిరి. కోప్రినుండి తప్పించుకొనుటకును, వెర్రిట్టూయిల్లికి పశ్చిమమున ముందున కరుగుటకును శత్రువులొనరించిన ప్రయత్నములన్నియు నివసి లము లయ్యెను. మధ్యాహ్నము శత్రువులు మరల యుద్ధముల నారంభింపలేదు. కోర్ని కుత్తరమున కొన్ని ప్రదేశములందు జర్మనులు తాత్కాలికముగ మాపంపులందు జొచ్చిరిగాని వెంటనేతరిమివేయబడిరి మాపంక్తిరుల ఎప్పటిస్థితిని జెందిది ఓర్నీప్రాంతమున చాంప్లాబుబాపాంబెల్లీదేశము తీరమగు ఫి రంగియుద్ధము జరిగెను. తక్కినవోట్ల సంతయు నెమ్మదిగనున్న ది. నిన్నటిదినము మాబాంబు వైమానికదళములు 16 టన్నులప్రే లుకు కస్తువులను వేసినవి. 12, 13 వ తేదీల రాత్రులందు 25 టన్నుల బాంబులను వేసినవి. రాక్విబర్న, రెస్సాను నూరు మాట్టి, ఓర్నీ బ్లీ గు, సో రె లు, కో యి, గు బింకోరుమొదలగు గ్రామములమీదను బాంబులనువేసితిమి. అనేకవోట్ల మంటలుకనిపించినవి. 16 శత్రువిమానములు కూల్చ బడినవి. జూను మొదటివారములో 17 శత్రువిమానములను మాతుపాకులు నేలగూల్చినవి.

అమెరికాసేనా గమన వర్తంతి.

పారిసు, జూను 13:—అమెరికా సేనలు ప్రామ్యుకు వచ్చిన ఏదాది పండుగ సందర్భమున వ్రెసిడెంటు వయస్సేయగారు వ్రెసిడెంటు విల్సనుగారి నభినందించుచు తంలివార్త నుపిరి. అమెరికా సేన లక్ష్మధికముగా నభ్యసించు చుండుటచేతను నాక లుగూడ నధికముగా లభించి సేనలు త్వరగ వచ్చుచుండుటచే తను మిత్రమండలిసేన శత్రు సేనతో సమానముగ స్థితికి త్వరగా రాగలిగి యున్నది. అపుడు మనసేన కాధిక్యము కలుగును. మిత్రమండలి సేన శత్రువులవై పగదీర్చుకొని వ్రెసిడెంటు, విల్స గారి నూదనల కనుగుణ మగు కాంతి నెలొల్ప గలిగి యుండును.

ఇంగ్లండు

వైదికమార్గము.

లండను, జూన్ 18:— ఇంగ్లండులోని ముఖ్యమంత్రి బెన్ టెల్లర్ మరల పోయినట్లు కనబడినది. మనము జర్మనులను లొంగుగా పోషించుచున్నాము. వారు మనవారికి సరిగ్గా తిండి పెట్టక మాడ్చుచున్నారు. అట్టివో సొక బలహీనుని వేరొక బలవంతుని వ్యత్యాసాన్ని చూపుట పొడిగాదుగాన నందుల కంగీకరించ గూడదని ఎవరినైనను గారు పా మెంటు సభలో నడిపిరి. అట్లు ముఖ్యమంత్రిని నికముందుగూడ జర్మనుల మనవారిని సరిగా నాడకపోవరని. హేనులూని ఆంగ్ల ప్రతినిధులన్ని దినములను బాగుగా గమనించెదరని హామీగారనిరి.

పంచములు

లండను, జూన్ 18:— ఈ సంవత్సరము గుర్తిముల పంచములు ఉండగూడదని దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి. చాంచుకునకంపెని కేసు కొట్టివేయుట:— ఈకంపెనిలో పనిచేయు టామిస్ట్రీ కన్య కంట్రాక్టు పూర్తియగు వరకును ఆమె యింకొకవో ప్రదర్శనములు జరుపగూడదు. ఈ కంపెనిని విడచిపోగూడదని తీర్పు చెప్పబడినది కోర్టు యజమాని ఆమెపై కలకత్తా హైకోర్టులో దావాచేసెను. తనకు డేవస్థితి సరిలేదని ఆమె వైద్యపరమైన రెండింటి దాఖలు చేసెను. ఆమెకొకవైది దావా కొట్టివేయబడినది.

హోమములు బిల్లు.

లండను, జూన్ 18:— డెయిలీ న్యూస్ ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. — దొరతనమువారి హోమములను బిల్లు చిత్తరీత్యా నము లట్లు చేసిచియున్నది. ఇప్పటికి తయారుచేయబడిన చిత్తరీట్లు సెక్యూరు నంగీకరింపలేదు. దొరతనమువారి హోమము నుపపాదించుటవచ్చును.

లండను, జూన్ 18:— వెటిటలు పాలిసియను కృత్రికా విలేజురి సంధర్మింపగా సర్ ఎరిక్స్ గడ్డిను గారిట్లు చెప్పిరి. — జనవరి ఆరంభమునుండియు శత్రువులు నిర్మించినదానికంటె పెక్కుడు జలాంశ్లాములను మనము ముంచివేసితిమి. మొత్తముమీద మనము వారమున కేసు పర్యాయముల చొప్పున మేము జలాంశ్లాముల నెదిరించితిమి.

సామాజ్యయుద్ధనభ.

పార్లమెంటు, జూన్ 18:— సామాజ్యయుద్ధ మంత్రికన్య సభను విమర్శించుచు “ఎక్స్టెంజన్” ప్రెంచిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. — జర్మను అధికారులతో బోరుచున్న తమ మాతృభూమిని మిత్రమండలివారికిని ఇత్యహాయుద్ధమున ఆఫ్రికా, తనదా, ఆస్ట్రేలియా మొదలుగాగల ద్రిటిషు కలనక్షేత్రముల శాంతిముగను, సైతికముగను ఒనరించి మహాసహాయములను వారి హుక్మమున భక్తిని ప్రాప్త్యులో ప్రతివారును గ్రహించుచున్నారు. ఈ సహాయము కింక పెక్కుడు ప్రోత్సహమును కల్పిని గలిగించుటకు ఎట్టి క్రొత్త యేర్పాటుల సుసంధిసను పరారువారు వారి నేకగ్రీకుముగ నంగీకరింతురు.

లండను, జూన్ 14:— విద్యుచ్ఛక్తి సంఘముల కాఖ వారు తమనివేదనమును పార్లమెంటున కర్పించిరి. ఇంజనీరింగు కమిటీవారు తమనివేదనముగ యుద్ధానంతరము మూడేడలకు మన శత్రుజేతులనుండి వచ్చునరకులమీద పన్ను వేయవలసిదనియు ద్రిటిషు నాకాస్వాములను ప్రస్తుత శత్రుజేతి యలకును ఎట్టిసభగాని ఒడంబడికగాని జరుగగూడదని తెలిపిరి.

ఇటలీ

ఆస్ట్రీయను యుద్ధనౌకల ముందుట.

లండను, జూన్ 18:— రెన్నిను సమాచారము. — ఆస్ట్రీయను యుద్ధనౌకల ముంచిన రెండు ఇటలీ యోధులను టూటాపడవకు. రెంటియందును 80 గుర్తును ముగించిరి. ఆ దొకదాని సేనలేదేయుడు కెప్టెను రిజ్జో గారు నడిపిరి. ఇతడు యుద్ధమున పూర్వ కర్తక వానికోద్యోగి. యుద్ధసమయమున నేక సాహసకార్యముల నొనరించెను. క్రిస్టి హాగ్నరులో “వియనో” అను యుద్ధనౌక నతిమ ముంచివేసెను. రెండవదాని సాధారణపు నావికుడు నడిపెను. కెప్టెను రిజ్జోగారిని గందర్బింపు: తడిట్లు చెప్పెను. — తాను దామెట్టియను గ్రీకుని. లండు నిరుగుమంద సాల్వా కార్మికముగ 80 మైళ్ల దూరమున పోగ కనిపించెను. అంత తానుప్రక్క మరలెను. శత్రు నౌకలనుండి నౌకాగ్రహమును గుట్ట వేళేదు. అందుచే ఇట్టి తరుణము మరల చిట్కట్ట కన్పించు అతిమ వెంటనే రెండవ నావికాధికారి కి తాను తలచినట్లు చేయని యోగిందిగా నిందితాన్ని క శత్రు పడవల వద్ద కేదాను. శత్రువులు రిజ్జోను చూడలేదు. రిజ్జోగా రతికర్మముగబోయి 500 అడుగులదూరములో నుండగా శత్రువులుజూచిరి. ఆస్ట్రీయా యుద్ధనౌక యొకటి రిజ్జోగారిపడవను ముంచివేయ ప్రయత్నింప నతి దమితముగ తుపాకుల గాల్పు నియోగించెను. అందువలన సంకెళ ప్రయోజము గలగలేదు. అతడు రెండవసారి మరల నట్లుచేయ నియోగించెను. అంత శత్రువుల పడవకు గట్టిదెబ్బ తగిలెను. దెబ్బతిని తేలి కల్లుతాగి మత్తెక్కినవాని వలె నూగులాడిపోవుచు నది వెకేలేలెను. మూడవ యుద్ధనౌక కగుబడకుండ రిజ్జో తప్పించుకొనెను. ఈపని యంతటి కి నిరుపది నిమిషములు పట్టెను. అంత ఇటలీవారి రెండవపడవ శత్రువులను వెనుకనుండి యెదిరించెను. ఆనంతరము 16 గంటలుదాటగా ఇటలీ విమానములచటికిబోయి చూచుసరికి శత్రువులపడవలు మక్కల మక్కలగ సముద్రమునపడియుండెను. పోలవద్ద నిదివరకు వాలుగు యుద్ధనౌకలంద నిష్పవోక్కటి మాత్రమేయున్నదని వైమానికు లనుచున్నారు.

మన పోగ కనిపించెను. అంత తానుప్రక్క మరలెను. శత్రు నౌకలనుండి నౌకాగ్రహమును గుట్ట వేళేదు. అందుచే ఇట్టి తరుణము మరల చిట్కట్ట కన్పించు అతిమ వెంటనే రెండవ నావికాధికారి కి తాను తలచినట్లు చేయని యోగిందిగా నిందితాన్ని క శత్రు పడవల వద్ద కేదాను. శత్రువులు రిజ్జోను చూడలేదు. రిజ్జోగా రతికర్మముగబోయి 500 అడుగులదూరములో నుండగా శత్రువులుజూచిరి. ఆస్ట్రీయా యుద్ధనౌక యొకటి రిజ్జోగారిపడవను ముంచివేయ ప్రయత్నింప నతి దమితముగ తుపాకుల గాల్పు నియోగించెను. అందువలన సంకెళ ప్రయోజము గలగలేదు. అతడు రెండవసారి మరల నట్లుచేయ నియోగించెను. అంత శత్రువుల పడవకు గట్టిదెబ్బ తగిలెను. దెబ్బతిని తేలి కల్లుతాగి మత్తెక్కినవాని వలె నూగులాడిపోవుచు నది వెకేలేలెను. మూడవ యుద్ధనౌక కగుబడకుండ రిజ్జో తప్పించుకొనెను. ఈపని యంతటి కి నిరుపది నిమిషములు పట్టెను. అంత ఇటలీవారి రెండవపడవ శత్రువులను వెనుకనుండి యెదిరించెను. ఆనంతరము 16 గంటలుదాటగా ఇటలీ విమానములచటికిబోయి చూచుసరికి శత్రువులపడవలు మక్కల మక్కలగ సముద్రమునపడియుండెను. పోలవద్ద నిదివరకు వాలుగు యుద్ధనౌకలంద నిష్పవోక్కటి మాత్రమేయున్నదని వైమానికు లనుచున్నారు.

ఆస్ట్రీలియా

ఆస్ట్రీలియానిషయములు.

మెల్బోర్ను, జూన్ 18:— రజరంగమునుండి తిరిగి వచ్చిన నైకులకుగాను క్రొత్తపరిశ్రమల నేర్పరచుటకు గూర్చి ఆలోచనలు జరుగు చున్నవి. సిమెంటు యిండ్లను కట్టుట పెరిగిన సామగ్రిలను చేయుటయున్న గు వాని నేర్పరచుటకు గూర్చి ఆలోచించబడుచున్నది.

గోధుమలు.

1919-20-కి గోధుమలకు పూచీపడవలముగారి 1918-19 కంటకు బువలకు 4-4 కి పూచీపడవలను ప్రధానమంత్రి వాటుగాను వ్యవసాయ మంత్రిలకు తెలిపిరి.

హాలండు

హాలెండు ప్రమాదము.

పార్లమెంటు, జూన్ 18:— “హాలెండు ప్రమాదము”ను తీర్చి కమ ప్రధాన వ్యాపకము వ్రాయుచు “టెంపు” ఇట్లు తెలుపుచున్నది: జర్మను రెములు బండ్లు రోయరుమాను వద్ద నడచుటయు రెన్జో టెల్ల యందు వారి కిటుబడిన స్వస్థ్యములను మొదలగున వన్నియు జర్మను దాడి కనకులముగ నుండ ని సమయమున దెచ్చివారిందుక కనమునైన కను తెరుచు సరికి జర్మను వైద్యములు తమ దేశ మధ్యమున నుండు నని తెలిసికొనగలరు. అందుచే హాలెండు స్వాతంత్ర్యము గౌరవించి బడునటుల జూచి ఆది పరిపూర్ణాభివృద్ధి నొందుటలు జేయుట ప్రాప్త్యున కిప్పట్లున నశక్య కర్తవ్యము.

చీనా

చీనాలో నల్లమందు.

హంఘ్, జూన్ 12:— నిలవ నల్లమందు 1700 పెట్టెలను పెట్టెకు 6200 టేబుల ధర ప్రకారము చీనా దొరతనము వారు కొనిరి. టికింగు ఉద్యోగులకు వానిని గుత్తగా పెట్టెకు 8200 టేబుల ధరకు విక్రయించెదరని తెలియుచున్నది. చాల నల్లమందు రవాణ్యముగా విక్రయింపబడుచున్నదని తెలియుచున్నది.

జర్మనీ

నియోజనస్వాతంత్ర్యము.

అమెర్సిటెం, జూన్ 18:— జర్మనీ రెండవరాజ్యాంగ సభలో నీచట్టము 48 ని చదువబడినది. మిత్రము భాషారాష్ట్రములలోను తూర్పురాష్ట్రములలోను అంకాంశ ప్రాతినిధ్యము నేర్పరచదగునని పూర్వచారులకును జాతీయోదారులకును నూచింపబడినది.

జర్మను యుద్ధకార్యాలయము.

ధర్మణము: న నిచ్చిన నైకుకోద్యోగులకు తెలుపుచిచ్చి యిరులకు నిరాకరించుట పక్షపాతము. అని ఇట్ల మము. యుద్ధవిలేఖలని కడికములు హస్త్యాస్పర్శములు. ఆ తే 4 వకు జర్మనులను మోసపు గుట్టకు ప్రత్యేకమగునట్లు వ్రాయు

టవలన మన మపహాసింప బకచున్నామని నైకులను రణముల మునుండి వ్రాసిరి. యుద్ధకార్యాలయము వారు చేయుపనులు సరిగలేదని నేకు జర్మను రాజ్యాంగసభలో కవముగ విమర్శించిరి.

శత్రుదేశములు తమలో గలహించుకొనుట.

లండను, జూన్ 11:— మెసికోనియామందలి రైటు విలేజు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— వార్తాపత్ర తీసి కొనబడిన ధైర్యిలలో బల్లరలును, జర్మనులను, తురుష్కులను గలరు. వారందఱును తమలో తాము కలహించుకొనుచున్నారు. జర్మనుల యధికారమునుండి తాముగాని బల్లరలు గాని తప్పించుకొనజాలరు గాన వారిని గొలిచి వారివలన భాధ నొందుటకంటె గ్రీకుదేశపు కారాగారములం దుండుటయే మంచిదని వారనుచున్నారు.

రష్యా

సావైటులకు ప్రతికూలురగువారి కుట్ర.

మాస్కో, జూన్ 18:— మినిమలిస్టులను రాజపక్ష వారులను కుట్రచేసిరి. జర్మనులతో చేరి వెనుకటి రాజకుటుంబమును మరల నెలకొల్పరలెనని రాజపక్షపాతులను రష్యా వారు ప్రారంభమునందువలె మరల మిత్రమండలివారితో చేరి జర్మనులతో పోరివలెనని మినిమలిస్టులను కోరుచున్నారు. వారికభిప్రాయభేదము లిట్లున్ను సావైటుల అధికారమును దూపుమాపరలెనని రెండుకుటుంబవారులకులని నిశ్చయించిరి. వీరికి జనరలు పోవగద్ద జనరలు నెవిస్కొపుగార్లు నాయకులు. ఉగ్రప్రాంతమును రష్యా నుండి విడదీసి సోవియటులకు సామగ్రులందకుండచేసి వారి నోడించవలెనని ప్రతిక్షు లాలోచించిరి. కానకుటుంబగూడ తూర్పున సంసిద్ధులుగా నున్నారనియు వారిని విస్తవనాయకులు నడుపు చున్నారనియు తెలుపబడినది.

లండను, జూన్ 14:— మాస్కోనుండి ఇట్లు కంటి వచ్చుచున్నది. — తురుష్కుస్థానమునందగి పోవియట్లు ప్రతినిధులు పారిక ప్రజల నెట్టుకెరిమగు జూచుచున్నదియు తెలుపుచు నందులకు “నెర్షియను ఫ్యాడ్డా ఫెయిరీను” తన యసమృత్తిని తెలుపుచున్నది.

బ్రిటను స్థితి

లండను, జూన్ 18 — ఇక ముందుగూడ కొన్ని దూర దేశములనుండి రావలసిన పదార్థములకు చుట్ట యాలస్య మైనను తక్కిన పదార్థముల విషయమున గతవత్సరమునందు కలిగిన యిబ్బంది మరల నెట్టిటికి కలుగను. యుద్ధసంబంధముగలదేశములన్నిటిలోనుగూడ నావారపదార్థము విషయమున బ్రిటను దేశమువారే సురక్షితస్థితియందున్నారు. జర్మనులకుకుచాల ఏర్పాటులుగలవని దంభములు పలికినను వారు రెండువత్సరములలో చేయుగలిగినవనిని మనము ఆరు నెలలలో చేయగలిగితిమని అహరనియంత నడిపెను.

10-కోట్ల పానుల ఉన్ని.

లండను, జూన్ 14:— యుద్ధకాలమునకు విచ్చుట సొకవత్సరమువరకును ఆస్ట్రేలియాలో దొరుకు ఉన్నినంతను 10 కోట్లపానులకు ద్రిటిషు దొరతనమువారు కొనిరి. ఇదిమిక్కిలి పెద్దజేము. దీనివలన ఆస్ట్రేలియావారి వాణిజ్యార్థిక స్థితి చాల బాగుపడును.

మాంటాగూ గారి నూచనలను ప్రకటించుట:— ఇండియా దొరతనము వారు నేడిట్లు ప్రకటించిరి. ఈ నెల 18 క తేదీని పాన్ల మెంటుసభలో సంస్కరణముల ప్రకటనమును గూర్చి సర్ హెన్రీ డుర్రు రాబర్టు గారడిగిరి. నేకును రాజప్రతినిధి: యను కలసి ఆలోచించి ఆగస్టు నెలలో బ్రిటను దొరతనమువారి తీర్మానమును నెరవేర్చుటకు మా ఆభిప్రాయములనుక నివేదికము యుద్ధ మంత్రికన్యవారి కందకేసితిమి. పాన్ల మెంటు: సమస్యలను నూచనలకు దేశములు చర్చించుట చాల సవకా మియ్యబడునని ఆగస్టు నెలలో ప్రకటించబడినది. యుద్ధపు తొందరలవలన దొరతనమువారానివేదికమునుగూర్చి ఎట్టి అభిప్రాయమును నెల్లడించలేదు. ఇంగ్లాండు ఇండియా దేశములకు కావలసినన్ని ప్రతు నచ్చుచేయించిర వెంటనే దానిని ప్రకటించుటకును పా మెంటుకు సమర్పించుటకు వాని నిశ్చయించిరి. అందువలన దొరతనమువారు నిర్ధారణ చేయి టకు ముందు వారి కితరల అభిప్రాయములను గూడ బాగుగా తెలియకొనట కవకాశము కలుగును. అని మాంటాగూ గారు నుడిగిరి.

విశ్వవిద్యాలయ వనర్విరూపము

ఈ విషయమై జె. జె. ఫిల్డే గారు "న్యూస్ పేపరు" ప్రతీక కిట్లు వ్రాయుచున్నారు.

ప్రస్తుత కాలమున ప్రపంచమున ప్రతి ప్రతిష్ఠాపనమున నూతన దృక్పథముతో తిలకించుచుండుట నిర్వహణాంశము. విశ్వ విద్యాలయములు కూడ యిట్టి తీవ్ర విమర్శకు లిప్పించు కొని జాలికున్నవి. విద్యాలయములగు నుండి విజ్ఞాన వ్యాప్తి మన కిది చేయు ఘన సేవ సేవకు మునుపటివలె; మనకు ఈ శాస్త్రములును, మత బోధనలును, వైద్యమును, ఇంజనీరులును, యెల్లప్పుడును ఆనంద మే! కాని స్వీయధర్మ నిర్వహణ చింతగల విశ్వవిద్యాలయ మింతటితో తృప్తిజేడరాదు. మానవులకు విద్యగలసి, తత్వాలమున వారి నాలించనామరల గావించుటకే యిది నిర్మితములైనవి. కొలహల సహితమును, సందర్భ సంజ్ఞితమును అగు నీ ప్రపంచమున, వారు మానవ జీవితమున నిగూఢమై, సర్వ పరివ్యాప్తములగు నూతనవేదాంత సత్యమును గ్రహించునట్లు తోడ్పడుటయే విశ్వవిద్యాలయ శయముగ నుండవలెను.

ఈవిద్య క్షధర్మ మెంతవరకు లక్ష్యభావముతో తిలకింపబడినదో మనము చర్చింప నవసరములేదు. వీనిని విమర్శించుటకు మనకిప్పుడు కాలపరిమితిలేదు. మానవ ప్రవృత్తుల నన్నిటిని అచ్చట కూడిన విద్యార్థులయందు గాంచుట కనునగుటకే, నిట్టి విధిని విశ్వవిద్యాలయమే బాగుగ నిర్వహింపగలదు. అందుచే విశ్వవిద్యాలయ నామము సార్థకముగుచున్నది. ఇందు మూలముననే కార్యదీక్ష గల విశ్వవిద్యాలయము లెల్లప్పుడును తమ దృక్పథమును విశాలపరచును గావించుచు, నూతన కళా సంబోధనార్థము నూతనపండితుల నియమించుచుండును. మానవాళియములు పెంపొందు కొలదియు, విశ్వవిద్యాలయములుకూడ అభివృద్ధి గొందుచుండ వలయును.

ఆంగ్ల దేశమునకు నీ భావపునర్ధరణ కాలమున విశ్వ విద్యాలయములు కూడ నిడుటల తోడ్పడుట తత్వవర్ధము. విమాన నిర్మాణము మున్నగు సర్వవిషయముల నెల్ల సేపుట కిది పూనుకొనవలెను. విశ్వవిద్యాలయములు ప్రపంచవిషయముల గూర్చి చింతించుచున్నవో, విజ్ఞానాభివృద్ధి కవియెంత తోడ్పడుచున్నవో, ఆ ని ప రి త్త ం చు ట కల్గవలెను అధికారముకలదు. ఈ ప్రతిష్ఠాపనము లందు విద్య నేర్పియుండుట కత్తి చేయూని యుద్ధభూమికి నోయి యుండ, దేశముననున్న వృద్ధులెల్లరును తమ మనోబలమును విని యోగించి, విమమోహముచున్న సంఘస్థితిని గూర్చి దిష్టాంత చనగావించుచు, దేశోద్ధరణమునకు చేయూని యొసంగునెడల దేశమున కెంతయు లాభదాయకముగ నుండును. ఇది నిజమగు స్వాధ్యక్షాంగమే గదా?

ఒకవిషయమున మాత్రము మన ఆంగ్ల విశ్వవిద్యాలయములు ప్రశంసనీయ మగు కార్యమున జేసినవి. రసాయన, పదార్థ విజ్ఞాన శాస్త్రములయందును, ఇంజనీరింగు, ఆర్థిక శాస్త్రములయందును విశ్వవిద్యాలయ పండితులు ప్రభుత్వమువారికి సహాయ మొసంగుచున్నారు. గ్రామము విజయవంతముగ కొనసాగుట కీసాహాయ్య మమూల్యమైనది. యుద్ధానంతరమున పారిశ్రామిక, వాణిజ్య పునరుద్ధరణమున నీపండితులు దేశమునకు చేయూని యొసంగ గలరని మేము చెప్పగలము.

కాని, దేశావసరము లింతకంటె నెక్కువగు నున్నవి. రాజకీయములు, కార్మికోద్యమము మున్నగు ఘనసమస్యలకు సంబంధించిన విజ్ఞాన సంపాదనమునకై ప్రజలొసల్పుచున్నారు. పారిశ్రామిక విషయములయందు మనము పనిముట్లను వృద్ధిపరుప నవసరములేదు. అందుపనిచేయు మానసాంశము గుర్తించుటకే మనము ప్రయత్నింప వలసి యున్నది. మన స్థానిక, అంతర్జాతీయ రాజకీయము లన్నియు దారిద్ర్యముగానక, ఆగమ్యహర్షమున బడియున్నవి; మన విద్యావిధానమంతయు శల క్రిందైనది; సాంఘిక సంబంధములే మన మెదుకొనవలసిన ఘనసమస్యలు. ఈసాంఘిక నిర్మాణ సమస్యలనే మనము పరిష్కరింపవలసి యున్నది. మానవు లెక్కడతృప్తికరము లగు పరిస్థితులలో నివసించ నభిలషించుచున్నారు. కూలివారి చేసే చేపించు కూలివానికని, వ్యాపారము చేయువర్తకునకును తోగములనివారించు వైద్యునకును యుపయోగకరముగనుండి, సాంఘిక ప్రవర్తనశాస్త్రముల బోధించగలవాడు మనకు కావలసియున్నాడు. ఏలదివిత్తగ్రములకు బూర్వము సంఘశాస్త్ర చర్చకై యొక సభను స్థాపించవలెననెడి ప్రయత్నములు జరిగినవి. కానిమాన్యు ఆర్మిట్టు ఆశాద్యమమును సరసించెను.

ఈద్యమము విఫలమాయెను. విశ్వవిద్యాలయములు తమ స్థానమును నిలుపుకొనవలయు నెడల, వైనచేక్కొనబడిన విఫలత్వమును గాంచి, అందులకు క్రిగిన ప్రతికారమును జేయవలెను. చారిత్రములు వేదాంతశాస్త్రవేత్తలు తమతమ పతనమందీరములనుండి యావలకువచ్చి సుఘాతసరముల గూర్చి యోచింపవలెను. ఈసాంఘికవిద్యయే విజ్ఞానదాయకము, మానవోపయోగ కారకము. మానవోద్యమము గూర్చియు మానసిక శక్తిగూర్చియు, సాంఘిక నిర్మాణము గూర్చియు వారు యోచింపవలెను. ఆంగ్ల విశ్వవిద్యాలయము లీయదృష్టవశ కల్లు ప్రభుత్వ ప్రేర మొసంగుచున్నవో, యెంతవరకే విషయానుగుణముగ వర్తించు చున్నవో అనిపరీక్షించిన యెడల, మనము కొంచెమాశాభంగము నొందవలసి వచ్చును. లండనునగరము నుండి ఆర్థిక, రాజకీయశాస్త్ర పాఠశాలలు చాలకృషిసలుపుచున్నవి. కిర్కాల్డ్, మాగ్రిగర్ మున్నగు ఆర్థికశాస్త్రజ్ఞు లీవిషయమైన విజ్ఞానాభివృద్ధికి సహాయమొసంగు చున్నారు. కానిమొత్తముమీద దేశమంతయు నిట్టికళల అభివృద్ధికై యెదురుచూచుట లేదని యొప్పుకొనక తీరదు.

ఈ విషయముతో చదువరుల కెట్టి సంబంధమున్నదగ కొందరు ప్రశ్నింప వచ్చును. విశ్వవిద్యాలయ పండితుల వద్ద విద్యగలవినవారు సహిత మీ విషయమంత ప్రాముఖ్యమైనదికాదని తలంచి, దీనిని అలక్ష్యముచేయవచ్చును. కాని విశ్వ విద్యాలయవిషయములు సర్వప్రాముఖ్యము గలిగియుండవలెను. ఈ నూతనకళమునందు, బాతీయమోక్షమునకు దేశమందలి సర్వ శక్తులసరమగు సహజ దీప్తి కేత్రసంపన్నమైన యీ ప్రతిష్ఠాపనమును దేశము నిర్లక్ష్యముతో తిలకింపుచు, మిన్నకుండజాలదు.

ఇక నొక దృక్పథమునండి యాపరిస్థితులఁ దిలకింతము. ఈ పున్దిర్మాణమునకు ప్రకృతి శాస్త్రమందలి చాల వరకు తోడ్పడినది. జీవాశాస్త్రజ్ఞులును, పదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రజ్ఞులును, కేవలజ్ఞానాస్త్రముతో సంకృప్తి నొందక, తమ విజ్ఞానము కార్యానుమూల్యమగుటలు కృషి సలిపియున్నారు. వైద్యము ఇజనీరింగు మొదలగు శాస్త్రములలో పాండిత్యము గడించి నవారు దేశమున కెంత యుపకృతి జేయగలరో వేరేచెప్ప నవసరములేదు. కళలు, భాష, చరిత్రలు, వేదాంతము మున్నగు శాస్త్రములకూడ కార్యానుమూల్యమై, రాజకీయ, వాణిజ్య పారిశ్రామిక విషయములయందు మానవులకుపకరించునట్లుండవలెను.

ఈ లోపమును పూర్తిచేయుటకు కాలము మించలేదు. రాజకీయ శాస్త్రవేత్తలు, వర్తకుడును యిదివరకు వీనికాదర మొసంగకపోవుటచే నివి లాభకారకములుగ నుండజాలక పోయినవి. కాలగతి మారుచున్నది. కావున విశ్వవిద్యాలయము లీకార్యమునకు నడుముకట్టి బాతీయ సేవజేయుటకు కాలము వచ్చినది. విద్యావంతులెల్లరును సామాన్యజనపథములకు రారు. కాని సుయయమునకు తగిలించినవ ర్తించునెడల వారికధికారము వృద్ధికాగలదు. ఏలనన, భూతకాల విషయకవిజ్ఞానమును, తత్వ శాస్త్రజ్ఞుని దిష్టాంతచనమును, ప్రపంచమున కత్యవసరము. విద్యావంతులు తా మార్జించినజ్ఞానమును, తమకాలపు సమస్యల పరిష్కారమునకై వనియోగపరుపవలెనని ప్రపంచము వాంఛించుచున్నది. రాజకీయ, సాంఘిక, పారిశ్రామిక శాఖానిర్మాణము గావించి, పరిశోధకమండలములచే తదిజ్ఞానమును లోకోపయోగార్థము వనియోగపరుచుటకు విశ్వవిద్యాలయములు ప్రయత్నింపు దనక, ప్రభుత్వమువారు వానికి సహాయమొసర్పరారు.

వెండిబంగారు నాణెములు.

సావరముల (వెడ్డకానులు)తో సమానమగు తూకము ఆకారము సొగసుగల మొహరీలను పోతపోయించుటకును మొహరీకి రు 15 లు ధర ఏర్పరుచుటకును వానిని నోట్లను పంజాబులో గోధుమల కర్రను నిమిత్తము వాడుకలో నుంచుటకును దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి. ఇండియాలో క్రొత్తగా నేర్పఱుపబడిన టంక లలో ఇంకను సకరములను పోతపోయించుటకు ఏర్పాటు పూర్తిగానందున మొహరీలను పోయించుట కేర్పాటు చేయబడినది.

కరిగించుట.

వెండిబంగారు నాణెముల కరిగించినవారిపై నధికము గచర్యజపి కరిగించవలెనని చేయటకు దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి. కరిగించగలదని 1917 జూనులో దొరతనమువారిజ్ఞాపించిరి. నాణెములను పాతర వేయుట ముదుపులుకట్టి మూలపెట్టుట దొరకనుచుకట్టి దానిపెట్టుటకరిగించుట మున్నగువి చేయటండిం యుద్ధమునకు సహాయముజేసినవారగుదు రనిగూడ దొరతనమువారు ప్రకటించిరి.

బొంబాయియుద్ధసమావేశము.

బొంబాయి గవర్నరు గారివత్తుమున "తీర్మానములందం ర్భమున బహిరంగచర్చ జరుప నిచ్చెదమని" అధికారప్రతినిధులలో నొకరు ముందుగా తెలిపి యుండినది తిలకు, బొమ్మంతి, హార్నినకో, జమ్నారాసు, కేల్కూరుగార్లు ప్రకటించిననందంబ మున గవర్నరుగారి అంతరంగిక కార్యదర్శి కేల్కూరుగారికి వ్రాసిన ఈ క్రిందియుత్తర ముత్సాహకరముగ నుండకమానదు. ఈ యుత్తరమునందు వైవిధ్యమును గూర్చి (బహిరంగచర్చ) నమృతముగ చెప్పబడినది. ఈ నమృతముననే కేల్కూరు తిలకు గార్లు ప్రసరించిరి.

గవర్నరు, 7 జూలై 1918

ప్రియమైనకేల్కూరుగారికి,
రాబర్టుగౌగారికి మే 30 వ తేదీని మీరు వ్రాసిన ఈ ఉత్తరమునకు ప్రత్యుత్తరముగ నీక్రిందివిధమున వ్రాయుటకు గవర్నరుగారనజ్ఞ మొసగిరి.

(1) సభాకార్యక్రమవిషయములు ముందుగా తయారు చేయబడి, వానిచతులు సభ కావ్యనింపబడినవారికి ముందుగా పంపబడును. (ఇది జరుగలేదు. సంపాదకుడు) (2) సభయెదుట నుంచవలసిన తీర్మానముల నుపపాదించి, అనుకరించి, బలపఱచుటకు కొందఱు వక్తలు ముందుగా నేర్పఱుపబడుదురు. వీరుప్రసంగించిన వెనుక బహిరంగచర్చ జరుపబడును. (3) ఢిల్లీ యుద్ధ సమావేశమునందు తీర్మానింపబడినవాని నమలుజరుప గలగుటచే బొంబాయి రాష్ట్రీయ యుద్ధసభా తీర్మానములు నుండును. తీర్మానములు 2 మాత్రముండును. మొదటితీర్మానము సాధారణవిషయముగను రెండవ తీర్మానము నిర్దితవిధాన సూచకముగను నుండును. సవరణ లంగీకరింపబడవు. చర్చయందు ఉపన్యాసకులుచేయు విమర్శలును, నూతనజన ప్రభుత్వమువారిచే జాగ్రత్తగా యోచింపబడును. రెండవ తీర్మానము నందు సూచింపబడదగు సూచనల విషయములు అనుబంధముగా కార్యక్రమపునకళ్లతో పంపబడును. ఆసూచనల గౌరవార్థ కేలుగారు వివరించి బోధపఱచెదరు. (4) తీర్మానములను తయారుచేయుటకు గాను ముందుగా ఇంకేసభయును జరుపబడదు.

(సంత.) జె కెరార్.

ఈక్రిందియుత్తరము బొమ్మంతిగారికి పంపబడినది:—
పాలిటికల్ డిపార్టుమెంటు.

నెంబరు 4589 బొంబాయిధనము.
జూన్, 6, 1918

ఎన్. ఆర్. బొమ్మంతిగారికి,
అయ్యా, జూన్ 3, 1918-వ తేదీని బొంబాయియుద్ధ సమావేశమును గూర్చి మీరు వ్రాసినయుత్తరము సందర్భమున తీర్మానములకు సవరణ లంగీకరింపబడవలసిన రాజధానియందలి మనుష్యులవస్తువులముల యభివృద్ధికోసకు ప్రభుత్వము వారు సూచించు సూచనలపై సభలో చేయబడు విమర్శలును సూచనలనుప్రభుత్వమువారిచే జాగ్రత్తగా యోచింపబడుననియు తమకు ప్రత్యుత్తరము వ్రాయగోరబడితిని.

(సంత.) ఎల్. రాబర్టుసన్.
ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యకార్యదర్శి.
(బొంబాయి క్రానికల్.)

బెసంటుగారి యుపన్యాసము.
మొరార్టీ గోకులదాసు హోలలో "ప్రత్యేకావసర కాంగ్రెసుసభ; నునక ర్రస్యము" అను విషయమును గూర్చి బెసంటు గారుపన్యాస మొసగుచు నిట్లు చెప్పిరి: సంస్కృత జములు ప్రకటింపబడిన నెలదిములకొక ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభను గావించుటవసరము. ఇంక అభ్యుత్థుని యెన్నుకొనుట లో మహమ్మదాబాదు రాజాసాహెబుగారి సంగతి ప్రత్యేక ప్రశంసనీయము. అతడు కాంగ్రెసు లీకుల ఐకమత్యమునకు గుర్తుగ నున్నాడు. సంస్కరణముల నింక మరికొంత కాలము వరకును ప్రకటింపబడుటకు జూడ నవిఅనుకొనిన వాటికంటె చాల స్వల్పముగనున్నటులున్నది. అందుచే మనము దేశమంతటను ఆందోళన మొనరించుటావశ్యకము. బొంబాయి యుద్ధసభలో విల్లింగ్డునుప్రభువు గారు హోమయూలరుల నిందించుట విమయ బాగులేదు. అది చాలవిచారకరము. డాక్ట నాయరు గారాంగ్లదేశమున రాజకీయ వ్యవహారములనుగూర్చి చర్చించుట వాస్తవమని అతడు జప్తినుప్రత్యుత్తరవ్రాసెను. అనంతరమామె మాత్రుదేశ సంరక్షణార్థమును, సామ్రాజ్యపారత్వ సిద్ధి కోసకును నైస్యమున జేరు టావశ్యకమనెను. అట్లుచేసిన "యుద్ధానంతరము హిందూదేశము తనప్రవర్తనమున దృఢతరమును, ప్రతిష్ఠాపనలందు బలవత్తరమును గ్రేటు బ్రిటనుకును ప్రపంచమునకును "స్వాతంత్ర్యము నాజన్మస్వత్యము" నేను దాని పొందితిరెద"నని చెప్పగలడు"నెను.

హిందూ దేశమున
శతఘ్నులు: మందుగుండు
సామానులు.

రాజేంద్రబాబు ఆచార్య బి. ఏ. గారు "హిందూ ధర్మ" పత్రిక కీ విషయము యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—
"హిందూ దేశమందలి శతఘ్నులు మున్నగు ఆయుధ సామగ్రిల చరిత్రను జూచియెడల నవి విశోధాభివృద్ధి నుండి యాదేశమునకు ప్రవేశము గాంచినవి స్పష్టమగు"నని డబ్బు, ఇ. పి. ఎన్. గారు వ్రాసియున్నారు. ఈ శతఘ్నుల నుపయోగించు విధానమును జిప్సెలు అనువారు విశోధాభివృద్ధి ప్రవేశపెట్టినది. మొక్కిలి గారు "హిందూ దేశ మందలి జిప్సెలు" అనుగ్రంథమున వ్రాసి యున్నారు. ఈ వాక్యమునే ఇంగ్లీషు గారు ఖండించుచుండిరి. 12 వ శతాబ్దికి పూర్వ మైశోపాఖండవాసులు శతఘ్నుల యుపయోగము గూర్చి యేమియు నెఱుంగకుండెను విషయము చరిత్రాత్మకమగుటచే ఇంగ్లీషుగారి వాక్యము వోషసంయతమని వ్యక్తమగుచున్నది. మీ నూత్రము నించుక వివరింపము. ఈక్రిందవదహరింపబడు విషయముల బట్టి మందుగుండు సామానుల గురించియు, శతఘ్నుల గురించియు విశోధాభివృద్ధి హిందూ దేశమునకు బోధింపబాలియుండదని తెల్లము కాగలదు.

క్రీ. వె. సుమారు 868 వత్సరమున ఆరబులు కాంప్టాం టినోపిలు పట్టణమును ముట్టడించిరి. ఆ కాలమున హెలియా పోలీసు వాస్తవ్యుడగు కల్లీనికాను అను శిల్పికారుడు పెద్ద సోదరుల కొన్ని మృగములను క్రిందించెను. ఒక చతుర్భుజమును యంత్రసాధనములన ఈ రాక్షసుల నోటినుండి మందుగుండును, రాక్షసు శత్రువులవై ధియంకరముగ వర్షించునట్టి రాష్ట్రము నేర్పబడెను. మందుగుండు సామానుల సహాయమున దూరము న నున్న శత్రువులను గాల్చుటకు వీలగునని విశోధింపబడి యున్నది. క్రీ. పి. 10 వ శతాబ్ది నాటికి ప్రభువులు, గుర్జిలము, నూనె, గంధకములు లభించిన దవ్యావధానములననే వస్తువులైన నను దూరమునకు విసరవచ్చునను విషయము నొక వైఖాంపై రామమూర్తివంద్యుడొక గ్రంథము నేర్పకొనిరి. దానిని "గ్రీకులై"ని జనులు పిలుచుచుండిరి. ఇది ద్రవపదార్థము గాని, ఘనపదార్థము గాదు. ఆనెక్కిట్టి అనుపేరుగల ప్రాన్నిగ్గును స స్యాని సుమారు 1880 వత్సరమున తుపాకిమందుకరయారచేసె నని చెప్పుచును. నోయలు ఎమ్మోరియలు ప్రకటనా గారమున తుపాకిమందుగుండు 1249 వత్సరములో వ్రాయబడిన యొక వ్యాసము కలదు. రోజుల పేకను అనువాతకు స్పెయిను దేశ మున నున్న మూర్ఖులందఱు తుపాకిమందును తయారుచేయు విధానమును నేర్చుకొనెనని వదలి గలదు.

స్పెయిను దేశముననున్న గాజాపట్టణము ముట్టడింపబడి నప్పుడు జనుల సంగ్రామమున 1328 సంవత్సరమునందు దూర మందున్న శత్రువుల నంత మొందించుట కీమందుగుండు సామా ను లుపయోగింపబడినది. ఇందుల కిదియే ప్రథమము. ఆంగ్ల దేశము వీనిని ప్రప్రథమమున 1350 వత్సరమున నుపయోగించి నది. ఈమందుగుండు సామానులు గొట్టములవ్వారా యుపయో గింపబడుచుండెడిది.

పాదపుగ నుండి, లోపల జాలగనన్న యొక ఆయు ధము రామాయణమున పేర్కొనబడినది. దీనికే "నాళిక" అని పేరు. దీని చివర నగ్ని తోముట్టించి ఉపయోగించుచుండిరి. ఈ ఆయుధకర్ణము వైశంపాయన విరచిత మగు "నీతిప్రకా షిక" అను గ్రంథమున గాననగును. ఈ వైశంపాయనదే మహా భారతమున జరపేజయునకు బోధించుటచే, ఈతని కాల నిర్ణయము కూడ ముగిసెను. ఈదేవజనమేజయునకు తక్షశిలా నగరమునంద ధనుశ్యేధమునుగూర్చి బోధించినట్లు "నీతిప్రకా షిక" యందు వెలుపబడి యున్నది.

జంటూ ధర్మశాస్త్రమున కుపోస్తాతము వ్రాయుచు చాలుపాడుగా నిట్లు వ్రాసియున్నారు:— "శతఘ్నులు అను మాటకు సంస్కృతభాషయందు "అగ్ని ఆస్త్రము" అని పిలు వబడును. మొట్టమొదట నీ ఆయుధ మొక వెదురుబొంగు మూలమున శత్రువులవై ప్రయోగింపబడుచుండెడిది. ఆ కాల మున నిది యొక బాణపుకొనయందు అగ్ని ముట్టించబడి, యుప యోగింపబడినట్లు వర్ణింపబడియున్నది.

సుప్రసిద్ధుడగు అలెగ్జాండరు ఎస్టాటిటు లొక లేఖ ను వ్రాసెను. తాను హిందూ దేశమువై వందెత్తి నప్పుడు హిందవులు తనవై మందుచున్న పిడుగులను తన వైద్యమువై పడచేసిరిని వ్రాసియున్నారు. అలెగ్జాండరు వైద్యమువై ఇండి యనులు పిడుగుల వర్షమును గురిపించిరియు, అందుచే నాతడు సింధునదిని దాటిపోవలసినదే పోయినదనియు ఫిలిస్టీనియాను లిఖించియున్నాడు. హిందూ దేశమునకు అలెగ్జాండరు క్రీ. ము. 326 సంవత్సరమున వచ్చెనని తెలియును. వైనపేర్కొనబడి

నట్లు అగ్నికట్టు యూరపుదేశమున తుపాకిమందును క్రీ. వె. 1380 వత్సరమున తయారుచేసెననియు 1823 వత్సరమున గాజా ముట్టడినుండి యుపయోగింపబడినయు, ఆంగ్లయులు దీనిని ప్రథమమున 1850 వత్సరమున నుపయోగించిరియు నెల్లరకు తెలిసియే యున్నది. ఇందలి సారాంశమేమి?

పశ్చిమాసియా యందు మంగోలు సామ్రాజ్యస్థాపకుడగు హలాహుషా అనువాతకు 1258 సంవత్సరమున ఢిల్లీ చక్రవర్తి యొద్ద కొక రాయబారమునంపెను. ఈ రాయబారిని ఢిల్లీకి వచ్చి రుని మంత్రి ఉత్సవముతో బోయి యెదుర్కొనెననియు, 8000 అగ్ని కేకటము లుత్సవమున నుండెననియు పేర్కొనబడుచరిత్ర కారుడు వ్రాసి యున్నాడు. మరీ యా, టై మూ రు త న స్వీయ చరిత్ర యందు భట్టిరు ముట్టడిని గూర్చి యిట్లు చెలిపియుండెను:— "ముట్టడిని తీవ్రముగ జరుప వలసివచ్చెను, పృథ్వివైభవము అన కెదుటనన్న గోడకు సారంగము తగ్గివచ్చి మృత్యుము చేయవలెననియు నాపై నిలవ కాబ్బాపించిరి. ఈ ఆజ్ఞానుసరణముగ నై నిట్లెల్లరును సారంగముల దగ్గిరి. యొద్ద మతితీవ్రముగ నుండెను. కోట లోనివారు వైకుండి, బాణములను, రాళ్లను, అగ్ని ఆస్త్రములను మునై నిలవనై గురిపించెను, వారు వైద్యముతో వానిలక్ష్యము చేసి తమ కార్యనిర్వాహణమునకై యుత్సాహముతో పనిచేయు జొచ్చిరి." మరియు మైయాకు ఢిల్లీ చక్రవర్తియు సుల్తాను మహా ముదుతో యద్దము చేయవచ్చినపుడు, సుల్తాను మహమదు 10,000 గుర్రపు దళముతోడను, 40,000 కాల్బలముతోడను, "125 యేనుల తోడను యద్దసన్నుడై యెదుర్కొనెను. అందున్న చౌదాలలో బొంబులు గుండ్రుల, అగ్ని ఆస్త్రము లను విసరుచు రణేను లుండిరి." అని తెలుపబడి యున్నది.

మూలము అర్చియందు దాయూరు భానునకు తోడ్పడినందులకు లాహోరు రాజును అనందపాజువై గజనీ మహా మృదు 1008 సంవత్సరమున దండెత్తినపుడు, అనందపాజు గంగ్రామమున విజయమందుటకు హిందూ స్త్రీలందఱును తమ బంగారు ఆభరణముల కరగించి తమ రాజునకు కానుక సేసెననిరి. ఈ యద్దము గూర్చి "టాంకి ఫెర్మా" అను గ్రంథమున నిట్లు తెలుపబడినది:— "శత్రువుల పురోగమమున కటంకము కల్పించెడి, వారి అవస్థాందము క్రమక్రమముగ బలహీన మగుచుండెను. అంతట నాక నిగ్గుముగ రాజుండిన యేనుగు అగ్ని గోళములను బాణములను లక్ష్యముచేయక హస్తవిరి వర్తింపజొచ్చెను." ఫెర్మా చేసిన యావర్ణనకుతోడు, మేజుబనరలు బ్రిగ్సు యిట్లు వ్రాయుచు న్నాడు:— "ఈవాక్యములు సేనయాచిన వివిధ లిఖితపత్రములయందు విభిన్నవిధముల వ్రాయబడియున్నది. కొన్నిటిలో "తుపాకి" అనుటకు బదులు "నస్తా" అనియు, "తుపాకి" అను మాటకు "బాణము" అనియు వాడబడియున్నవి."

మహమ్మదు ఖాసిము 111-12 క్రీ. వె. లో డైజాలు కోటకు వచ్చినప్పుడు "మండెను" అను నొక ముందునకు త్రోయుయంత్ర ముపయోగింపబడినది అప్పిలామారి "ఫాటూ హుల్లుల్లాను" అను గ్రంథమున నిట్లు వ్రాసియున్నాడు. "దే బులవద్దనున్న దేశమున మిగుల నెత్తగు కొయ్యయిండెను. దానివై నొక యెత్తరి పతాకము కట్టబడియుండెను. తానుచే సిన కార్యమునుగూర్చి హజ్జాజుకు తెలుపుచు, ఇక ముందేమి చేయవలయునని మహమ్మదు ఆతని నడిగెను. "మండెను" యొక్క క్రిందిభాగము పొట్టిచేసి దానిని బండివైచుంచి ఆప తాకమువై ప్రయోగింపవలసినదని ఆతను ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. జాబ్బుకును మహమ్మదుకును క్రీ. వె. 1018 సంవత్సరమున నొక సాకాయద్దము జరిగెనని. మహమ్మదు 1400 మోడలను నిర్మించెను. అందొక్కొక్క నాకయందై చేసి అగ్ని గోళము లుండెను. ఈగోళముల నలననే శత్రునాకలు అగ్నిపాలైనవని చరిత్ర ననకు తెలుపుచున్నది.

రాజస్థాన చరిత్రయందు కర్నూలు టాకు యిట్లు వ్రాసి యున్నాడు:— చందు అను హిందూ కవివరుని పద్యములలో అగ్నియంత్రములును, అందుచుభ్యముగ నగ్ని గోళములును (Tube Balls) ఉపయోగింప బడుచుండెడి వని తరుచుగా నుడివయుండెను. కాని యివి తుపాకిమందులక ప్రియోగింప బడెనో, మరియువిధమున నుపయోగింపబడెనో తెలియదు. "సమరములోని అగ్ని పక్షముల"ని పెద్ద తుపా కులకు నానూతరముగ నికవీర్యులకు చెప్పించుండెను." చందుని కవితకాండములోని 150-వ పద్యమున "ఓ! గత్తి ప్రభూ! నీకనచమును తోవగొని, నీ అగ్నియంత్రముల సంసిద్ధము చేయము" అని వ్రాయబడియున్నది. 257-వ పద్యమున "తుపాకులును, శతఘ్నులును గంభీరవాదముల చేసినవి. అందలి గుండుచేసినప్పుడు 10 కాసుల (Kas) దూరమునకు విసరచ్చుచుండె నను మాటలు గలవు.

ఈ విషయముల నన్నిటిని పరికించినచో, క్రైస్తవ యద్దము నెవరును కలలోవైన దలంపనప్పుడు, భారతీయులు తుపాకి మందును, అగ్నియంత్రములను యుపయోగించు చుండిరిని తెలు తెల్లము కాగలదు. (సతేషము)

వెల్లింగ్లను ప్రభువుగారి నిశ్చలత.
బొంబాయి యద్ద సమావేశమునందు మొదటి తీర్మానము సందర్భమున "రాజకీయ చర్య" యంగీకరింపబడెదను కారణమున కేల్కారు లిలకుగార్ల యుపన్యాసముల సందర్భములని తోసివేయుటయందు గవర్నరుగా లెంత నిశ్చలబుద్ధి గలిగియుండినది ఈక్రింది కొల్హాపూరు మహారాజాగారి యుపన్యాసము నుండి తెలియ గలదు:—
మనము హృదయ పూర్వకముగా తోడ్పడు సందర్భమున పారాదు మనకు ఉత్తమ వైనికోవోగములను, ఉత్తమ రాజకీయ స్వత్వముల నీయవలెనని వరతులను చెప్పట కిది సమయముగాదు (ఉత్సాహము) మన కార్యములనలన ఆస్వత్వములకు హక్కును సంపాదించవలెను. మన రాజధక్తివలనను, సామ్రాజ్య ప్రేమవలనను ఆస్వత్వములను సంపాదించవలెను. (వినుచు, వినుచు) ఈ రాజధానియందు సాండ్ హార్టునంటి దొక దానిని ప్రభుత్వమువారు తెలుపటకు సమయమువచ్చినదనుట నిస్సంశయము. ఇది, యుగధంగమునందు ఇదివఱకు రక్త ప్రాణములను సమర్పించి ఇప్పటికిని సమర్పించుచున్న శూరుల మహాకార్యములనలనే సమకూరవలెను. యుగధంగమున మన కార్య ప్రతాపముల మూలమునను, రాజధక్తి ప్రదర్శనముల మూలమునను మనము కోరినదానిని మన కొనగుటకు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయంధితులగు ననకాశము గలిగినప్పుడు, మనము వారిని ప్రాధేయ పడుట యెందులకు? నేను అన్నదనైసంతకము ఒక కమిషను నా కీయవలెనని యడుగును. అందువలన నేను నిరుపయోగముగ నుండుటయే కాక ప్రభుత్వమువారి కధ్యంతరకారిగానుగూడ నుండును. ఇప్పుడు సేనలోనుండి యుగధంగమున ప్రఖ్యాత సేనచేసిన భారతీయ వైనికులకు కమిషనులనిచ్చినచో అర్హమైయుండును. ఇప్పుడుమాటలతోపనిలేను. కార్యములేయవలెను. నోటిని కలమును తీవ్రముగా నుపయోగించుటకది సమయముకాదు. కత్తిపయోగింపవలసినసమయము, దీనికిపూర్వాకులుమాడ్చినట్లుచుండు (కరతాళములు) ఇది రాజకీయ చర్యగానిచో ఇంకేది, రాజకీయ చర్యయగునో తెలియుటలేదు. మహారాజాగారి భావముల నంగీక జాలని ప్రతివానిని, వైయుపన్యాసమునందలి ప్రతికార్యమును సక్రతేకింప జేయును. (బొంబాయి క్రానికులు)

ధర్మవరము వార్తలు.
(ఒక విలేఖరుని వర్ణనంబడి)
స భ ణ.

ధర్మవరము, జూను 14:—ధర్మవరము క్రిక్రిమాకేక్రి యొడెయరు సమాజపక్షమున పేటలోని నాటక భవనముందు ఎన్. కూరత్తాభాస్కర్ అత్యుంగారి యాజమాన్యమున నాధ్యభాష్యచరిత్రమును గూర్చి పెండ్యాల కుబ్రహ్మణ్య కాస్టులి వారు చెందు గంటలకాలము కువ్యక్తముగ నుపన్యసించిరి. జూన్ నెల 6-వ తేదీ వైసమాజ ధర్మగ్రంథాయతన పక్షమున పుట్టమృగుడి బహిరక్షేమునందు పాగాల బాలపుగారి యధ్యక్షతక్రింద ఆధిభాషాభిజ్ఞులును దేశహితాభ్యుచు నగు హత్తి కంకరరావుగారు మన ప్రస్తుత కర్తవ్యమును విషయమును సుమారు రెండున్నర గంటలకాల ముపన్యసించిరి. ఈమనోహర విన్యాసము వ్రాయబడుననే వ్యవస్థలకు యువకులకు బాలకులకు సయిత ముత్సాహ సంజనికముగ నుండినది. జూన్ నెల 12-వ తేదీ సాయంకాలము ధర్మవర స్వరాజ్యసమితి వారు పుట్టమృగుడి ప్రాకార ప్రదేశమున సమావేశులై చేసిన తీర్మానము. శ్రీమాంపేళ్ళు చేప్పిన పద్ధ ప్రభువులు సిద్ధపఱచి యుండు సంస్కరణ విధానమును హిందూ దేశ ప్రాచులైన సిడెక్ హామ్ ప్రభువుల దుర్మార్గపు సలహాలకులొనై అపి పెట్టక భారతదేశ జనులకు రణోత్సాహము గల్పించుటకై దానిని వెంటనే ప్రకటించుట యత్యావశ్యకము కనుక దానిని వెంటనే ప్రచురించ వలసినదని యద్దయంత్రకర్తము వారిని కోరుచున్నాము.

జేగు
వారముననుల నుండి ధర్మవరము మహామోహిని ప్రారంభించు చున్నదనుటకు నూచనలు గన్నట్లుచున్నవి. వర్తకుల యింద్లలో గొన్నింటి నెలుకలు పడుచున్నవి. గడ్డలుకోటి జ్వరముకాచి యిద్దఱు చని పోవుటయు సంభవించినవి.
సంతయందు కలవరము.
జూన్ నెల 10 వ తేదీ సోమవారమున ధర్మవరము సులతలో ఉన్నట్లుండి లూటీ కలకలము పుట్టి కొంతసేపటి కాగి పోయినది.

The Great War.

(o)
(Reuter's Agency)

Great Britain

A Second Domestic Cabinet

to be formed.

LONDON, June 14.

The "Daily Telegraph" says: There is reason to believe that with a view to relieving the War Cabinet of overwhelming pressure of work, it has been decided to establish a Second or Domestic Cabinet to deal purely with home affairs. Sir George Cave may be appointed as Liaison Minister to co-ordinate the action of the two Cabinets on both of which he will be a member. The War Cabinet will thus become the real Imperial Cabinet forming the nucleus of any scheme of Federation that may eventually be adopted.

LONDON, June 14.—(12-50 A. M.)

An exhaustive report of the Departmental Committee under the chairmanship of Mr. Henry Birchenough is dealing with after-war position of textile trades. It recommends that in view of the serious shortage of wools Government should convene an early conference of representatives of Australia, New Zealand and South Africa in order to formulate a scheme for the effective control and distribution of wool grown within their territories. Special efforts should be made to secure extended growth of cotton within the Empire and also of flax and the extension of system of Commercial Attaches to all Embassies abroad. The report also recommends that for at least a year after the war the import and export of textiles including raw textile materials between the Empire and enemy states should be prohibited except under license. Special duty should be imposed on imports from German and Austria-Hungary for a period after the war and anti-dumping legislation upon lines adopted by the United States and Preferential trade within the Empire are recommended.

Imperial War Cabinet.

A Parliamentary Supper.

LONDON, June 13.—(10-55 P. M.)

The second sitting of the Imperial War Cabinet was held to-day. The feature of this year's conferences is that the Dominion Ministers have been furnished with rooms in the offices of the War Cabinet in Whitehall gardens. A Parliamentary supper will be given to the Dominion representatives in the Royal Gallery of the House of Lords on 21st June by the United Kingdom branch of the Empire Parliamentary Association.

Committee on Electrical

Trades:—Its Report.

LONDON, June 14.

(3 A. M.)—The Departmental Committee of Electrical Trades has presented its report to Parliament. It says that startling evidence has been submitted of the manner in which German or American control has been secured in the existing companies in British Dominions and recommends legislation in the matter. It is suggested that India and Dominions should take stock of their facilities for generating electricity whether from water-power, coal, oil or other resources of energy and should appreciate their growing importance to the Empire. The Committee urges that electrical supply ought to be considered as a matter of imperial importance. The Empire's resources in this connection should not pass into alien hands. The Engineering Committee's report recommends that all Allies impose a surtax against products of present enemy countries subject to progressive diminution and that for three years after the war. No conference or arrangement be permitted between British Shipowners and the present enemies.

One Year of Food Rationing.

Situation in Britain More Hopeful.

LONDON, June 13.—(10-10 P. M.)

On the eve of the completion of Lord Rhonda's first year as Food Controller, Mr. Clynes, Assistant Food Controller in a statement to the Press representatives at the House of Commons said:—Although the future shortage of certain articles which must be transported long distances might occur the country would never again have to undergo a period of trial and suffering like last autumn and winter. In none of the belligerent countries were civil populations so composed and assured as regards the food situation as in Britain. We had done very much better in a half year than Germany with all her boasted organising ability had done in two years.

100 Millions Worth of Wool.

To be Purchased from Australia.

A Great Transaction.

LONDON, June 14.—(12-50 A. M.)

A Telegram from Melbourne says that the Imperial Government has purchased the whole of Australia's wool clip for the period of the war and one year afterwards. The first two clips involve a sum of a hundred million sterling. This is the largest wool transaction in the history of wool and ensures the commercial and financial stability of Australia.

Imperial War Conference.

A French Comment.

London, June 13.

PARIS.—Commenting on the meetings of the Imperial War Cabinet the "Eclair" says everyone in France appreciates the heroism and devotion with which the British Colonies including Africa, Canada and Australia have contributed in every shape and form their material and moral assistance to the Mother Country in the Allies'

struggle against the Germanic power. The French people will accordingly unanimously approve such new measures as may be adopted with a view to giving further force and importance to this assistance.

Exchange of Prisoners.

Debate in Parliament.

LONDON, June 13.

In the House of Commons Evelyn Cecil said:—As exchanged prisoners were liable to fight again would the Government refrain from concluding any agreement with Germany on the basis that starved British prisoners in Germany were man for man equivalent to better fed Germans in Britain, especially as such arrangement would not only be unfair but would encourage further cruelties to future British prisoners in Germany.

Mr. Hope replied that the British delegates at the Hague were fully alive to these considerations.

No Winter Racing.

LONDON, June 13.

The Government has decided in view of the strain on railways that there shall be no racing this winter.

LONDON, June 11.—(4-10 P. M.)

In the House of Commons Mr. Hope stated that Government was considering the question of supplementing the Anglo-Turkish Berne agreement by a wired agreement.

Colonies

Australian Affairs.

Industries for Returned Soldiers.

Wheat Crops Guaranteed by Government.

LONDON, June 13.

MELBOURNE.—The Federal Repatriation Department's expert committees are enquiring into the question of starting new industries for returned soldiers including the construction of cement houses and the manufacture of telephone instruments.

The Acting Premier, Mr. Watt has informed the State Ministers of Agriculture that the Commonwealth is unable to undertake to guarantee the 1919-20 wheat crop but will guarantee 4-4 per bushel for the 1918-19 crop.

America

Anniversary of the Arrival of

American Troops in France.

President Poincare's Telegram.

LONDON, June 13.—(8 P. M.)

PARIS.—On occasion of the anniversary of the arrival of the first American troops in France, President Poincare telegraphed to President Wilson saying that the Allies are at present though the harvest hours of war, but the rapid formation of the new American units and incessant increase of maritime transport are unfailingly conducting us towards the day when equilibrium will be re-established and balance swing in our favour. The Allied armies will take a decisive revenge on the enemy and by common victory lay the foundation of peace corresponding to President Wilson's solemnly laid down principles.

Italy

Austrian Battleships Torpedoed.

Daring Italian Feat Described.

Two Motor-Boats Attack Dreadnoughts.

LONDON, June 13.—(7-50 A. M.)

A Venice despatch says:—The two Italian ships which torpedoed Austrian battleships were motor-boats and the united crews were only thirty men. One was commanded by Capt. Rizzo, a Sicilian, who was a mercantile officer before the war, and had distinguished himself by innumerable acts of daring in the war, including the torpedoing of the battleship "Wien" in Trieste Harbour. The other was commanded by a midshipman. Capt. Rizzo interviewed, said he was cruising among the Dalmatian islands when he was astonished, thirty miles south-east of Pola, to see a column of smoke. He changed his course thither, and saw an enemy squadron. There was no time to wonder why the enemy had come out, but thinking he would never get such a chance again he ordered the midshipman to do as he thought best. He himself made straight for the enemy. The enemy did not see or hear Rizzo's boat which slipped in between the second and third escorting Destroyers, as they passed. The former sighted him and blew alarm whistles, and began firing shells which passed overhead. Rizzo was already through the line, and was only five hundred feet distant from the battleships when she discharged her torpedoes. One struck level with the funnels, and the second further aft. Both exploded. An Austrian destroyer tried to ram Rizzo, thinking that he was unarmed, but Rizzo dropped a depth charge which failed to explode. A second depth charge was more effective, and the Destroyer was badly hit, rose in the sea, and rolled like a drunken man. Rizzo slipped away dodging the third Destroyer, and escaped. The whole affair lasted twenty minutes, meanwhile the midshipman's boat attacked the rear of the convoy and fired two torpedoes at a battleship. One missed, but the other hit her full in the stern and the midshipman sped after his companion. Italian aircraft sixteen hours later saw masses of drifting wreckage. Aircraft which visited Pola report that only one Dreadnought is there as compared with four previously.

Central Powers

War Office Criticised.

Correspondents Reports Ridiculed.

LONDON, June 13.

AMSTERDAM.—In the Reichstag to-day much criticism was levelled at the War Office. The practice was denounced of affording to subscribers to the war loan favoured

treatment in regard to military leave. War correspondent's reports were ridiculed. It was asserted that soldiers at the front had written that the correspondents' nonsense was intended for home consumption and was becoming intolerable.

The Suffrage Bill.

LONDON, June 13.

AMSTERDAM.—According to a Berlin telegram the suffrage bill has passed the fourth reading in the Prussian Lower House, with a proposal to Conservatives and National Liberals for the introduction of proportional representation in the mixed language districts and the eastern provinces.

Mutual hatred among Enemy Soldiers.

LAHORE, June 13.

LONDON, June 11th.—Reuter's correspondent in Macedonia says that prisoners taken on Vardar include Bulgars, Germans and Turks who are all inspired by mutual hatred. The Turks state that it is impossible for them or the Bulgarians to escape from German domination and they prefer imprisonment in Greece to serving German masters and suffering Bulgarian insults.—("C. & M. Gazette".)

Hindenburg's Puppets.

LONDON, June 13.—(6-20 P. M.)

Yesterday's Suffrage Vote in the Prussian Diet signifies the triumph of the Conservative and a deathblow of promised democratisation of Prussian Parliament. Socialist Deputies derided the Government's talk of dissolution saying Government were merely Hindenburg's puppets.

Submarinism Lessened.

LONDON, June 14.

PARIS.—A Semi-Official statement says:—Submarines have lessened greatly in the western and central English channel since the blocking of Zebrugge and Ostend. A number of submarines operating has also appreciably diminished owing to the severe losses in recent months.

France

Situation in Paris More Grave.

Enemy's Gain of High Ground.

LAHORE, May 14.

LONDON, June 11th.—Paris appears to regard the situation as somewhat more grave doubtless owing to the fact that the enemy's gains yesterday included some high ground of local importance. It is emphasized however that the price for the advance has been a most prodigal waste of life.—("C. & M. G." special cable)

Exodus from Paris.

only Holiday Excursions.

LONDON, June 14.—(4-30 A. M.)

PARIS.—The "Temps" says:—The spectacle of carriages and omnibuses crowding to the stations full of luggage must not be regarded as indicating a general exodus in consequence of the German offensive. Though undoubtedly many people are taking to their usual holiday resorts, valuations, heirlooms, title deeds etc such precautions are quite natural under present circumstances.

1231 Millions of War Bonds

Sold in France.

LONDON, June 14.

PARIS.—In the Senate on the Budget debate the Minister of Finance stated that the month of May 1917 had been hitherto a record for sale of national defence bonds, namely 1231 million of francs but this was exceeded last month when the total was 1532 millions. Paris alone subscribed 926 millions as compared with 805 in May last year. These figures are most eloquent in view of the trials that France and Paris are at present enduring.

Russia

Anti-Soviet Plot.

Pro-Germans and Pro-Allies.

LONDON, June 13.

MOSCOW.—5th June It is semi-officially declared that the counter-revolutionary plot includes both Militarists and Monarchists, the latter favouring the restoration of the Monarchy by an understanding with Germany and the former wishing for a resumption of the alliance with the Western Powers. Notwithstanding divergence of views both parties have agreed on a common platform with the object of overthrowing the Soviets. The central figures of the plot are Generals Douguet and Savinkoff. The plot aims at isolating the Ural region from Central Russia and compelling the Soviets to capitulate owing to lack of supplies. The Cossacks under reactionary officers are holding themselves in readiness in the East.

A telegram from Moscow says:—The Persian Charge D'affaires has presented a note protesting against the treatment of Persian population by Soviet representatives in Turkestan.

General

Chinese Subscriptions in

Shanghai for War.

LONDON, June 13.

SHANGHAI.—In the British Tank week in Shanghai the Britishers subscribed £429,605 equivalent to nearly £71 per capita. The Allies subscribed £14,500 and neutrals £5,200. In consequent the Chinese Tank week the Chinese subscribed £1,19,100 which is a most gratifying testimonial to the Chinese good feeling towards Britain.

French Eastern Communique.

LONDON, June 14.
(1-50 A. M.)—The French Eastern communique says: Operations at Mounts Kama and Lenta have been successful. We advanced on the summit of Coratop to the source of Skumoi and also on Mount Kukri. We penetrated into Laparato on the left and we held the Capen. Advances in fifteen kilometres deep on a front of eight kilometres. We captured eleven villages, considerable booty and took over three hundred prisoners.

Opium Stocks in China.

SHANGHAI, June 12.
The Chinese Government has taken over the stocks of the opium company amounting to seventeen hundred chests at 5,200 taels per chest. It is believed that Peking officials are forming a monopoly to which the Government will resell the stocks at 8,200 taels per chest. A large increase in smuggled opium is forecasted.

Western Front

Enemy's Efforts for Compiègne.
The Fighting Favourable for Allies.

LONDON, June 13.
There is a growing tone of optimism in newspapers as it becomes clearer that Germans have been checked. They have certainly compelled the French to withdraw from the northern end of the salient on the left bank of the Oise including Carpiquet wood and plateau but the French have retained a strong belt of territory north of the Aisne and it is to threaten this from the rear that the Germans launched the new attack south of the Aisne on a not very wide front. At the same time the Germans balked of their efforts to reach Compiègne frontally hope to attain their objective by this outflanking attack. Compiègne is still eighteen miles west of the scene of the new operations with the forest of Compiègne intervening. It has already been pointed out that the limited success of the Germans on Sunday, the enemy's heavy loss and the vigour of French counter-attack sharply distinguish the present from the March battle. The favourable feature of the new development is the general tendency of the fighting to rivet an increasing proportion of German resources in the south. There is now no talk of a formidable German stroke in another direction.

Situation Well Under Control.

The German War Minister in the Reichstag yesterday boasted that the battle was already won and General Foch's reserve wiped out. But this is not supported by facts for there are still great obstacles like the Villers Cotterets forest to be overcome; while the line of the Allies is established and the character of the fighting is apparently changing in their favour. General Foch indeed seems to have the situation well under control.

French Successful Counter-Attack.
Guns Captured.

LONDON, June 14.—[3 A. M.]
Last night's French communique said: Germans powerfully counter-attacked between Courcelles and north of Berry. They were caught by our fire and compelled to retire to the starting point with heavy loss and without approaching our positions. The material captured in our attacks on the 11th included ten guns of which four were heavy guns and numerous machineguns. The day was quiet between the Oise and the Aisne. Enemy south of Aisne continued his drive between the Aisne and Forest of Villers Cotterets. Repulsed at most points enemy gained footing in the village of Laversine. All his attempts to debouch from Courcelles and advance west of Verteuille Farm completely failed. Enemy did not renew attacks in the afternoon. Germans momentarily penetrated our lines north of Corcy but were ejected and we restored our positions entirely. There was lively artillery activity in the region of Ourcy in the direction of Champiat and Larcade. All was quiet elsewhere. Our bombing squadrons yesterday dropped six tons of projectiles on the battle zone and twenty-five tons on night of the 12th and the 13th, on communications, convoys, and marching troops in the enemy rear. We bombed also the villages of Raucourt, Reconsurmatz, Orville and Sorel and regions of Roye and Guignicourt. Several fires were observed. Sixteen enemy aeroplanes were killed or disabled. Thirteen enemy machines were killed by gunfire in the first week of June.

Incalculable Hazards Still Remaining.
Bavarian Crown Prince Reserves Intact.

ALLIES SUFFER FOR WANT OF MANOEUVRING GROUND
LONDON, June 14.—(7-15 A. M.)
The German yesterday continued to push westwards near Soissons where they are trying to envelop Villers Cotterets Forest and squeeze out the French who remain north of the Aisne. Their effort had little result. They held on, on the whole of the new front between Mondidier and Noyon while between the Aisne and Villers Cotterets Forest they only progressed about two miles in two days though they succeeded in off-ering lodgments at three points north of the forest. Such lodgments however have little value in this battle in which fighting has reverted to primitive stage. Trenches are practically non-existent combatants using natural cover creeping through bushes and cornfields even camouflaging their helmets with grass and leaves. Such advances as Germans have achieved has nowhere been uniform and has only been effected by heavy loss. The latter indeed continues to be vital factor in the strategic situation together with the fact that American weight is beginning to tell.

The correspondent dwell on the difficulties of enemy reinforcing front line and filling up gaps in divisions with men partially recovered from wounds with poor troops withdrawn from Russia and with miners and workmen hurriedly mobilised. But the serious feature is the fact that the Bavarian Crown Prince still retains the bulk of his reserves intact which he can use wherever he likes either in Flanders or east of Rheims. There are thus still incalculable hazards in the battle in which the Germans are fighting against time and Allies are suffering from lack of manoeuvring room.

French experts who loudly praise General Foch's handling of troops and point out that he, though in much less degree, is now enjoying the advantage previously possessed by Germans, namely ability quickly to move troops to different points as the French in the present battle occupy the interior of a semicircle.

LONDON, June 13.—[11-55 P. M.]
In a communique with regard to aviation Marshal Haig says: Our squadrons on French front destroyed fifteen enemy aeroplanes. Some fell in flames and others broke in air. One British machine is missing. On British front we destroyed five German machines and drove down two out of control. Two British are missing. We dropped twenty-two tons of bombs in day time on various targets including Leen junction also on railways at Courcelles, Armentières and Chaulnes dump at Bapaume and docks at Brozes. Many heavy bombs were dropped on Meuseval rail stations and sidings during two successful raids in afternoon of 12th June.

Squadrons on 13th June attacked Trevel station. Another squadron dropped a ton of bombs on factories and station at Dillingen. Simultaneously factories and station at Hazendargin were subjected to attack. Direct hits were observed on two furnaces at Dillingen. Enemy aircraft attacked bombers. One German aeroplane was destroyed and two driven down. One British is missing.

An Unusually Successful French Raid.

LAHORE, June 14.
LONDON, June 11th. The French carried out an unusually successful raid on Asiago plateau and crossed 800 yards of open ground on a kilometre front and penetrated to a depth of a mile smothering every Austrian machine gun before it could open fire and bringing back 20 prisoners without sustaining any casualties.—[C. & M. Gazette].

LONDON, June 13.—[10-55 P. M.]
In to-night's communique Marshal Haig says: A successful operation in the neighbourhood of Morris yielded forty-eight prisoners six machineguns and a trench mortar.

The American Communique.

LONDON, June 14.
(10-0 A. M.)—The American communique dated 13th June says:—We captured the last German position in Belleau Wood on the afternoon of the 12th taking thirty prisoners. Heavy enemy attacks on Thursday on a one and half miles front on the line of Belleau-Bouresches proceeded by intense artillery fire completely broke down leaving our position intact. Enemy's losses were severe. Our airmen on the night of the 12th effectively bombed the station of Dommary-Baroncourt northeastward of Metz. All returned.

Enemy's Irreparable Losses.

LAHORE, June 14.
LONDON, June 13th.—The correspondent of the Exchange Telegram Co., with the Americans says that the operations on the 6th June afforded an insight into the enemy's position which was immediately exploited. The Americans continue to dominate their adversaries who suffered irreparable losses.—[C. & M. Gazette.]

Great Enemy Losses.

Ceaseless Stream of Men Thrown in.

LAHORE, June 14.
LONDON, June 11th.—The American correspondent with the French armies states that the enemy is ceaselessly throwing in fresh divisions in an unprecedented manner. His losses up to yesterday only were estimated by the "Journal's" military critic as equivalent to five divisions.—[C. and M. G.] cable.

Latest Telegrams.

LONDON, June 14. [3-25 P. M.]
The French communique says:—Only local actions occurred during night. We made several successful raids north of Greveaux region and at Courcelles and brought back thirty prisoners we made progress near Des Loges Farm. Hostile attack in region of Antheuil completely failed. Between the forest of Villers Cotterets and Chateau Thierry artillery duel continued actively during the night. Our patrols took prisoners in region of Eussieres west of Rheims and in Champagne.

LONDON, June 14.—(2-5 P. M.)
The British communique says:—We carried out successful raids last night in the neighbourhood of Neuville, St. Vast and Givenchy-Labasse. Patrol encounters resulted to our advantage southwest of Carville and northwest of Mervide. A strong attack early to-day on our new post southwest of Morris was completely repulsed. There was active cannonading in Villers Bretonneux sector and in Scarpe valley.

LONDON, June 14.
ATHENS—Jewish newspapers at Salonika publish a communique from the Grand Rabbi urging Jews of Greece to go to the front and fight for the Allies.

LONDON, June 14.
ROME.—In the Chamber the Finance Minister declared that Italy's internal credit was better than before October 1916.

LONDON, June 14.
A telegram to "Times" from Tokio dated 6th instant says: A Council of Field Marshals was held to-day attended by Field Marshal Yamagata and Terachi and also Minister of War and the Chief of staff. It is understood that the Council of Field Marshals and Admirals of the Fleet will meet on the 10th inst. The Asahi says to-day's conference considered the adoption of corps system similar to Germans abolition of brigade system and increase of the army to twenty-five corps consisting of two divisions each of three regiments. Alterations are

(Associated Press)

United Provinces

Enemy Held on both Flanks.

ALLAHABAD, June 14.
A "Pioneer" cable says:—In attacking a strongly held line where the Allies were ready for them the Germans have again suffered appalling losses, besides making comparatively little progress.
According to M. Marcel Heutin of "The Echo" the enemy has been so well held on the flanks of his attack that further progress would give him instead of the desired broad salient from which an advance towards Paris would be feasible, a new salient flanked by two reentrants, all three so narrow that their speedy flattening by some means or other seems certain.

Combing Government Officers.

For War Purposes.
Substantial Response.

ALLAHABAD, June 14.
The "Pioneer" understands that the response of Provincial Governments and Administrations to the appeal to release further officers for war service has been most substantial especially when large number of officials secured by previous requests of the same character is taken into consideration. Before this appeal was issued one thousand Gazetted Officers had been released for war purposes and many of them have gained distinction in the Army while some have made the supreme sacrifice in the cause of human liberty. It is believed that out of seven candidates who passed the Indian Civil Service examination in 1914 and were retained for Military Service only one survives others having fallen in the war.

South India

Mr. N. E. Marjoribanks on relief at Madras is transferred to the Coimbatore District and Mr. John Kenneth Lancashire on relief at Coimbatore is to revert to Pollachi.

ALLAHABAD, June 14.
LONDON, June 6th:—Sir Valentine Chirol in the first of a series of articles in the "Times" on Indian reforms points out that the firmest imported into India's ancient life by western methods of Government and education has been at work for more than a century with ever increasing force. Meanwhile the Government party owing to a reluctance to interfere with the religion and morals stood aloof from the subtler changes that the life of India had undergone and no comprehensive enquiry into the state of India has taken place since the mutiny. The Morley-Minto reforms were the out come of an exchange of views between two statesmen whose knowledge of India was obviously limited. After referring to the effect of the war on the Indians position in the Empire the Government pronouncement of last August and Mr. Montague's service, Sir Valentine Chirol intimates that in subsequent articles he will consider the following questions:—How can Indians who have scarcely acquired the most elementary notion of Self-Government be most speedily educated up to democratic institution? How can any form of popular elective representation avoid conferring undue ascendancy on the small section of educated Indians? What powers carrying a real sense of responsibility and affording administrative experience can be given Indians without an undue weakening of the Government's paramount authority? How can the interests of the inarticulate masses and those who stood along from western education be safeguarded? Will British administrators who have hitherto praised themselves on their efficiency reconcile themselves to helping Indians to gain experience at the cost of efficiency? What will be attitude of Indian Princes and the effects of even the beginnings of responsible Government on the Rajah, control over provincial governments and the Secretary of State's control over the Raja.

LONDON, June 10.
When the German advance had lost its momentum the enemy by his 1918 offensives had created three salients the intervals between which constituted salients in the allies line. It was perfectly obvious that the next Boche move must be either the creation of a fourth salient somewhere between Rheims and the Swiss frontier or an endeavour to unite the two existing ones by destroying the allies salient between them. The advantage to the enemy of thus gaining elbow room was so evident that he cannot have hoped to find either salient weakly held. This movement commenced on Sunday morning and differs from the attack made in March April and May in not being aimed at the weakest point discoverable and in almost a complete absence of the element of surprise. As regards the latter a feature of the reports of our aeroplanes from whose observation the enemy could not wholly screen his preparation had confirmed the deductions of strategists. Owing largely to the configuration of the ground our retreating forces had not the same opportunities of punishing the enemy during the May attack as in March and April and the Allies claims in this respect are studiously moderate this time.

In attacking a strongly held line where the Allies were ready for them the Germans have again suffered appalling losses besides making comparatively little progress. According to M. Marcel Heutin of the "Echo de Paris" ten divisions were identified by six o'clock on Sunday morning. Four more arrived in support at 11 o'clock and 5 others echoed in the rear of the central attack. The enemy has been so well held on the flanks of his attack that further progress on yesterday's lines would give him instead of the desired broad salient from which an advance towards Paris would be feasible a new salient flanked by two reentrants all so narrow that their speedy flattening by one means or other seems certain.

KARACHI, June 14.
The Karachi Chamber of Commerce has wired to the Governor of Bombay warmly applauding His Excellency's decision to exclude local politics from the consideration of Bombay War Conference. The Chamber Committee have further wired that they most strongly support Lord Willingdon's Government in its work of concentrating on war efforts to defend India and the Empire and that they feel strongly that all politics should be sternly barred until the national danger has been overcome and the enemy crushed "Pioneer's Cable".

గంజాము పారిశ్రామిక సభ

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సాంఘిక సంస్థల సంఘము.

గంజాము జిల్లా సాంఘిక సంస్థల సంఘము. ౧౨ వంశము ౧౨ వంశము.

మన దేశము పనివాండ్రయందేమి కలుగుచున్నదో గురించి తెలుసుకొనుటకు.

ఎందరినీ దేశీయులు సహాయపడెను గాని మనము జీవించుట.

జపాను, జర్మనీ దేశములు పారిశ్రామిక పరిశ్రమలను అభివృద్ధి.

మనకు విదేశీబట్టలమీదనుంచి నష్టములు చేత యీ దేశపు.

గవర్న మెంటువారి సహాయము మనకు అత్యవసరము.

మన గంజాము జిల్లా చాల పరిశ్రమలందు భాగస్వామి.

అల్ప కాలములో నామావృద్ధి లగుటకు సంజాములేదు.

వ్యవసాయమునందు మనవారు దుష్టులయిందేమి గతమిడుట.

గంజాము పారిశ్రామిక సభ

సంగ్రహ రామాయణము:— ఇది క్రింది వివరములు.

జాతీయ ప్రచురణములు:— జాతీయ ప్రచురణములు.

చక్క, సహాయముగ, చర్చింపబడినది. ఈ గంజాము జన.

ఇంటర్మీడియేట్ పరీక్షలకు గురించి విశేషము లాక్షణ.

కృష్ణ జిల్లా కలెక్టరు తాలూకా కోటకల్లు నుండి యొక రిట్లు.

ప్రజాభిప్రాయములు

విశేషములకు సూచన.

రాజమండ్రి పురవాసి; పెదపట్నంలలో జేకాభిమాని; పేయర్లను బాటును ప్రకటింపజాలము.

పెట్టాము విశేషములు: చాటకమండలి పేరుకుడు; కూచిపూడి విశేషములు; నియోగిమహాజనసభ యేమైనది? పుల్లెటి కురుపశేఖరుడు; ప్రకటింపజేసేందులకు చింతించుచున్నాము. సంపాదకుడు.

I

పరిశ్రమాభివృద్ధి.

అయ్యో, మనదేశమున తయారగు వస్తువులనే కొనుగోలు అని కొన్ని నే మనదేశమునకు మనకు మేలుకలుగును. మనదేశమున కూలివారి తగినంత దొరకక మనల బాధింప నెంచు కూలి వాండ్లను మన పరిశ్రమల కృత్రిమతనమైన సారికత్తును మనము తొలగింపవచ్చును. వారిబాధనండి మనము తొలగవచ్చును. అటుగాని దొవమే మనల నింతకష్టముల పాలుచేసినది. చవుకగానూ: నని విశేషకష్టముల కొన్నందుననే మనదేశపు వస్తువుల తయారుకాకుండుటయు మనదేశపు వస్తువుల తయారు కానికారణమే మనదేశమునకి పనియు కూలియు లభింపక పోవుటయు పనితేకపోవుటలన సోమరితనమును కూలి దొరకా నందులన దొంగతనమును ప్రబలింపి.

మనదేశపు భాగ్యవంతులు మనదేశపు పనివారికి పని కల్పించకుండుట, మనదేశపు వస్తువులు ఇతరదేశకష్టములనే అమ్ముట, మనము ఇతరదేశపు వస్తువులనే కొనుట, ఇంత కన్న లాభిజరుగుటకు వేలకారణములేదు. కాన ఇంతట వైన భాగ్యవంతులు కలిసి ఇంతవరకునచ్చినట్లే తృప్తిపడి ఇప్పటివైన తమభాగ్యమును ప్రకటించు పెట్టుటకు ప్రార్థించు. నెల్లూరు. దేవాభిమాని.

II

ప్రత్యేక దేశీయమహాజనసభ

అయ్యో, కడచిన దినములకు మాసాంతమున మన ప్రభుత్వమువారు మనకు కార్యదర్శిగ రానున్న మాంటాగు ప్రభువు గారిని మనదేశమునకు వెళ్లి మనదేశము స్వపరిపాలనావిధానమున కర్హురాలవునో కాదో యను విషయమును విచారించు మని చెప్పి ఆంగ్లేజులనుండి పంపిరి. వారిక్కడికి వచ్చి ప్రజాభిప్రాయమును బాగుగ జూచిరి. కాని వారిని దేశీయమహాజన సభ కావ్వలము చేయగ వారు రుజువుండ్రి. వారు మన దేశము ను గురించి ప్రచురపరచుటచే విధానముల నింకను ప్రకటిం చి యుండలేదు. వైసభ రాజోవు మాసములో జరుగనున్నట్లు పలువురు విశేషకులు వ్రాయుచున్నారు. వారు వ్రాయు శేఖలలో కొందఱు రాజమహేంద్రవరమునందు జరిపిన బాగుడు ననియు, మఱి కొందరు కాకినాడయందు జరిపిన బాగుడు నని యు, మఱి కొందరు బందరునందు జరిపిన బాగుడుననియు మాచించుచున్నారు. దేశీయమహాజన సభ లక్ష్యములలో గాని, బాంబాయి కగరమందు గాని జరుగుటకు వీలులేదని పాకక మహాశయుల కెల్లవకు విదితమే. అట్టితేటి వైసభ ఆంగ్లేయం దలమున జరుగుట నుపసద్ధము. ఈసభ జరుపుటకు తగిన స్థల ము బందరు పట్టణము. ఎందుకన జాతీయనాయకుండై వెల యును తనదేవతయనంతయు దేశాభివృద్ధికి ధారవోసినకోవల్ల మామయిరావుపంతులుగారును మన మాతృభాషకు పులిరల్పమై పిలిచియు ప్రతివాదము వెలువడుచు అజ్ఞానాంధ కారమున బడితన్న కొనుచున్న వారిని విద్య యను జ్యోతికల్ల నాకి జ్ఞానాంధకరములు వెదజల్లుచు కృష్ణాపత్రికాసంపాదకీయమైన యెట్లుగొని కృష్ణరావుగారును, భో. పట్టాభి శివరామయ్య గారును తదితర ప్రముఖులును ఆ పట్టణములో నుండగ ఈ సభ నిర్వహ్యముగ జరుగునకుటకు సందియములేదు. బందరు పోలీస్ సభ నావ్యవస్థమేనే గాక మాన్యుని అగ్రాసనాధిపతి గ నెన్నుకొనుదురుగాక! లోకమాన్యుడు సభాధిపత్యము వహించు మనదేశ కొన్ని నూత్రముల నుపదేశించినగాని మనకు స్వపరి పాలనముగాని, దానిని సంపాదించుటకు చేయవలసినప్రయత్నములు గాని అలకడవు.

కడరంగం వడ్లమూడి పూర్ణచంద్రరావు. జూలై 12.

III

ఆంగ్లేషత్రిక - కృత్రిమత.

అయ్యో, విశేషప్రచారముగల వార్తాపత్రికలనే ఆంగ్లేష తన నిరంతర శ్రమప్రయాసలతో స్వభావ యేమాత్రమున లేని ఆంగ్లేజులను నతిదైగ్యముతో ఆంగ్లేషత్రికను నెలకొల్పి

ఆంగ్లేషుల కపురాపమైన సంకల్పనాది సంచితను అధికశ్రమ తో ప్రచురించుచు ఉచితమునదగినంత స్వల్పములను మనకే చందాదారుల కిందించుచు ఆసంఖ్యకులగు పాఠకుల నాకర్షించుచు దినదినాభ్యుదయము గాంచు తమే పత్రికాప్రియ పుత్రికామణితో స్వదేశమునకువచ్చి ఆంగ్లేషులకుగల కొరతలలో దైనికపత్రిక ముఖ్యమనియెంచి దానిని స్థాపించి ఆతిసమర్థతతో నిర్వహించుచు ఆంగ్లేజులను మనాత్మేవయు ఆంగ్లేష మహాజనులకు మనోపకారమును చేయుచున్న కార్యకూరులను నిమగ్నంకడే భక్తభావములను నగు శ్రీకాశీ నాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి ఆంగ్లేషలేవెప్పుడు కృతజ్ఞతాపాటలు? ఆ మహాశయుడే ఆ ఆంగ్లేషులమే పూనుకొననియెడల ఆంగ్లేషులకు దైనికపత్రిక లభించియుండదుగా! ఆంగ్లేష మహాజను లందరునుగలసి సుమారు ఆరుసంవత్సరముల నుండి ఆంగ్లేషాను దైనికపత్రిక నెలకొల్పుటకు శిర్యానములును ఆర్థాటములును అసంపూర్తి ప్రయత్నములును జరుపుచు మానుచు నచ్చుచుండినను ఇప్పటికా యుద్వేగము గలిచుచున్న మనకు వైదిష యముయొక్క యధాగ్రత గోచరించుచున్నది. ఓ ఆంగ్లేషులూరా! పుత్రికాసంపాదకులు చందావెల నెలకు 1-8-0 ఇంతటినుండి నిర్ణయించు చున్నట్లు పుత్రికామణియును విన్నవించుచున్నారు. పరునెనిమిది రూపాయలకుతక్కువ చందాగల దినపత్రిక కాగితాల చౌకలోపలలో సహితము ఒక్క ఆంగ్లేషపత్రిక తప్ప యేభాషలోను లేదనట మన మెఱిగిన విషయమే. దినపత్రికా వ్యయములలో ఒక్క తంతివార్తలకే సంగ్రహము సుమారు రు. 8 తేల రూపాయలు వ్యయమగుచున్న దన శ్రీ నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి వ్యయభారమెంతో తెలియగలదు. కావున ఆంగ్లేషపత్రికాగ్రాహకులూరా! తామందరు పత్రికను మునుపటివలెనే నుండుకూడ ఆదరించి శ్రీపంతులవారి యుద్వేగమును ప్రోత్సహించి కృతజ్ఞతై స్వధర్మబుద్ధితై వర్ధిల్లెదరుగాక!

మం. వేంకటేశ్వర్లు.

IV

ఆంగ్లేషసారస్వతముహాసభ

అయ్యో, సంస్కృతవిద్యకాలల పథకము దొరతనము వారిచే నేర్పరచబడి చాలకాలమైనది. ఏమట్లు ప్రాచ్యవీరుడ పరీక్షలు నిర్వహించినది. ఈ విధము పరీక్షల పథకములనుబట్టి చూచిన, ఆ సంస్కృతవిద్యపథకము విశేషముగ మార్పు జేందవలసియున్నది. విరువపరీక్ష లేర్పడిన ఏమట్లు నిప్పటికి నాలుగు సంవత్సరముల పరీక్షలైనవి. ఇంతవరకు దొరతనము వారు ఏలయో ఆ పథకమును సవరింపలేరి. సంస్కృత విద్య పథకము రెండుకరకులుగ విభజింపబడినది. ప్రథమశిక్ష అన్నతశిక్ష యని. ప్రథమశిక్షయందు నాలుగు కరకులు అన్నత శిక్షయందు చాలు కరకులు. విరువ పరీక్షలు పుట్టిన పిదప అన్నతశిక్షయందు నానింటిలో మూడింటి యావశ్యకత పోయినది. కడను మూడును విరువ పరీక్షలను జెప్పుటకు విద్యకు క్రింది భాగముల సంకరపు లేర్పరచబడవలయు ప్రథమశిక్ష యిప్పుడున్నట్లుండి కొంతవరకు ప్రారంభవిద్య నందినవారు గాని యీ విద్యకాలలో జేర నర్హులు వారు. అని సంపూర్ణపథకము కావలసి వచ్చినచో వింకొక్క కరకు అక్షరాభ్యాసము ప్రారంభించి యుంచవలెను. మొత్త మక్షర కరకు మొదలు విరువ పరీక్షలకు జేరువరకును నెనిమిది కరకులు లుండిన జాలను. ఈ పూర్వరంగవిద్య యీ యెనిమిది కరకులుగను క్రమముగ విభజించి విరువ పరీక్షల చదువు వారల నుశిక్షింతులను జేయవలయును.

సంస్కృతముతో గూడ జరుకుటకు విరువ పరీక్షల రెండవభాష కందు క్షియే లేదు. రెండవభాష యనిన నీయాంగ్లేజులను వాంఛమయే నాయభిప్రాయము. దీనికి ఆంగ్లేష పంచకావ్యములును బోధింపబడవలయు. ఇవీవరకున్నది గాక యిది క్రొత్తగా నా పథకమునందు జేర్చబడవలయు. ఈ పథకము సవరణ జేయట యెంతో కష్టముగ జరిగిన నంత మందిరి. రాజోవు నాంగ్లేష సారస్వత మహాసభయందు విశాఖ పట్టణమున నీ విషయమగు శిర్యాన మొకటి ప్రతిపాదిత మగును. దానిని దొరతనమువారిలో ముఖముభిని నివేదించుట కొక ప్రాచీనిధ్యసంఘ మేర్పరచుట యావశ్యకము. సంస్కృతవిద్యకాలలయందు పనిచేయువారు ఈ ప్రతినిధు లేవ్వలెప్పుడుగా నుండవలసినది వారి భిప్రాయములను పుత్రికాముఖమున దెలుప ప్రార్థింతులు. ఇంకొకటి. విద్యకాలము లుల పరీక్షల సిద్ధులైన వారిలకును, అన్నత శిక్ష నందినవారు నాయ్యుల యెల్లమెంటికి భోధనాభ్యాసమునకును ప్రథమశిక్షల నొందినవారిల యెల్లమెంటికి బోధనమునకును చేరుట కవకాశము కలుగజేసిన గాని ఆవిద్యకు జేరువారు విశేషముగ నుండవలెను. ఇందుకుగూర్చి ఆంగ్లేషమహాజనసభ నాలుగు పంక

త్సరములనుండి ఏటేట శిర్యానములను జేయుచున్నది. దొరతనమువారు గమనించుటలేదు. ఈ విషయముగూడ వై ప్రాచీనిధ్య సంఘమువారు దొరతనమువారి యాలోచనకు జేరవలయును. సంస్కృతభాషాభిమానులందఱును రాజోవు సభకు జేరి ఆయా విషయముల నిర్ధారణ చేయుదురు గాక యని వేడుచున్నాడను.

కొల్వాకు, జూలై 12. త. సూర్యనారాయణరావు.

V

గాజుతూములు.

అయ్యో, ఇదివరకు పంటకాలవలనుండి పిల్లకాలముల భారాభముగా ప్రవహించుటకు తగిన తాటితూములు గాని తాటితూములు గాని గచ్చుతూములుగాని యుండుటచే ప్రతి నెంబరు నందుగల మాగానిభూములకును నీరుసమృద్ధిగా లభించుచుండుటవలన కృషివలలు కష్టములను బొందకయే నేద్యము చేయుచుండిరి. ఇప్పటికి సుమారు నాలుగు సంవత్సరముల క్రిందటినుండి డి. పి. డల్లియూ డిపార్టుమెంటువారు ప్రతి నెంబరు నందుగల తాటితూముల నూడబెరికి కాలవకు రెండు వైపులను 4 అంగుళముల గాజుతూములు మైలునకు సుమారు 4 వంతున యేర్పాటు చేయుచువచ్చిరి. ఈతూముల దగ్గరనుండి కృషివలలు భూములలో కాలవలు క్రమక్రమం ఆకాలవల నుండి నీరు పారుదల చేసికొనవలయునట. భూస్వాముల చేలలో కాలవలు క్రమక్రమం వారు సమృద్ధింపరు. డి. పి. డల్లియూవారి వికలమగు కట్టలయందు పిల్లకాలముల క్రమక్రమం కొనదమన్న వారంతయుండే సమృద్ధింపరు. కృషివలలు భూములలోనుండి కాలవలు క్రమక్రమం విస్తరించి యిట్టింతు భారము ప్రభుత్వము వారి వైలే నటుల తెలియచున్నది. ఇక కాలవ రెట్లు నిర్మింపవలయునో తెలియజున్నది. ఒకవేళ నిర్మించినను ఆకాలవలు పెద్దబ్బులేకను లోతుఅధికమగుటచే పలుసారులు పూడిపోవుటయు వానినుండి నీరుసమృద్ధిగావలెకట్ట యస్సాధ్యము. ఏతూము క్రింద యేచేపారుదల చేసికొనవలయునని వారునిర్ణయించిరి ఆతూమునుండియే పారుదలచేయ వలయును గాని సమీక మునందు గల మరయొక తూమునుండి నీరుపారుదలచేసిన అక రాధపులిస్తె విధింపబడును. వారు ఒకపర్యాయమే అన్ని గ్రామముల తాలూకు కాలవలకు యీగాజుతూములను వెట్టిక క్రమక్రమముగా పాతితూముల నూడబెరికి గాజుతూముల నేర్పరచుచున్నారు. పాతితూములు మైలునకు 16 వంతున నుండగా యిప్పుడు నాలుగు తూములు మాత్రము కలవు. తూములైనను వికలమగునని గాక 4 అంగుళముల గలవి. ఇదివరకు 16 తూములనుండి నీరుపారుదల యగుచున్న భూమియంతయు యిప్పుడు యీ నాలుగుతూముల నుంచి రాగల నీటితో నేద్యము చేయవలయును?

ఒరుల సంగతి మన కేలయినయో, కొందరు, ప్రస్తుతావసరములనుబట్టి తమ చేనవద్దనున్న పంటకాలవకు గండికొట్టి ఆములముగా నీరుపారుదలచేసికొనియు నప్పటికేయును తప్పించుకొనుచున్నారు. ఇట్టి యిదివేళపు పని యెవరో యెవరు చేసిన ఆగండిక్రింద పారుదలకాని చేలకు సహితము ఎన్ని యోర్లును గవర్న మెంటువారి చిత్తము వచ్చినటుల విధించు ఆపరాధపు శిక్షలను యితరులచేత కట్టింపజేయుచున్నారు. రాగల పలుకష్టములు ప్రత్యక్షముగా దృగ్గోచర మగుచుండ ప్రస్తుతకష్టమును మాత్ర మెటులనో తప్పించుకొని తిరుగు మాచుట విశేషవంతుల లక్షణముగాదు. డి. పి. డల్లియూ కాభోగ్యగులు యిన్ని యంగుళముల తూమునుండి యిన్నియే కరములకు నీరుపారుదల యగుననిజేయు లేకల ప్రకారము అనుభవమునందు పారుదలయగుట దుర్లభము, నష్టదాయకము. ఇంకను యీగాజుతూములవలన గలుగు నష్టములు వెట్టెలుగలవు గాన యీగాజుతూముల యేర్పాటును రద్దుపరచి పూర్వమున్న తూములనే భూయపరచవలసినదిగా కోరుచున్నాను. తెనాలిలో గుంటూరు వండలసభ జరిగిన సమయమందు కృషివలల కష్టములను వివరింపగా మోచర్ల రామచంద్రరావు పంతులుగారు చెప్పినటుల ఇదివరకు తూములు యొక్కడెక్కడయుండినది? ఆతూములక్రింద ఎన్నియేకరముల భూమిసాగు యగుచున్నది, ఇప్పుడు నిర్ణయింపబడిన తూము లేన్నెచ్చట గలవు? ఎన్ని యేకరముల భూములక్రింద సాగుచేయ వలసినది? వివరముగా తెలుపగల స్థానులను గ్రామమునందుగల సంఘాభిలాషులు తయారుచేసి రామచంద్రరావు పంతులుగారికి పంపినచో సభలయందు చేసిన శిర్యానములకు బలముగా యీస్థానులను సయితము కాననసభయందు ప్రవేశపెట్టి వారికి సాధ్యమయినంతవరకు ప్రజలకు మేలును కలుగజేయగలరు. సంఘాభిలాషులు స్థానులకు తయారుచేసి వెంటనే పంపప్రార్థింతులు.

తమని. త. సూర్యనారాయణ.

జ్వర హరి

దీనియొక్క నామధేయము తెలుపుచున్న జ్వర మను హరించుట కిది సాటిలేనిదను. మలేయా (విష వా) (యజ్వరములకును, విడిచి విడిచి వచ్చు జ్వరముల కును యెత్తినది. కొన్ని వుచ్చుకొనుటవల్ల కలుగు చెబ్బరలు జ్వరహరివల్ల కలుగవు. కాబట్టి దీనిని నిర్భయముగ జ్వరమందు సమయమందును యీ ఔషధము పుచ్చుకొనిన యేలాటి చెబ్బర జ్వరమైనను బొత్తిగా నిలిచిపోవును.

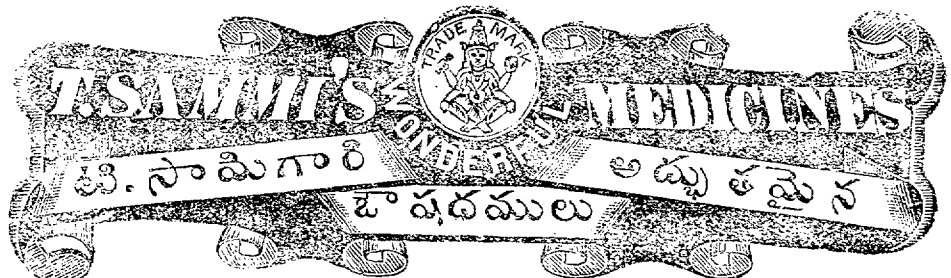
ఈ ఔషధమును గూర్చి వ్రాసిన ఆనేకులలో నొకరి యొక్క ఉత్తరము:-

వకీలు (అటార్ని-ఆట్-లా) మారావ్ పాండు రంగ్ గారు వ్రాసిరి:- మీయొక్క 'జ్వరహరి' జ్వరములను వదులుచుండు అమోఘమైన ఔషధ మని మిక్కిలి సంతోషపూర్వకముగా తెలిపించెదను. వర్షా కాల మారంభమందు సాల్ ఫెట్టిలో నుండు నాగ్రామములలో కూలీలకు అంటుజ్వరము వ్యాపించి పీడించుచుండగా, మ్రాని వారియొక్క 'జ్వరహరి'నికొని జ్వర పీడితులకు ఉచితముగా నివ్వబడి స్వల్పకాలములోనే వీరందరు స్వస్థత చెందిరి.

ఇప్పుడే ఒకసీసాను కొనుము.

ప్రతి ఔషధపాత్రలలోను వర్తకుల కర్తవ్యము వారకును సీసా ఒకటికి వెల 1-8-0, 2-12-0, 11-0-0. మీకు ఈ ఔషధం వారకుడం కష్టమైన యెడల నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

హార్లీస్ గేట్ ఇండియన్ రెమిడిస్ కంపెనీ,
ఒక్లే, బాడెన్ అండు కంపెనీ, ఏజెంట్లు, 15, అరమీనావార్ వీధి, మదరాసు.
(1122) **Agents: Oakley, Bowden & Company,**
15, Armenian Street, MADRAS.

యీ అవుషధములయొక్క గుణాతిశయములకు మెచ్చి యెక్కి విషన్ కమిటీదార్లవల్ల బంగారు పతకమున్ను, వెండిపతకములున్ను బహుచూనములుగా నొసగబడి పున్నవి. (1117)

హిందూ తైలము:- చదునునొప్పి, నరముబెలుకుట కీళ్ల నాయపు, పక్కనొప్పి, కాళ్లు చేతులు పట్టు, పొర్రు వాయపు, తలనొప్పి, యింకా యితరనాయపు నొప్పులు, అతి శీఘ్రముగా స్వస్థగును.
దీని వెల 0-8-0. పెద్దదబ్బి 2-8-0.

హిందుకపాయము:- కడుపునొప్పి, కడుపులో పేగులుకూయుట, అజీర్ణము, ఓకిలింపు, భేది, వాంతిభేది, శీత భేది రక్తభేది, నోటిపుండు, పండ్లనొప్పి, బన్ని, తేలుకుట్టడం, జలుబు, స్త్రీలకు బురుగుకాలుములయందు కలిగెడు కడుపు నొప్పి మొదలయినవిన్ని యింకా కడుపులో కలిగే యే విధ బయన నొప్పులున్న అతి శీఘ్రముగా స్వస్థగును.
దీని వెల ౧. 0-8-0, 0-15-0, 1-12-0.

జ్వరనివర్తి:- సాధారణమైన దినాలపేరట సం దెడి జ్వరములును, వలిజ్వరములు అదన కొండ జ్వరములు, పిత్తజ్వరములు, యింకా పలువిధములైన జ్వరములును బహు త్వరగా నివర్తియగును. దీనివెల ౦. 0-8-0, 0-15-0.

టీ. సామి అద్భుత ఔషధశాల, 92, అణ్ణాపిల్లవీధి, సానూకూరు, చెన్నపట్టణము.

వాంతి బ్రాంతి నివారణి

ఓమం - కర్పూర్

ఓమం-కర్పూర్ అను ఔషధము అతివిశేషము, కడుపునొప్పి, కడుపులో వాయువు మొదలగు వ్యాధులకు ఖండించుటకు ప్రసిద్ధమైన ఔషధము. ఒక సీసా ఎనమండుగురిని బ్రతికించినది.

వెస్టియల్ మిషన్ సొసైటీ రెవరెండు టి. ఎఫ్. నికల్ సన్ గారు వ్రాసిరి:- వాంతిచేడి కలిగినవారికి మీయొక్క ఓమం-కర్పూర్ గుణముచేసినందుకు నేను మిక్కిలి సంతోషముతో సాక్ష్యముచెప్పగలను. 1884వ సంవత్సరమున దక్షిణఇండియాలో నుండు మన్నూరుగిడి అనే నా పూరిలోనున్న చుట్టుపట్ల గ్రామములలోనున్న వాంతిచేడి విశేషముగా వ్యాపించి ఉద్రేకించుచుండెను. ఒకరోజున యిద్దరు మనుష్యులు అందులో ఒకరు పోలీసుబంట్లోను - మిక్కిలి దుఃఖముతో నా యింటికి వందుకుగాను వచ్చిరి. వారికి మీయొక్క ఓమం-కర్పూర్ నుమారు, అనగా నడితరము, సీసా ఒకటి యిచ్చి నాడుక చేసే విధము చెప్పితిని. పక్షులు, అనగా రెండు వారముల లోపల వారు తిరిగివచ్చి నాకు వందనములు చెప్పిరి. ఏమగుచు బిడ్డయిన, ముగ్గురు స్త్రీలును ఓమం-కర్పూర్ వల్ల కాపాడబడి రని సాక్షి చెప్పిరి. వారు చెప్పిన దృష్టాంతము నిజమని నమ్ముటకు నాకు పూర్వమైన కారణము లుండెను.

దీనిని యింటిలో నుంచుకొనుము.

ప్రతి ఔషధపాత్రలలోను వర్తకులయొద్దను వారకును సీసా ఒకటికి వెల ౮. 8, ౧౧. 1, 1-8-0, 2-12-0, 11-0-0.

మీకు ఈ ఔషధం వారకుడం కష్టమైన యెడల నేరుగా యీ క్రింది విలాసమునకు వ్రాయుము.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-8 వెల 0-8-0.
రలనొప్పుల మాన్పును.
పొర్రునొప్పుల కార దోలును. వాయువు పోట్ల పోగొట్టును.
నువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియింట నుండదగినది.
వనమూలికలచే హింసాజేతమందు
శరీరముచేయుజను సునిమందు.
దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నార
అమృతాంజనము దీని బొంబాయి, మదరాసు

నీవు భాగ్యవంతుడ వగుటకు
నే నొక మార్గమును చూపవచ్చునా? అట్లయిన "ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము" ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగ్యుష్టి, సభకట్టు, పరకాయ ప్రవేశవిద్య, వాయువేగ మనోవేగము, సామ్రాజ్యము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, క్రియాసాధనము, మంత్రకాండము, భూతైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్ల పేక తపాసాలు, విచిత్ర విశోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, మనుష్యుని చంపి తిరిగి బ్రతికించుట, శరీరములని తలకాయతేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంతలు కట్టుకొని చూడకుండా వస్తువులపేర్లు చెప్పట, భూమిమయన గజము యెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన నీవు అత్యద్భుతముగా పేజీకే చేరుగలవని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. ఈ పుస్తకమును అమ్ముచేయుట ఈనెల ఆఖరుకు పూర్తియగును. ఈ గ్రంథమును ఇతరులకు 15 రూపాయలకు అమ్ముబడును. ఈ గ్రంథమునే (ధరభాష్ట్రదారులకు) రు. 4 ల కే ఇవ్వబడును. ధరభాష్ట్రదారులుగా చేరునారు తమ ధరభాష్ట్రలోకాడ 1 రూపాయ మాత్రము మిశ్రమార్గద్వారా తక్షణమే యీ క్రింది నిబాసమునకు పంపించి తమ పేరును రిజిస్టరు చేయుచుకొనినచో అట్టివారికి ఈ పరమరహస్యమైన గ్రంథమును మిగత రు 8 లకు వి. పి. గ పంపబడును. (894-984) పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

అట్టిఫిషల్ స్టూలుస్లేటు పలకలు (చుట్టుతగరపు కేసులలో అంచుకలది). (1196)

ఒక్కొక్కటి 10 X 8 గలది	0	6	0
ఒక డజన్ పలకలు తడవకు డజన్	1	4	0
8 డజన్లు " " "	8	12	0
1 గ్రోసు డజన్	8	8	0
బ్లూబ్లాక్ సిరా స్ట్యాక్లు	1	0	6
100 స్ట్యాక్లు తడవకు	1	14	0
1000 " " "	17	8	0

అన్ని ఆర్డర్లు నాలుగవంతు అడ్వాన్సుతో నియ్యకలెను. అడ్వాన్సు పంపకుండా ఇచ్చు ఆర్డర్లు గమనించబడవు. వి. పి. ఖమ్మలు ప్రత్యేకం.
1196 యడ్వర్డు కంపెనీ, గుంటూరు.

అవేక్షితము.
చాలకాలమునుండి లోకజ్ఞానము ఆసక్తికరముగల ఒక ఆసామి పనిలోనుండి విరామము జెంది విఖ్యాతిజెందియున్న యొకరు ఏజెంటుగా నుండుటకు నిచ్చగించుచున్నాడు. నెలకు స్వల్పముగ జీతము నిచ్చిన చాలాను. మంచి ఆనందకారి. వ్యవహారములను పరిష్కరించుటయందు ఆరితేరినవారు.
వివరముల కోరునారు యిట్లు వ్రాసికొనవలయును:-
N. Bhattacharya
356/2, Upper Chitpore Road,
1191 Calcutta.

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

TOHFAF ROSH WATCH & Co.,
Dersilean Watches
Materials; Tools
BHENDI BAZAAR,
Post No. 9,
BOMBAY.
(881) ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలయును.

ఆత్మజ్ఞానా.
శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.
వక్ష్యముల సచ్చారమును గురించిన కాస్త్రీయచరిత్ర
గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి.
విన్నవైతా చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0.8-0
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
సామ్రాజ్య 212, మదరాసు.

గోగుల చిత్ర పటము
ప్రతి 1-8 ౦-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. ఖమ్మలు ప్రత్యేకము.
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
సామ్రాజ్య 212, మదరాసు.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు.

కరోలా.
వాసనలేదు, ఏరుచితేదు,
ద్రవపదార్థము, పులితేపురాదు,
భేదులుగావు, దినము కాతగిన
కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము
గ అయ్యేలాగున సర్వ శోధన
గావించును.
1/4 పౌన, 1 పౌన సీసాలు
సీసా 1-కి వెల
రు. 2-8-0, 4-0-0.

శ్రే జరు గారి
లీవరు టానిక్.
వైత్యమునకు మంచిమందు.
రోగులకు సంభవించు తల
కొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్య
మువలన గలుగు బాధలకును,
అలవలకును, అకలిబాధకును,
వికాసవిహీనతకును అరోచిత
కును, తల తిరుగుటకును, విసు
గునకును, అజీర్ణ భేదీనిమంచిది.
సీసా వెల రు. 1-8-0.

కుల్ హట్టి.
ఎరువుగా నున్నను నెరసి
నను వెంట్రుకలను తక్షణమే
మినమినలాడు నలుపుగా గాని
గోధుమరంగుగా గాని మార్చ
గలదు. స దో ఫ లి త ము
శాశ్వతము.
ఈ సొల్యూషన్ వై వెల్వె 1-కి
రు. 2-0-0.

W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

దబ్బియు. ఇ. స్టిత్ అండుకో.,
(లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీపత్రిక పేరు నుదాహరించ గోరెదము

368

అమృతవలి 1154
మినోరంజకమైన నవల.
విశ్వానాథ్రికా గ్రంథమండలియందు బంగారుపతక
ములన బొందిన కంచనపల్లి కనకమ్మ విరచితము.
దీని వెల 1-4-0.
గ్రంథకైలి మనోహరము. కవి సంకలనము.
భావములు గంభీరములు. చదివి ఆనందించుటకు తగినది.
చిరునామ:- ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
7, తంబు శెట్టిపేటి, జి. జి. మదరాసు.

స్వదేశ భృదయమునకు
స్వదేశ పరిశ్రమములు అత్యావశ్యకము
దంతచూర్ణములు. కేశ తైలములు, సబ్బు, మొదలగు
వానిని చేయు పరిశ్రమలు.
తపాలు ద్వారా సాంగముగా నేర్పబడును.
1 రూపాయి అడ్వాన్సుతో వ్రాసుకొన్న ఈ సం
బంధమైన ప్రకటన మొదలగునవి పంపబడును.
సూచరింతుండెంటు కరెస్పాండెన్సు స్కూలు.
బెంగుళూరుటిసి.

1000
రూపాయలు

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరి మురబ్బా బహుమాన
మియ్యబడును.

మీరు బలహీనులుగా నున్నారా! అయితే డి. మన్నాలాల్ గారిచే తయారుచేయబడిన లోకప్రసిద్ధమైన
సాలామిసిరి మురబ్బాను సేవించండి. దీనిని సేవించిన యెడల ధాతువుష్టి, రక్తపుష్టి, విశేషబలము, అకలి ఎక్కువ
కలిగియుండును.

మొదలయినవి. కలుగును. స్వప్నస్థితియు, ధాతువు మూత్రములో కలిసిపోవుట,
నీరుచురుకు, బహుమూత్ర వ్యాధి మొదలగునవి మానవును. దీనివలన మంచి గుణము
పొందిన అనేకులు రంగోల్, పివాల్, సిలోల్, ఆఫ్రికా, కలకత్తా, బొంబాయి,
మదరాస్, ఈ ప్రాంతములనుండి బహుమానపత్రములు విశేషముగా పంపియున్నారు.
కావలసినవారు ఆర్థికాస్థితి పంపినచో బహుమాన పత్రముల కాపి పంపుదుము.
ఇది అబద్ధ మని యజ్ఞాపురమవారికి వై కనుపరచియుండు బహుమానము యియ్య
బడును. అట్లు నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. పార్సీలును కొను
నప్పుడు "డి. మన్నాలాల్" అని యుండుట చూచి తీసికొనవలయును. అనుపాన
పత్రిక పార్సీలలో పంపబడును. ఏజెంటులు కావలసియున్నది.
15 రూపాలు తేల్చీకల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-8 డబ్బులకు 6 అణాలు.

డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీ వైద్యులు,
సాలామిసిరి మురబ్బా డిపో, బెంగుళూరు సిటీ.

(619)

అమృతార్ణవ అవతేహ్యము.
ఈ లేహ్యము రక్తమును శుద్ధిచేసి వీర్యమును హెచ్చిం
చి బలమును కలిగించి యుష్మకచనము చేసి చేతి కాలి
మంటల పోగొట్టును. మెదడును చల్ల చేసి శరీరమునకు
లేజున్నను కలిగించును. దీర్ఘక్షయ, భేదులు, తలనొప్పి,
రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని తప్పుక నివారించును.
219 అర్థపౌన డబ్బు 1-కి రు. 2-0-0.
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,
ఆరింకల్ గ్రామ పోలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

501 **పాళ్ళపు వేంకటాచల** 594
వండితులవారి సిద్ధాపథములు.
లోకామయవార కస్తూరిమాత్రల నిప్పుడైనను
వరికింపుడు.
యోగ్యతాపత్రములు.
మ. రా. డాక్టర్ ప్రభాకర్ ఫెలో ఆయుర్వేదిక్
యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. జె. ఇన్స్టిట్యూట్.
లండన్ కన్ ఫెర్రింగ్ కమిటీ ఎగ్జియర్ షన్. సం. 2. బొంబై.
వీరు వ్రాసినది. తమ "లోకామయవార కస్తూరి మాత్ర"లను
ఉపయోగించుటవలన, క్యాన్సర్ వ్యాధియు, వ్యత్యాసము,
అజీర్ణము, మలబద్ధము, ప్రక్కనొప్పి, కడుపునొప్పి, అన్నా
కజ్వరము, పిత్తసంబంధరోగము. విడ్డల యెముక వాతముల
న్నియు, గుణమయ్యెను, తమవద్దకు ప్రతిదినము వచ్చు రోగి
లకు, వీరకస్తూరి మాత్రలనే, స్వదేశీ ఔద్యులు ముఖ్యముగా
నియమలయు నని శిఫారసు చేయుచున్నాను.
మ. రా. పి.ఎన్.అమృతరావ్, సీనియర్ సర్జన్,
స్వానిటర్ కమిషనర్, మైసూరు గవర్నమెంట్; వీరు వ్రాసి
నది. "లోకామయవార కస్తూరి మాత్ర"లనునే నుపయోగించి
యున్నాను.
పండితులు వారిచే పత్రికయందు ప్రచురపరచినట్లే
అనేకోత్కృష్టమగు, గుణములను ఈమాత్రలు గలిగి యున్న
వని నేనుచెప్పట కానందభరితుడ నగుచున్నాను.
రిజిస్ట్రేషన్ యీవ్యాపార గురుకులు, ప్రతి సీసాండుకు
ఉండును; చూచి తీసికొనవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాతో నూడి
యుండును. 280 మృతమున్న సీసా 4 అణాలు,
మృతము.
6 సీసాల శోకసారి తప్పించుకొన
టపాల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-8-0
12. సీసా తాకసారి కొనిన 2-12-0
25. సీసా తాకసారి కొనిన 5-0-0
సమస్త రోగములకు మాత్రత ఆయుర్వే
దీయ సిద్ధాపథములు దొరుకును.

చిరునామ:- శ్రీ సీతారామపవైద్యశాల, మైసూరు

మోసపోకుడు
తుక్కుపట్టనీయకుండ చేయురంగులను తక్కువధరలకు కొని మాసపోకుడు.
అట్లు తుక్కుపట్టకుండ చేయనది యొక్కటియే.
వెయిలెన్ డవ్ అండు కంపెనీవారి "బిటు మాస్టిక్ సొల్యూషన్."
Wailles Dove & Company's "Bitumastic Solution."
దీనిని పంటెనలకు కప్పలకును నునయోగించుటకు ప్రపంచమందంతట చాల
మంచిది. దీనిని సాధారణముగా రైలువే కంపెనీలును మ్యునిసిపలువారు పల్లికు
వర్క్సువారు బొగ్గుగనులవారు లోహగనులవారు ప్రపంచమందంతట ఎక్కడ
చూచినను వాడుచుందురు. రాలిపోవుటగాని పగిలిపోవుటగాని యుండదు.
వెల రూ. 56-0-0
సాల్ ఏంజిన్లు:- డి సాల్ ఇండియా ఇంజనీయర్లు, లిమిటెడ్.
ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,
తపాలపెట్టె నెం. 553 రు,
మదరాసు
389
వై కామ్మిషన్ గోరునప్పుడు ఈపత్రిక పేరుకూడ నుదాహరింప గోరుచున్నాము.

